EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:31 , Nisan 1990

Kürt ulusal direnişine destek

Kürdistan´daki ulusal eşitlik ve özgürlük mücadelesi artık yeni bir safhaya girmiştir.

Mart ayı ortasında anlamlı bir vesileyle Nusaybin´de patlak veren, Cizre´de ileri bir biçim kazanan, iki hafta boyunca, Silopi, İdil, Midyat, Kızıltepe, Derik, Silvan, Diyarbakır ve son olarak Lice´de dalga dalga yankılanan Kürt halk direnişi, böyle bir yeni safhayı işaretlemektedir. Kürt halk kitleleri, kendi bağımsız siyasal istemleriyle, ulusal eşitlik ve özgürlük istemleriyle, ve kendi bağımsız insiyatifleriyle tarih sahnesine çıkmış, mücadele alanlarına akmışlardır.

Kürdistan´da silahlı özgürlük mücadelesi 1984 yılında başladı. Kürdistan gençliğinin yoğun katılımıyla, yoksul köylülüğün sürekli artan desteği ile, ama esas olarak bir gerilla hareketi biçiminde gelişti. Kitle eylemleri ilk olarak ´89 yılında yaşandı. Ama bunlar genellikle tepkisel ve kendiliğinden gelişen münferit eylemler olarak kaldı. Bugün ise bilinçli siyasal kitle direnişleridir sözkonusu olan. Kadın, erkek, çocuk, yaşlı binlerce insan, "Kahrolsun Sömürgecilik", "Yaşasın Kürdistan", "Yaşasın Özgürlük ve Bağımsızlık" sloganlarıyla yürümektedir. Kürdistan´da gelişen devrimci süreçte bir sıçramanın ifadesidir bu. Bugün artık kent ve kasabalarda kırdaki gerilla savaşıyla birleşmiş devrimci kitle hareketleri dönemine girilmiştir. Ulusal eşitlik ve özgürlük mücadelesi gerilla direnişinden politik bir halk direnişine doğru genişlemiş, zenginleşmiş, güçlenmiştir.

Dün gerilla savaşının tabanı, kaynağı ve destekçisi esas olarak yoksul köylülüktü. Bugün buna Kürt şehir yoksulları, özellikle esnaflar ve öğrenciler olmak üzere Kürt küçük-burjuvazisi de eklenmiştir. Kürdistan devriminin hareket halindeki sosyal tabanı genişlemiştir.

Kürdistan özgürlük mücadelesinin yeni bir safhaya ulaştığı, sömürgeci sermaye cephesinin tutum ve tepkilerinden de belli olmaktadır.

Nusaybin´den Cizre´ye uzanan kitlesel direniş dalgaları, "bir avuç eşkiya", "dış kaynaklı terör" şeklindeki sömürgeci resmi propagandayı bir anda yerle bir etmiştir. Sorun, Kürtlerin ulusal hakları sorunu olarak, varlığı bile resmi olarak kabul edilmeyen koca bir halkın bir ulusal özgürlük sorunu olarak, bütün gerçekliği, çıplaklığı ve sadeliği ile ortaya çıkmıştır. Bu, sömürgeci politikalara en büyük darbe olmuştur.

Kürt halk kitlelerini açık siyasal istemlerle ve beklenmedik bir kararlılıkla karşılarında gören sömürgeciler cephesi, olayın ilk şokunu atlatmanın ardından, Kürt halkına karşı yeni hain kırım planlarının hazırlıklarına girişmişlerdir. Dün daha çok gerillanın "kökünü kazımak" hedefine yönelik olan planlar ve uygulamalar, bugün halk direnişini kanla ezmek, sindirmek amacına yönelmiştir. Sömürgeci devlet bunu gizlemek bir yana, Genel Kurmay´ın basit bir piyonu olan Cumhurbaşkanı´ndan, Genel Kurmay papağanı uşak basına kadar, tüm kişi ve kurumlarıyla günlerdir propaganda etmektedir. Kürt halkına karşı muhtemel kanlı askeri operasyonlar için siyasal zemin hazırlanmakta, generallerin itiraz kabul etmez emirleriyle gerçekleşen "zirve"lerin bu amaca dönük olduğu açık açık söylenmekte, yazılmakta, ilan edilmektedir. Burada hem direniş kararlılığını kırmayı amaçlayan "bir daha olmasın" türünden gösterişli tehditler, hem de uygulanmak üzere hazırlığı yapılan gerçek planlar sözkonusudur ve içiçedir.

Kürt halk direnişi sermaye cephesindeki yapay ve gerçek sorunları bir anda geri plana itti. Tüm düzen temsilcileri, tüm sermaye uşak-

ları "vatanın birliği ve bölünmezliği" sömürgeci şiarı etrafında birleştiler. Kürt halkına karşı korku ve paniğin beslediği bir iğrenç saldırı ve gözdağı kampanyasına giriştiler. Kürt halk direnişinin yayılarak sürdüğü bir anda, 28 Mart 1990 günü, bir günlük gazetenin başyazısında yer alan ve doğrudan Kürt halkını hedef alan şu sözler bu gözü dönmüş faşist kampanyanın boyutları konusunda bir fikir verebilir:

"Ülkemizde bugünkü yönetimin zayıflıklarından yararlanarak mesafe almış gibi görünenlerin akıllarını başlarına devşirmelerinde gerekli ilk koşulun altı kesin bir çizgiyle çekilmelidir: Bu ülkede yaşayanların ortak istemi neyse o olacaktır. Ortak istenç, Ulusal Bağımsızlık Savaşıyla kurulmuş laik ve demokratik cumhuriyetin "Milli Misak" sınırları içinde birlikte yaşama kudretidir.

"Ne sorunumuz, ne derdimiz, ne davamız varsa bu çerçeve, bu sınır, bu kapsam içinde çözeceğiz. Kimse bunun ötesinde bir rüya görmesin; çünkü o rüya bir kabusa dönüşür ve uyuyanlarla uyutulanlar gözlerini açtıklarında gerçeklerle karşılaştıkları zaman iş işten geçmiş olur."

Önceden okumamış olanlar, dizginsiz bir şovenizm ürünü bu kabadayıca tehditlerin hangi faşist yayın organından çıkmış olabileceğini merak edeceklerdir. Ama hayır, Türk burjuvazisinin "Milli Misak" pazarının bu gözüdönmüş bekçisi, her hangi bir faşist yayın organı değil, o çok "demokrat" ve o çok "ilerici" Cumhuriyet gazetesinin ta kendisidir. Bu sözleri "uyarı" başlığı altında muhtemelen o çok "ilerici" yazarlarından biri ve direnen Kürt halkını hedef alarak sarfediyor. Burjuva "ilericiliği" ile burjuva gericiliği ya da faşizmi arasındaki mesafe konusunda da Türkiye'nin solcularına iyi bir "teori" dersi veriyor bu sözlerde dile gelen tutumuyla. Örneğin bir Kürt sorunu sözkonusu olduğunda, bu mesafenin ortadan hemen kalkabildiğini gösteriyor. Kıbrıs Türkleri, Batı Trakya Türkleri, Bulgaristan Türkleri ve Azerbaycan Türkleri sözkonusu olduğunda bir kaç yüz bin Türk için vatan bölücüsü kesilen bu ikiyüzlü gazete, 15 milyon Kürt sözkonusu olduğunda "vatanın bölünmezliği" adına onları "kabus"larla tehdit ediyor.

En "ilerici"sinin bile böyle bir histeriye kapıldığı bir dönemde, sömürgeci düzen cephesi karşısında, tüm devrimci güçlerin Kürt halkına ve ulusal özgürlük mücadelesine kayıtsız-şartsız tam destek vermesi hayati bir önemdedir. Kürt halkına karşı yeni kırım ve katliam planlarının hazırlandığı bir dönemde hepimizin sorumluluğu olağanüstü büyüktür. Tarihsel ve güncel sorumluluk içiçe, üstüstedir burada. Bu sorumluluğun öncelikle yerine getirileceği alanlar büyük kentlerin fabrikaları ve yoksul semtleridir. İşçi sınıfına Kürt halkının haklı ve meşru davasını her yolla ve her vesileyle anlatmak işçi sınıf içinde Kürt ulusal özgürlük mücadelesini aktif olarak destekleyici bir politik tavır geliştirmek, bugün her zamankinden önemli, her zamankinden acildir. Bu çerçevede, girmekte olduğumuz 1 Mayıs döneminin en yoğun ve en yaygın kullanılacak şiarları Kürt özgürlük direnişini destekleyen, sömürgeciliği teşhir ve mahkum eden şiarlar olmalıdır. 1 Mayıs günlerinde, "Kahrolsun Sömürgecilik", "Kürt Ulusuna Özgürlük", "Kürt Ulusuna Kendi Kaderini Tayin Hakkı" sloganları dalga dalga yayılabilmelidir.

Kürdistan özgürlük mücadelesinde yeni bir safhayı başlatan Mart-Newroz direnişlerinin tüm devrimci kesimlerde heyecanla karşılanması ve destek bulması son derece olumlu ve önemli bir davranış olmuştur. Sömürgecilere, onların çanak yalayıcılarına anlamlı bir cevap olmuştur bu.

Kürdistan devrimi ve Kürt ulusal özgürlük savaşı karşısında hassasiyet, aynı zamanda Türkiye devriminin geleceğine ilişkin bir hassasiyet demektir. Türkiye devriminin geleceği Kürt halk kitlelerinin işçi sınıfına sunacakları destekle çok yakından bağlantılıdır. İşçi sınıfının burjuvaziyle yarınki iktidar hesaplaşmasında desteğini arkasında görebilmesi, Kürt ulusal hakları konusunda içten ve kararlı tutumunu bugünden ve sürekli gösterebilmesi ölçüsünde olanaklı olabilecektir.

Sosyalist işçi hareketiyle devrimci Kürt ulusal hareketinin birliği de, her iki ulustan emekçilerin geleceğin birleşik sosyalist cumhuriyetinde kardeşçe ve gönüllü temeline dayalı birliği de, bu içten ve kararlı tutumun ne ölçüde gösterilebildiğine bağlı olacaktır.

EKİM

Kürt direnişi ve işçiler

Burjuvazinin beş yıldır Kürdistan'da, siyasal partileri, basını, ordusu, polisi, özel timi, köy korucusu, bölge valiliği, sürgünü, sömürge yasaları, olağanüstü mahkemeleri, Nazi kampı misali cezaevleri, bürokrasiye tanıdığı ayrıcalıkları, Apo primi vb. ile yürüttüğü "özel savaş" ve bunun ifadesi olan terör politikası iflas etmiştir.

Sömürgeci burjuvazinin, Kürdistan'daki sosyal dayanakları zayıflıyor, sallanıyor. Son bir çaba ile sosyal dayanaklarını arttırmak ya da güçlendirmek amacıyla Kürt egemen sınıfları (ve aşiret ağaları) ile geliştirmek istediği ilişki ve işbirliği politikası da onu kurtaramayacaktır.

Kürt halkı ile TC arasındaki uçurum iyice derinleşmiştir. Hiçbir baskı ve terör politikası bu uçurumu giderici olamaz. Savaş, bütün Kürt halkı ile devlet arasında çıplak bir savaşa dönüşüyor.

Öte yandan, Kürt halkının özgürlük kavgasının haklılığı ve meşruiyeti, Türkiye işçi sınıfı ve halkı içinde giderek yaygın kabul görüp, yerleşiyor. İşçi sınıfı, devrimciler ve halk, Kürtlerin özgürlük mücadelesine desteği arttırıyorlar. Bu destek daha da artacak.

Bu arada; başta ABD olmak üzere Batılı emperyalistlerin, burjuvaziye tavsiye ettikleri ve liberal-burjuva çevrelerce de benimsenip-desteklenen, yedekteki "Kürtlere dil ve kültür özerkliği" şeklindeki liberal çözüm önerileri de cazibesini kaybediyor. Tehlike olmaktan çıkıyor. Çıkıyor, zira, Kürtlerin varlığı, Kürt özgürlük mücadelesinin haklılığı ve meşruiyeti, Kürtçenin -yasaklara rağmen- konuşulması, Kürt dili ve kültürünün araştırılması, incelenmesi ve geliştirilmesi özgürlüğü vb. hemen, şimdi, bizatihi Kürdistan'daki devrimci mücadelenin türevleri olarak varoluyor. Özetle, Kürtler zorla yok sayılan tarihlerini zorla kendileri yapıyorlar.

Kürt sorununda köklü bir çözüm kendisini bugün daha bir dayatıyor. Ve büyük "işçi intifada"sını bekliyor.

Kürt sorununun işçlerin gündemine ve günlük yaşam girmesinin, bu sevindirici gelişmelerin en anlamlı boyutunu oluşturduğu ise kuşkusuzdur.

Gerçekten de Kürt sorunu, bugün, işçi yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. İşçilerin küçümsenmeyecek bir bölümü, büyük bir ilgi ile Kürt hareketindeki gelişmeleri izliyor, hemen her vesileyle bu konuyu konuşuyor, yoğun olarak tartışıyor. Kürt özgürlük mücadelesinde kaydedilen devrimci gelişmeler özellikle ileri işçiler arasında sempatiyle karşılanıyor, destekleniyor. İşçi mitinglerinde Kürt özgürlük mücadelesini dile getiren ve destekleyen sloganlar atılmaya başlandı... Kürt intifadasından esinlenerek, "sıra bizde" diyorlar ileri işçiler. İşçi sınıfının büyük intifadasını hatırlatıyorlar böylece. İşçiler içindeki bugünkü kaynaşma ve hareketliliği bir büyük işçi intifadasına dönüştürmenin anlam ve önemi üzerinde tartışmaya başlıyorlar...

Dün Doğu Avrupa'daki gelişmeler, bugün Kürt özgürlük mücadelesi, intifadalar ve nihayet işçilerin kendi büyük intifadalarını örgütlemeye dönük tartışmalar... işçiler artık temel toplumsal ve siyasal sorunlardan uzak durmuyor. Özellikle ileri işçiler bu sorunlarla koyun koyuna, ilgili ... işçi hareketi hiçbir dönem bugünkü kadar politikleşmenin eşiğine gelmedi... işçiler hiçbir dönem bugünkü kadar politikaya ilgi duymadı.

İşçilerin eğitiminde ve işçi hareketinin politikleştirilmesinde, bugün, hiçbir sorun Kürt sorunu kadar yakıcı rol oynayamaz. Zira bu sorun, bugün, soyut siyasal bir sorun olmayıp, son derece somut, canlı ve pratik bir sorun haline gelmiştir. Çok özel bir çabaya gerek bıraktırmaksızm tüm somutluğu ve canlılığıyla işçilerin günlük yaşamına dalmıştır. Dolayısıyla, hiçbir soyut teori, formülasyon ve propaganda, bu canlı pratik kadar işçilere politika dersi veremez, işçilerin bilincinin aydınlatılmasında soruna ilişkin görevlerinin ve nihayet eski görevinin (iktidar sorununun) anlaşılıp kavranmasında etkin rol oynayamaz.

Kürdistan halk ayaklanmamız yayılıyor!

12 Mart 1990 günü Mardin'in Savur ilçesi yakınlarında Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu ARGK birliğiyle Türk sömürgeci birlikleri arasında meydana gelen çatışmalar ve 13 ARGK gerillasının şehit düşmesi, Kürdistan'da halk ayaklanması için kıvılcım rolü oynadı. Çarpışmanın, Kürt halkının **Birlik, İsyan** ve **Direniş** günü olan **NEWROZ**'a denk düşmesi, barbar Türk sömürgeciliğine karşı halk ayaklanmalarını kaçınılmaz kıldı.

14 Mart 1990 günü Nusaybinli yurtsever halkımız, direniş şehitlerine sahip çıkarak ayaklandı. Taşlarla barikatlar kurarak **"Kahrolsun Sömürgeci Zulüm", "Yaşasın PKK"** sloganlarıyla direndi. Esnaf dükkanlarını kapattı. Öğrenciler okulları boykot etti. Halk, tek yumruk halinde binlerce askerden oluşan sömürgeci güçlere karşı direndi. Kuşatma altında olan, erzak ve ekmek ablukası uygulanan Nusaybin, biri küçük bir kız çocuğu iki şehit, onlarca yaralı ve en az 500 esir verdi.

Türk sömürgecileri, Nusaybin'i basına ve dış dünyaya kapattılar. Nusaybin'i Kürdistan'ın diğer alanlarından tecrit etmek istediler. Ancak ayaklanmanın kıvılcımlarının Kürdistan'a yayılmasını önleyemediler.

Nusaybin'e yakın büyük yerleşim birimleri olan Cizre, Silopi, İdil, Kızıltepe ve bölgenin diğer büyük yerleşim alanlarında da öğrenciler, işçiler, esnaf ve tüm halk, 14 Mart tarihinden başlamak üzere Nusaybin'le dayanışma eylemleri yaptılar. Sömürgeciliğe karşı kin ve direniş, tüm Kürdistan'da Kürt halkını kaplayan duygu haline geldi.

20 Mart 1990 günü Cizreli yurtsever halkımız işçisi, köylüsü, esnafı, öğrencisi, kadını, çocuğu, ihtiyarı ile 21 Mart NEWROZ bayramını kutlamak, ulusal kurtuluş şehitlerini anmak ve sömürgeci vahşeti kınamak amacıyla yürüdü. 19 Mart'ta kepenk kapatmayla başlayan ayaklanma 20 Mart'ta şehre iki koldan yürüyüşe dönüştü. Ön ve arka saflarda PKK ve ERNK bayraklarının dalgalandırıldığı yürüyüş kolunun birisi Nusaybin caddesinden, diğeri de lise önünde hareket etti. Şehrin merkezinde buluşan 10.000'in üzerindeki kitle, **"Sömürgeci Zulme son", "Kahrolsun Sömürgecilik", "Yaşasın Bağımsızlık ve Özgürlük", "Yaşasın PKK", "Yaşasın NEWROZ"** sloganlarıyla yürüyüşlerini sürdürdüler. Yürüyüş, tüm şehri kapsayan bir mitinge dönüştü. Şehrin dört bir yanında, caddelerde NEWROZ direnişini simgeleyen ateşler yakıldı.

Çılgına dönen Türk sömürgecileri, panzerler ve tanklarla halkın üzerine ateş ederek saldırdılar. Kurşun yaralanmaları ve ezilme sonucu 10 dolayında yurtsever şehit düştü, en az 80 kişi de yaralandı.

Sömürgeci faşist birliklerin bu katliamı, kitlenin yürüyüşünü ayaklanmaya dönüştürdü. Yerde ezilenleri, ölenleri, yaralananları gören binlerin oluşturduğu kitleler, sömürgeci birliklere karşı direndiler, sömürgeci kurumlara saldırdılar. İktidardaki sömürgeci-burjuva partisi ANAP'ın ilçe merkezi, uşak Kürt milletvekili Nurettin Yılmaz'ın evi, sömürgeci kurumlar olan DSİ (Devlet Su İşleri) ve TKİ (Türkiye Kömür İşletmeleri)nin şube binaları ve merkez karakolu tahrip edildi.

Türk sömürgecileri bölgeye takviye birlikler gönderdiler. Öğleden sonra saat 4'den itibaren sokağa çıkma yasağı uygulamaya başladılar. Cizre, halen zırhlı araçlarla, tanklar ve panzerlerle kuşatılmış durumdadır. Ölü ve yaralı sayısının çok daha fazla olduğu tahmin ediliyor. Sömürgeciler, Başbakan ve İçişleri Bakanının ağzından durumu "ayaklanma ve savaş" olarak açıkladılar.

Nusaybin'in ardından Cizre'deki yurtsever halk ayaklanmasıyla Mardin'deki halkımızın direnişi yeni bir boyut kazandı. Silopi ve İdil'de de öğrenciler okula gitmeyerek; esnaf dükkanlarını kapatarak direnişe katılmaktadır. Direniş, şimdiden sömürgeci otoriteye karşı topyekün bir itaatsizliğe dönüşmüştür. Halk, ulusal kurtuluş sloganları atmakta, eline geçirdiği her şeyle Türk sömürgeciliğine karşı direnmektedir.

Nusaybin ve Cizre'deki halk ayaklanmalarıyla eş zamanlı olarak gerilla eylemleri olmuş, Cizre-Silopi arasında sömürgecilerin 6 TIR aracı yakılarak imha edilmiştir. Diyarbakır, Elazığ, Siirt ve Kamışlı'da (Güney-Kürdistan'da) binlerce

kişinin katıldığı NEWROZ kutlamaları ve Nusaybin ve Cizre ayaklanmalarıyla dayanışma gösterileri olmuştur. Bu gösterilerde en az 500 kişi tutuklanmıştır.

Sömürgeciler büyük bir korku ve panik içindeler. Mardin'de savaş hali ilan edilmiştir. Sömürgeci birlikler, tankları, topları, helikopterleri ve özel birlikleri halkın üzerine sürmekte, sokağa çıkma yasağı ilan etmekte, önüne geleni tutuklamakta, ayaklanma bölgelerini basına kapatmakta; tüm bu yollarla ayaklanmaların önüne geçeceğini hesaplamaktadır. Ancak, kendileri de hesaplarına ve yöntemlerine inanmamaktalar. Sömürgeci birliklerin vahşeti, tüm Kürdistan'da halkın direnişçi kinine yansımış, her şehri patlama noktasına getirmiştir. Ayaklanmalar doğrudan Türkiye emekçilerini de etkilemekte, Türkiye siyasal ortamına yansımaktadır. Sömürgeciler, her alanda tam bir çıkmazı yaşamaktadırlar. Sömürgeci vahşet, ayaklanma ateşi için benzin olmaktadır.

Ayaklanmalar, PKK'nın ulusal kurtuluş mücadelesinde kitlesel gücünü yansıtmaktadır. Halk ayaklanmaları, dağdaki gerilla hareketiyle, kent ve kırlardaki halk hareketinin tamamen bütünleştiğini ortaya koymuştur. Halk ayaklanmaları da göstermiştir ki; PKK eşittir Kürdistan halkıdır. Bunlar, ERNK saflarında örgütlenen Kürdistan halkının sömürgeciliğe karşı kendi öz ayaklanmasıdır. Faşist-Türk sömürgeciliğinin PKK'yı, "dağlarda kalan birkaç silahlı grup" olarak gösterme çabalarını boşa çıkarmış, tecrit olanın ve yıkılışa doğru gidenin Türk sömürgeciliği olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır.

Ayaklanmalar bir başlangıç, bir kıvılcımdır. Nusaybin ve Cizre direniş halindedir. Silopi, İdil, Kızıltepe, Diyarbakır ve Kürdistan'ın diğer alanları patlamaya hazırdır. Halk ayaklanmaları, sömürgecileri çaresiz bırakmış, şehirlere hapsetmiştir. ERNK kitlelerin ayaklanmasında vücut bulmuştur. ARGK, sürekli bir atılım içindedir.

1990 NEWROZ'una daha gururlu, daha dirençli ve güçlü giriyoruz. Başımız dik, devrimin şafağını yaşıyoruz. Kürdistan dağı, köyü ve şehriyle bir bütün olarak sürekli ulusal kurtuluş ayaklanmaları sürecine girmiştir. Adı bilinen ve henüz bilinmeyen kahraman şehitlerimiz, daha kitlesel, daha güçlü ayaklanmaların meşaleleri olmaktadırlar.

Artık durmak yok! Ayaklanmaların ortaya çıkardığı net yurtsever görevlerimizi bir daha vurguluyoruz: Ayaklanmaları destekleyelim, tüm gücümüzü bu yola seferber edelim. Bu yolda hiçbir fedakarlıktan kaçınmayalım. Sömürgeci vahşete karşı direniş gücümüzü ve sesimizi daha da yükseltelim. Daha çok birlik içinde, daha kararlı ve daha kenetlenmiş olarak ulusal kurtuluş görevlerimize sarılalım.

Şehitlerimize, yaralılarımıza, ayaklanma esirlerimize, kadın, çocuk, ihtiyarıyla tüm ayaklanma savaşçılarımıza bin selam!

Dün sloganımız "Bir daha Nusaybin", "halk iktidarı için daha gür ayaklanmalara doğru ileri!"ydi. Aradan dört gün geçti. Şimdi sloganımızı daha yüksek sesle haykırıyoruz:

- Her karış Kürdistan toprağında halk ayaklanmaları için ileri!
- Yaşasın Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin Öncü Gücü PKK!
- Kahrolsun Sömürgeci-Faşist Türk Devleti!
- Yaşasın Ulusal Ayaklanma Örgütlerimiz ERNK ve ARGK!

ERNK-Avrupa Örgütü
21 Mart 1990

Sovyetler Birliğin'de...

(Baştarafı s.39'da)

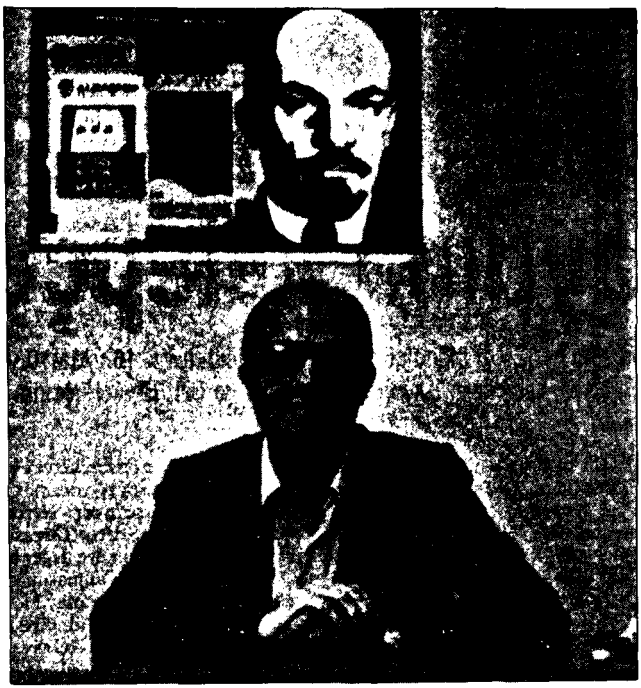
tarafından kurulur ve desteklenirler. Bu partilerin program, strateji ve taktikleri, dayandıkları kesimlerin maddi çıkarlarına uyarlanmıştır. Siyasal arenada onlar adına döğüşürler.

Bugün Sovyetler Birliği'nin çok partili parlamenter sisteme geçişi, orada değişik çıkar gruplarının oluşması ve yetkinleşmesinden ileri geliyor. Bu maddi temele dayanan gelişme, Marks'ın keşfettiği yasa uyarınca bir uyumu zorluyor. Klasik kapitalizme geçen ve süreci hızlandırmak isteyen Sovyetler'in sözde "Komünist Partisi", kendi "öncü"lüğünden vazgeçerek her burjuva kliğin kendi çıkarlarını en iyi savunabilecek siyasi partisini kurabilmesinin yolunu açmaktadır. Çünkü tek partinin bütün kesimlerin çıkarlarını temsili mümkün değildir ve kapitalist toplumun yasaları buna elvermez.

Bir yığın demagojiyle saldırılan tek parti diktatörlüğünün çok partiyle değişiminin altında yatan budur.

K.Ağrı

Zulme karşı bir kale: İsmail Beşikçi

12 Eylül hareketiyle birlikte, "radikal"! düşüncelerinden 180 derece geriye dönüş yaparak, "saygıdeğer" burjuva toplumuna üye olmak için, işkencecilere dilekçe veren aydınlardan biri değildi İsmail Beşikçi.

Burjuva toplumuna üye olmakla kalmayan, aynı zamanda geçmiş yaşamlarında edindikleri sözcükleri koydukları dağarcıklarının ağzını açarak, birikimlerini karşı-devrimin hizmetine sunanlardan değildi İsmail Beşikçi.

Ne olursa olsun yaşamakla onurlu yaşamak arasında tercihlerini, ne olursa olsun yaşamaktan yana kullanan "aydınların", bu tercihlerinin doğal bir sonucu olmak zorunda olan emek düşmanlığına, Kürt düşmanlığına vuracağını bilen biriydi İsmail Beşikçi.

Kendilerine hangi adı takarlarsa taksınlar, burjuvaziyle birleşen hiç bir aydının, sınıftan ve insanlıktan yana olamayacaklarını yaşamıyla kanıtlayan örnek bir insandı İsmail Beşikçi.

Kürt olduğu için, en barbar işkencelere maruz kalan, toplama kamplarında yıllarca dipçik altında hayvanca yaşayan, ama serbest bırakıldığında düzenin faşist-gerici, sosyal-demokrat partilerde düzeni koruma yarışına katılan, böylece Kürt halkının ve Türkiye işçi sınıfının katledilmesinde rol alan, kıvrak (*) milletvekillerinden biri de değildi İsmail Beşikçi.

" İt it olduktan sonra, ister ak ister kara it olsun farketmez" diyen halkımızın bu sözünün Türk "aydınlarını" ve bazı Kürt aydınlarını anlatan tam bir özet olduğunu; bu duruma karşı çıkarak gösteren İsmail Beşikçi'ye sahip çıkılınaması da bu yüzden. Namussuzlar, namussuzluklarının açığa çıkmasını önlemek için, herkesin de kendileri gibi namussuz olmasını isterler. Ama boşuna isterler.

İsmail Beşikçi; Yaşamıyla, boyun eğmezliğiyle özgürlüğün belgesidir.

İsmail Beşikçi; Zulme karşı bir kale, Kürt ve Türkiye emekçi halklarının kardeşliğini perçinleyen gerçek bir bilim adamıdır.

İsmail Beşikçi; Tüm kişisel endişelerden kendini kurtarmış, günümüz dünyasında ve Türkiye'sinde ender rastlanan gerçek bir aydındır.

İsmail Beşikçi; "Bir ulusu ezen başka bir ulus özgür olamaz" marksist anlayışının capcanlı bir örneği, ezen bir ulusun bireyi olmasına karşın, ezilen ulusun özgürlüğü için savaşan yiğit, kişilikli bir savaşçı. O namusluluğunu, gerçek bir bilim adamı oluşunu, çağının sorumluluğunun bilincinde olan gerçek bir aydın oluşunu, bu ölçülerin kriteri olan bugünkü davranışıyla, tüm ahlaksızların yüzüne haykırarak kanıtladı.

Türkiye proletaryasının sıradan bir üyesi olarak, İsmail Beşikçi'yi binlerce kez, binlerce selamlıyorum.

Türkiye proletaryasını, İsmail Beşikçi'yi desteklemeye çağırıyorum.

Kahrolsun Türkiye işçi sınıfını ve Türkiye halkını tüm dünyanın gözünde küçük düşüren sömürgecilik!

Yaşasın özgür Kürdistan!

İsmail Beşikçi hemen serbest bırakılsın!

Ankara'dan bir işçi

(*) Kıvrak: Diyarbakır halkı tarafından para kazanmak için her şeyi yapan, özellikle de pezevenk kişileri anlatmakta kullanılan yöresel sözcüktür.

Onurlu bir yaşam

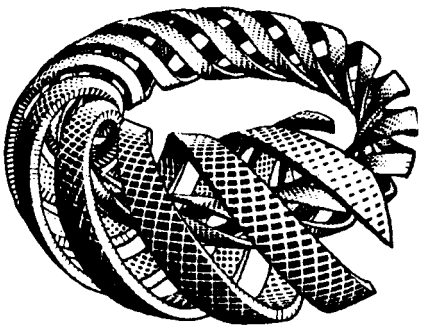
"1939'da İskilip'de doğdu. 1962'de Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Kısa bir süre maiyet memurluğu yaptı. Askerlik görevini yerine getirdi. 1964'de Erzurum'da Atatürk Üniversitesi'nde sosyoloji asistanı olarak çalışmaya başladı. Doktorasını 1967'de tamamladı. 1967'de Doğu'da çeşitli merkezlerde düzenlenen Doğu Mitingleri'ne katıldı. Doğu Mitingleri'yle ilgili bir çalışma yaptı (1967). 1969'da **Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller** isimli kitabını yayınladı. Bu kitabı yazdığı için Atatürk Üniversitesi'ndeki görevin eson verildi. 1971 başlarında, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde çalışmaya başladı. 1971 döneminde tutuklandı ve yargılandı. Üç yılı aşkın bi rsüre cezaevinde kaldı. 1974'de genel afla tahliye oldu. Üniversiteye kabul edilmedi. Bilim yöntemi kavramı ve bu yöntemin Türkiye'de uygulanmasıyla ilgili çalışmalar yaptı. Bu kitaplardan biriyle ilgili mahkumiyet kararı kesinleşti ve 1979 yılı sonlarında tekrar cezaevine kondu. 1980'de Toptaşı Cezaevi'ndeyken, İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na bir mektup yazmıştı. 12 Eylül döneminde bu mektuptan dolayı yeniden tutuklandı ve yargılandı. Bu dönemde, öteki kitaplarla ilgili davalarda birer birer kesinleşti, ayrıca yaptığı savunmalardan dolayı da yargılandı, cezalandırıldı. 1981-1987 arasında 6 yıl daha cezaevinde kalan Beşikçi, en son **Özgür Gelecek** dergisinde yayınlanan bir açıklamasından dolayı 1989'da tekrar yargılandı. Bu kez beraat etti.

İsmail Beşikçi'nin yayınlanan yapıtları şunlardır:

Doğu Mitingleri'nin Analizi, Erzurum 1967 / **Doğu Anadolu'da Göçebe Kürt Aşiretlerinde Toplumsal Değişme**, Erzurum 1968 / **Doğu'da Değişim ve Yapısal Sorunlar (Göçebe Alikan Aşireti)**, Doğan Yayınevi, Ankara 1969 / **Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller**, E Yayınları, İstanbul 1969 / **Bilim Yöntemi**, Komal Yayınları, İstanbul 1976 / **Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama I Kürtlerin Mecburi İskanı**, Komal Yayınevi, İstanbul 1977 / **Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama II Türk Tarih Tezi Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu**, Komal Yayınevi, İstanbul 1978 / **Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama III Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Tüzüğü (1927) ve Kürt Sorunu**, Komal Yayınevi, İstanbul 1978.

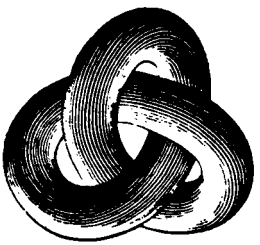
İsmail Beşikçi'nin 1990 Şubatında yayınlanan son kitabı **Devletlerarası Sömürge: Kürdistan** da yasaklanarak, yazar hakkında dava açıldı. Beşikçi halen Bayrampaşa Cezaevi'nde tutukludur".

Bu yazı İsmail Beşikçi'nin **Devletlerarası Sömürge: Kürdistan** kitabının ikinci cildi olan **Bilim - Resmi İdeoloji Devlet Demokrasi ve Kürt Sorunu** isimli kitabının arka kapağından alınmıştır.

İsmail Beşikçi

BİLİM - RESMİ İDEOLOJİ
DEVLET - DEMOKRASİ
VE KÜRT SORUNU

İsmail Beşikçi

DEVLETLERARASI
SÖMÜRGE
KÜRDİSTAN

İstanbul'da olaylı miting...

Otomobil- İş Sendikasının 18 Mart 1990 tarihinde düzenlediği "insanca yaşama ve çalışma hakkına saygı" yürüyüş ve mitingine işçi kortejinde katıldım.

Yürüyüş Çağlayan'dan "İşçiler Elele Genel Greve" sloganlarıyla başladı. Çoğunluğunu işçilerin oluşturduğu kitle beşerli kortejler oluşturarak disiplin içerisinde Abide-i Hürriyet meydanına doğru yürüdü.

Kitle tarafından kabul gören ve en çok atılan sloganlar şunlardı: " İşçiler Elele Genel Greve", "İşçiler Birleşin, İktidara Yerleşin", " Eylemlerde Özgürüz, Asker Değil İşçiyiz", " Yaşasın 1 Mayıs", "Kürdistan Faşizme Mezar Olacak".

Yürüyüş esnasında hemen üstümüzde uçan polis helikopterleri topluca yuhlandı.

15 bin civarında bir insan seli canlı, inançlı bir biçimde meydana doğru ilerliyordu. Sloganlar atılıyor, yayınlar, bildiriler dağıtılıyordu. Pullar, bildiriler havada uçuşuyor, rengarenk pankartlara karışıyordu. Görkemli bir görünüm hakimdi o an. Kortejlere giremeyen yol kenarındaki kalabalık yürüyüşü ilgiyle izliyordu.

İşte böyle bir hava içinde meydana girildi.

Mitinge katılan bürokratların kürsüden isimleri okunmaya başlandı. SHP milletvekili Kamer Genç, Mustafa Sarıgül ve SHP İstanbul İl Başkanı Ercan Karataş takdim edilirken yuhlandılar.

Benim dikkatimi çeken Petrol- İş Sendikası başkanı Münir Ceylan'ın yuhlanmamasıydı. Sanki geçen yıl 1 Mayıs'ta binlerce işçiyi Mecidiyeköy'de satan bu hain değildi. Utanmadan işçilerin karşısına çıkabiliyordu. Sanki son ana kadar yiğitlik taslayıp, son anda 1 Mayıs kutlamasından vazgeçen o değildi. Sanki işçilerin tutuklanmasını, coplanmasını sendika odasından seyreden o değildi.

Demek ki biz bu bürokratın ne yaman işçi dostu(!) olduğunu henüz işçilerin bilincine çıkaramamışız.

Meydanda bir kaç bürokrat her zamanki belli nutukları atarken, kitle içinde bir gevşeme, bir ilgisizlik hakimdi. Ama, 1 Mayıs marşı topluca ve canlı bir biçimde söylendi.

Bütün olumsuzluklara rağmen, miting devrimcilere, komünistlere işçi sınıfı içinde siyasi bir çalışma yapmak gibi bir hedefi olanlara, sınıf bilinçli ileri işçileri savaşkan devrimci bir örgütte örgütlemeyi iş edinenlere sınırsız olanaklar sunuyordu.

Şöyle ki; bürokratlar kürsüden kuru nutuklar atarken ben miting alanında yeni işçilerle tanışıyordum. Onlarla sürekli görüşmemin temellerini atıyordum.Onlarla genel grevi tartışıyordum.

Tekirdağ'dan mitinge katılan bir sendika temsilcisi işçiye; "Genel grevle ilgili görüşün nedir? Yakın tarihin bir eylemi midir, yoksa uzak bir düş mü?" diye sordum.

Cevabı şu oldu: "Genel grev, ihtiyaç duyduğumuz bir eylem. Ama yakında mı gerçekleşir, uzakta mı onu bilemem. Buna biz taşradaki işçiler karar veremez. Bahar eylemlerinde olduğu gibi İstanbul proletaryası böyle bir eyleme karar verebilir. Bunun başını çeker. Biz de eyleme onun arkasında katılırız. Başka türlü olmaz."

Diyeceğim komünistler için öylesine verimli bir ortam vardı ki, bunu farkettikçe, yaşadıkça, bilinçli işçilerden bazılarıyla sürekli ilişkilerin temellerini attıkça, devrimci çizgimizin ete kemiğe büründüğünü hissediyordum.

Çok sayıda yoldaşımın aynı anlayışla, aynı çalışmayı yürüttüğünü ve bu miting vasıtasıyla yüzlerce fabrikaya ulaşacağımızı düşündükçe büyük bir haz duyuyordum.

Miting süresinin ortalarına doğru kürsüden "Güvenlik güçleri kürsünün arkasında olay var. Müdahale edin!" diye bir anons yapıldı.

Olay dediği çoğunluğu genç olan "devrimci sol güçleri temsil ettiklerini" söyleyen bir grubun kürsüden konuşmak istemesiydi. Kürsüdekilerle sert tartışmalara giriyorlardı. Israrlı davranıyorlardı. Söylenen hiçbir şey onları etkilemiyordu. Bunun üzerine kürsüden yeni bir anons yapılarak; "işçiler, görevliler kürsünün arkasına doğru kayarak, olay çıkarmak isteyen grubu yana ittirin" dendi.

İşçiler bu anonsa tepki gösterdi. Kimse söyleneni yapmadı.

Tartışma devam ediyordu. Anlaşma imkansızdı. İki taraf da kararlıydı. Bu durumu kavrayan tertip komitesi "ne haliniz varsa görün" gibisinden, kürsüden mitingin bittiğini ve işçilerin

(Devamı s.41'de)

Dudullu'da olay

20 Mart sabahı saat 06.45 dolayları Dudullu'dayım. Durak her zaman olduğu gibi çok kalabalık. Yüzlerce insan işlerine zamanında gidebilmek için otobüs ve minübüslerin arasında koşuşturup duruyor. Ben de karşı yakadaki işime yetişebilmek için acele ediyorum. Ama nafile... Alemdağ-Sarıgazi yönünden gelen otobüslerin çoğu hıncahınç dolu. Durağa uğramadan direkt gidiyorlar. Durağa giren az sayıda otobüs de, 4-5'i kapıya (ön ve arka) asılmış vaziyette en fazla 10-15 kişi binebiliyor. Bu duraktan hiç otobüs kalkmıyor.

Minübüslere gelince, hat olarak Dudullu-Ümraniye-Üsküdar ve Alemdağ-Üsküdar var. Ancak uygulamada genellikle (%99) Dudullu-Ümraniye, Alemdağ-Ümraniye-Üsküdar'a gitmek için Ümraniye'de tekrar sıraya geçip yeni bir minübüse binmek zorundayız. İki katı fazla para ödediğimize mi yanalım, zaman kaybedip saatlerce kuyruk beklediğimize mi?

Otobüse, minübüse binmek böyle... Bir de bindikten sonrası var. Otobüslerin ortası üç hatta dört sıra insanla doludur. Ayağınızı basacak yer zor bulursunuz. "Ayağınızı çekin, benimkini basamadım, havada" diyen çoktur. Pastırma usulü birbirimizin sırtında gideriz. 1-2 saatlik yolu.

Kısacası bu güzergahta yolculuk etmek büyük bir işkencedir. Bugüne kadar öfleye püfleye küfrederek gidip geldik bu yolu. Ümraniye belediye başkanına defalarca gidildi ise de soruna bir çözüm aranmadı, otobüs sayısı arttırılmadı. Duyduğuma göre soruna çözüm olarak şunu getiriyormuş sevgili belediye başkanımız. "Otobüse binemeyen sıkışıklıktan şikayeti olan taksiye binsin." Ne çözüm ama! Bir işçinin dediği gibi "Taksi paramızı ödeyecekse bizim için hava hoş..." Neyse dağıtmayalım konuyu.

Karşıya geçen korsan minübüslere binmeye çalışıyorum, binemiyorum. Saat 07.10. Halen duraktayım. Az ilerde üç-dört kişinin yolun ortasında bir minübüsçüyle tartıştıklarını gördüm. Oldukça sinirliydiler. Aralarındaki iri yapılı olan birden minübüsün önüne geçti. Elini havaya kaldırarak bir şeyler söyledi. Arabaların ve kalabalığın sesinden ne söylediğini anlayamadım. Uzun zamandır bekliyorlardı herhalde... Hemen onun yanın-.dakiler de yolun ortasına geçtiler. Çoğunluğu işçi olan 200 dolayındaki yolcular da yolun ortasına yürüdüler. Hepimiz yolun ortasına geldik, yolu trafiğe kapattık.

Şaşkınım biraz. Bir insanın "Hadi" demesiyle bunca insan yolun ortasına gelivermişti işte. Ne birbirlerini tanıyorlar, ne de peşlerinden gittikleri insanı, ne de örgütlüler. Ortak bir sorunlarının oluşu, bu sorunlara birinin sahiplenerek onların önüne geçmesiyle takılıyorlar onun arkasına. Kendiliğinden bir eylem oluşturuveriyorlar.

Güçlü, dayanıklı, örgütlü, militan, tüm sorunlarının çaresini getirecek olan devrimci bir örgüt gördüklerinde ne yapar bu insanlar. Mesela şurada örgütlü olunsa bir sokak savaşının çıkması işten değil. Zaten kendiliğinden gelişen bu tip eylemler ateş böceği misali. Süreklilik kazanmıyor. Dolayısıyla amacına ulaşamıyor. Ancak örgütlü olunduğunda amaca ulaşılabilecek.

Herkesin canı boğazına gelmiş. Kendilerine önderlik yapabilecek bir güç arıyorlar. Bu gücü bulduklarında, inandiklarında, ona katılmaları, canları pahasına savaşmaları işten bile değil. Bu güç EKİM olacak diyorum, doğru perspektifiyle, aktif militan eylemleriyle.

Ben bunları düşünürken, şoförlerle yolu kesilen servislerden inen rütbeli askerlerle halk tartışıyor. Ama yoldan ayrılmamaya kararlıyız. " İşçiler elele genel greve", " İşçiler birleşin, zincirlerimizi kıralım" sloganlarını atıyorum. Bu sloganlar kitlesellik buluyor. Eylemin politik, siyasi yönü artmış oldu böylece.

Ümraniye belediye başkan yardımcısı İlyas Koç'un söyledikleri de yolu boşaltmamızı sağlayamıyor. Saat neredeyse 10.00'a geliyor. Bir otobüs dolusu jandarma geliyor, Koç'un isteği üzerine. Coplarıyla, tüfekleriyle giriyorlar halkın arasına. Örgütlü olmadığımızdan direnme gösterilmiyor. Dağılıyoruz. Dört kişiyi jandarma alıyor. Daha sonra öğrendiğime göre kısa bir zaman sonra alınanlar bırakılıyorlar.

Ertesi gün Dudullu kavşağında yine kapatma olmasın diye 3 tanesi makineli tüfekli toplam 7 jandarma ve rütbeli asker bekliyordu (rütbeleri bilmiyorum). Ya yine eylem olursa..? Ödleri kopuyor bundan. Ama daha çok eylem olacak, çok...!

Bir Ekim sempatizanı
S. Tuş

Mücadele kararlılığımızı sürdüreceğiz

Bizler Amerikan-Kutlutaş ortaklığına ait, Aydın-Denizli-Konya arası otoyolu yapımında çalışan işçileriz. Şu anda 2 bin kadar işçinin çalıştığı üç şantiye kurulmuş durumda. Yeni toplusözleşme döneminde yaşadığımız olaylardan ve buna karşı mücadeleden sözedeceğiz.

1987 yılında Yol-İş sendikası ile işkolu düzeyinde 1990 yılına kadar geçerli olacak toplusözleşme imzalanmıştı. Bu sözleşme ile açıkça 1987-90 arasında işçi ücretleri dondurulmuş oluyordu. Bu sermaye yanlısı sendika patronla anlaşarak işçilerin azgınca sömürülmesinin aracılığını yapmıştı. 1990 yılı yeni toplusözleşme dönemimiz geldi. Bu sefer sendika ağaları istedikleri gibi davranamadılar. Biz Ekimciler tüm toplantılara katıldık. Sendika yöneticilerinden geçmiş toplusözleşmenin hesabını sorduk; "1987'nin toplusözleşmesini siz sendika yöneticileri imzalamadınız mı?" dediğimizde, birbirinin yüzlerine bakarak sorumluluğu başkalarının üstüne atmaya çalıştılar. İşçi arkadaşlardan biri "Sayın Cahit Aral siz bizi İstanbul'da satmadınız mı?" deyince toplantıyı terkedip gittiler.

Bu toplantıdan bir kaç gün sonra 4 arkadaşımız gizlice MİT tarafından alınarak götürüldü. İşverene sorduk, bilmediğini söyledi. İzmir Valiliğine ve Emniyet Müdürlüğüne gittik, aynı cevabı aldık. Arkadaşlarla biraraya gelerek ne yapmamız gerektiğini konuştuk ve üç şantiyede çalışmama kararı aldık. Arkadaşlarımızın nerede olduğu açıklanıncaya kadar çalışmayacağımızı söyledik. Bu işin kendilerine pahalıya malolacağı anlaşılınca iki arkadaşımız bırakıldı. Diğer arkadaşlardan biri İzmir Emniyetine, diğer ise Tunceli'ye götürülmüş. Buna da sessiz kalmadık. İnsan hakları derneğini ve gazetecileri çağırdık. İşveren; bu işi yönlendirenin bir örgüt olduğunu ve sayılarının çok olduğunu, ancak kim olduklarını bilmediklerini söyledi. Sendikanın bir yöneticisi de bu örgütün Ekim olduğunu ama onları kolay kolay tesbit edilemeyeceğini söylüyordu.

Bu olaylar üzerine patronlar ile sendikacılar birbirine düştüler. Şantiye müdürü, 18 senelik şantiye hayatım var, ama bu şantiyeye bir türlü düzene sokamadık diyordu. İllegal çalışmanın önemi bu olaylarda bir kez daha anlaşılıyordu... İşçi arkadaşlar da bunun önemini bizzat yaşayarak kavradılar.

İşverene her yolu deneyerek işçilerin birliğini bozmaya çalıştı, ama başaramadı. İşveren ve sendika bu kez toplusözleşmede diledikleri gibi davranmaya cesaret edemeyeceklerdir. Nitekim 20 Şubat 1990 günü toplusözleşme görüşmeleri için biraraya geldiler. Bu görüşmelerde bizim işyerinin beş temsilcisi bulunuyordu ve sonuç alınamadı. Sendikacılar, bizim için anlaşmak kolay ama Kutlutaş işçileriyle anlaşmak zor, bu riske giremeyiz demek zorunda kalmışlardır. İşveren vekili de salonu terkederek, bu işi şirketin yetkililerine bırakmıştır.

Sonuç olarak çıkmazdalar. Bu nedenle işverenin işçileri bölebilmek için denemediği yol kalmadı. Selahattin Keskin adlı bir faşist tüm sahanın formeni olarak işe aldı. Bu faşistin ilk işi işçileri birbirine düşürmek için alevilik-sünnilik ayrımını kışkırtmak oldu. Ancak bu olayı sezen işçiler sessiz kalmadılar ve hakkında imza kampanyası açtılar. Yüze yakın imza toplandı ve işverene verildi. Bunu gören işveren çok öfkelendi ve nasıl yüze yakın imza biraraya gelebilir diyerek toplantı yaptı. İmza atanların tek tek ifadelerini aldı. İfadenin birinci maddesi; bu dilekçeyi size kim imzalattı? İşçiler; Biz bu dilekçeyi gazinonun masasının üstünde gördük ve okuduk, Formen Selahattin Keskin ile ilgiliydi. Selahattin Keskin işçi düşmanıdır ve ayrım yapıyor. Bu nedenle imzaladık dediler. Tek bir işçi isim vermedi. Patron çok öfkelendi. Bu işçileri örgütleyenler var diyordu.

Gelişmeleri yazmaya devam edeceğiz.

İzmir'den yol işçileri

Devrimi kim yapacak?

Yaşadığımız düzen büyük bir insan çoğunluğunun bilgisinin, yeteneğinin, enerjisinin en alçakça ve en acımasızca yalnızca belli bir azınlığın gönenç ve mutluluğu için sömürüsüne dayanıyor. Ve bu düzende ancak en yoz, en kişiliksiz, en bencil, en acımasız, en alçak olabilen insanlara yaşamını sürdürebilme hakkı tanınıyor. Çünkü içinde yaşadığımız sistemin temeli, varoluş koşulu ancak bu tür özelliklere sahip insanları gerektiriyor, oluşturuyor.

Kapitalizmin artı-değer sağlama, sermayeyi daha da artırma isteği ve bundan kaynaklanan bencilliği büyük bir insan çoğunluğunun tüm varlığıyla sömürülme ve aşağılanmasını gerekli kılıyor. İnsanoğlunun tarihsel gelişimi içinde sağladığı ne kadar bilimsel-teknik gelişme ve bilgi birikimi varsa kendi sermayesini geliştirmek, artırmak için kullanıyor.

Bu düzende insanoğlunun maddi yaşamını sürdürmesi için üretimde bulunan insanlar en acımasız, en aşağılık, en sağlıksız bir biçimde yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Anadolu insanı bir avuç sermaye sahibinin karına kar sağlaması için barakalarda, gecekondularda tarihsel gelişimin sağladığı bilimsel-teknik gelişmeye rağmen yokluk, yoksunluk içinde boğaz tokluğuna yaşıyor. Bilgilenmesine, düşünmesine iğrenç yaşam koşullarıyla engeller dizilmiş.

Sermaye varoluş koşulu gereği bilen, düşünen, araştıran, bilgi ve yeteneğini artıran, yaşamsal kaynakları kendi gelişimi için kullanan insanlara gereksinme duymuyor. Sermaye kendi boyunduruğu altında artı-değeri çoğaltmak için emek-gücü harcayana gerek duyuyor. Kapitalist için bilgilenmek, mülkiyetindeki üretim araçlarının çalışma ve işleyişini bilmektir. Üreten insanın kendini düşünsel alanda geliştirmesine kapitalist için gerek yoktur. Üreten insan sermaye için bir makine ya da hammadeden ayrımsızdır. Makine nasıl yağlanmaya, bakıma ihtiyaç duyuyorsa, üreten insan da üretimde bulunsun diye bir miktar beslenmeli, gücünü yerine koyma ve üretimle ilgili bilgisini sağlaması için gerekli yaşam koşulları verilmelidir.

Sermaye için eğitim de, üretimle ilgili bilgilerin verildiği ve üreten insanların yönetilmesi için yönetenlerin yetiştirilmesidir. Düzenin okullarda yetiştirdiği insanları üretim yerlerinde ya da üreten insanların yönetiminde kullanır. Gereksinme dışında olanları sermayenin artması ölçüsünde yeni açılacak işletmeler için yedekte bekletir.

Sermaye kendi diktatörlüğünü üretenlerden saklamak için parlamentoyu kullanıyor. Yönetim işini üretenlerin seçtiği vekillerce gerçekleştiriyor izlenimi verdiriyor. Üretenleri parlamentoyla aldatamadığı zaman da düzen bekçisi ordusuyla iğrenç diktatörlüğünü açık olarak uyguluyor.

Anadolu insanı toprağa bağımlı düzenden "uygar" bir yaşam biçimine geçeceği ile aldatılarak aslında sömürünün yine sürdüğü kapitalist sisteme geçilerek ayrı bir tarihsel evreye sokuldu. Anadolu'nun tüm zenginlik kaynaklarını "üretenin refahı adına" kapitalizm, kendi zenginliğini artırmak, Avrupalı kapitalistlerin sermaye düzeyine erişme isteğiyle dilediğince kullandı. Anadolu insanı sermaye tarafından topraktan alınıp büyük üretim merkezlerine sürüldü. En aşağılık yaşam koşullarında baraka ve gecekondularda "uygarlık" beklettirildi. Dini düşünce ve feodal değerlerle yetişmiş Anadolu insanı elbetteki bu ikiyüzlüce iğrençliğin bilincinde olamazdı.

Ama bugün durum hiç de o günkü gibi değil.

Şimdi soruya dönebiliriz. Devrimi kimler yapacak? Devrimi elbette düzenin iğrenç yaşam koşullarına layık gördüğü, üretimde bulunup, ürettiğine yabancı durumuna gelen işçi yapacaktır. Egemen sınıfın yıllardır ardında koşturttuğu "çağdaş uygarlık düzeyini" işçi sınıfı üretim merkezlerinin bulunduğu kentlerin ücra köşelerindeki baraka ve gecekondularda yeterince yaşamıştır.

İşçi sınıfı örgütlenip kendi partisini oluşturarak bu ikiyüzlü uygarlığın yerine proletarya diktatörlüğünün temellerini atacağı sosyalist uygarlığı oluşturacaktır.

M.Kızılöz
21.3.1990 - İZMİR

İşçi hareketi ve görevlerimiz

S.Metin

'89 yılındaki bahar eylemliliğinin üzerinden sadece bir yıl geçti.

İşçiler şimdi, yeni bir kaynaşma ve hareketliliği yaşıyor. Yoğun iktisadi sömürüye baskılara, toplu katliam ve cinayetlere dönüşen "iş kazaları"na ve özellikle son günlerde yaygın bir biçimde başvurulan -ve sınıfın ileri unsurlarını budama hareketi olan- işten atılmalara karşı açlık grevleri, yürüyüş, miting vb. çeşitli türden gösteri ve protesto eylemleri yaygınlaşıyor.

İşçiler, rejimin kolluk kuvvetlerinin -polisin- saldırı, tehdit ve engellemelerine, sendika bürokratlarının "toplumsal uzlaşma" çağrısıyla uzlaşmayı öngören hain politikalarına ve eylemlerin güçsüz geçmesi için başvurdukları ayak oyunlarına rağmen mücadeleden vazgeçmiyorlar.

Daha da önemlisi, işçiler, sorunlarının tek tek işyeri ve işkollarını aştığını, tek tek sorunlar için mücadelenin sorunlarını çözmede yetersiz kaldığını (ve kalacağını) görüyor, daha ileri ve daha radikal bir eylemlilikle ortaya çıkışın kanallarını arıyor ve zorluyorlar. Genel grev şiarı günümüzdeki işçi eylemlerinde en çok atılan en temel şiar haline geliyor. Yorulmaksızın ajitasyonu yapılması gereken bu şiar, artık pratik bir gerçekliğe dönüşmeyi bekliyor. Özetle işçi hareketindeki kaynaşma ve hareketliliğin eğrisi, geride bırakılan yılın bahar eylemliliğini aşma yönündedir. Tüm veriler, işçi hareketinin gözle görülür bir sıçrama eğilimi içine girdiğini gösteriyor.

Genel grev: Rejimin büyük korkusu

Mücadele, '89'daki bahar eylemliliğini de aşan daha radikal bir eylemlilikle kapitalist sınıfın karşısına dikilme, işçi sınıfı saflarında güçlü bir eğilime dönüşürken, rejim de boş durmuyor.

Önce tek tek işyeri ve işkollarında sıradan eylemler olarak başlayıp giderek burjuva yasallık sınırlarına sığmayan, fiilen yasaları hiçe sayıp bir blok hareketine dönüşen, toplumun diğer kesimlerinin de hatırı sayılır bir desteğini alarak "toplumsal meşruiyet" kazanan geçen yılki işçi hareketi, hatırlanacağı üzere, rejime büyük korku yaşatmıştı. Burjuvazi, bütünüyle işçi tabanına dayalı ve işçi insiyatifi ile gelişip tehlikeli bir tırmanış gösteren '89 bahar eylemliliği sırasında yaşadığı bu korkuyu yeniden yaşamak istemiyor. Bu nedenle de hızlı davranıp, daha ileri ve daha radikal bir düzeye (bir genel greve) doğru tırmanma potansiyeli taşıyan günümüzdeki işçi eylemliliği tehlikeli bir noktaya gelmeden boğmak istiyor. Saldırıyor.

Burjuvazinin işçi sınıfına dönük saldırıları çok yönlü ve kapsamlıdır. Tümüne burda değinemeyiz.

O, bir yandan işbaşındaki hükümeti eliyle "toplumsal uzlaşma" ve "diyalog" çağrılarıyla Türk- İş'in hain sendika ağalarını kazanıp (ki bu işçi düşmanları buna dünden hazırlar), onlar aracılığıyla işçi sınıfını oyalama ve eylemsizliğe boğmaya çalışırken, bunun etkili olmadığı anda ve yerde de çıplak teröre başvuruyor.

Polis, işçilerin işten atılmaları protesto niteliğindeki sembolik eylemlerine (çelenk bırakma), işten atılan işçilerle dayanışmayı ifade eden destek eylemlerine (işten atılmalarını protesto eden işçilerin açlık grevlerini ziyaret ya da katılma) bile saldırıyor, terör estiriyor. Protestocuları ve destekleyenleri tartaklıyor, gözaltına alıyor ya da işten atılmalarını sağlıyor. İşçilerin sorunlarını tartışmak, ilişki kurmak için toplandıkları sendika, halkevi türü yerleri basarak gözdağı veriyor. Özellikle ileri unsurları izleyerek korku yaymaya çalışıyor.

Bütün bu saldırıların tek bir amacı var: Korku üreterek ve korku yayarak işçilerin sorunlarını tartışmasını, örgütlenmesini ve eyleme geçmesini engellemek. Burjuvazi, rejimi karşısına alan, onu aşan radikal bir işçi hareketi istemiyor. Her türlü araca ve saldırı yöntemine başvurarak daha başından radikal bir eylemin yolunu tıkamak istiyor. Siyasi polisi işçi kılığında ya da bizzat "işçi" olarak işyerlerine yerleştirip, işçilerin günlük ilişki ve hareketliliğini gözetleme ve kontrol altında tutma çabalarının nedeni de budur.

Bütün bu saldırıların az da olsa işçiler içinde yankı bulup etkili olmadığı söylenemez kuşkusuz. Özellikle geri kesimlerde etkili olduğu bir gerçek. Nedir ki, her şeye rağmen kaynaşma sürüyor. Sürecek.

Burjuvazinin işçi kahyaları: Sendika bürokratları

Türkiye'de radikal bir işçi hareketliliğinin yollarını döşeyen güçlü bir nesnel temel var. Bunu artık herkes görüyor. Bu durumun en çok farkında olanlar ise başta hain Türk- İş yöneticileri olmak üzere gerici sendikacılardır. İşçi tabanındaki yoğun ve yaygın kaynaşmayı her gün her saat iliklerinde duyuyorlar. Rolleri farklı ve sözkonusu kaynaşma onlara rağmendir, onlara karşıdır, onların da korkusudur. Bilinçle bu kaynaşmanın uzağında duruyorlar. Dahası da, bu kaynaşma ve hareketliliği engellemeye, "yasa", "anayasa" diyerek dizginlemeye ve "toplumsal uzlaşma" yemi ile işçileri oyalayıp eylemsizliğe itmeye çalışıyorlar.

Hain ve eylem kırıcıdırlar. Zira oyalama taktiklerinin sökmediğini, kaynaşma ve eylemliliğin herşeye karşın devam ettiğini (ki bu eylemlilik onları ve bürokratik mekanizmalarını aşıp parçalayacak bir potansiyel taşıyor) gördükleri an karşıya geçiyorlar ya da en azından eylemlerin güçsüz geçmesine çalışıyorlar.

Bir genel grevi gündeme getirmek ve örgütlemek bir yana -ki tüm sözlerine rağmen hiçbir şekilde bundan yana değiller ve olamıyorlar-, işçilerin işyeri cinayetlerine, işçilerin işten atılmalarda ifadesini bulan kıyım politikasına karşı gündeme getirdikleri protesto eylemlerinin (yürüyüş, miting vb.) güçsüz geçmesi için her türlü dalavereye başvuruyorlar. Bu eylemlerin yasak savma kabilinden güçsüz ve moral bozucu birer etkisiz eylem olarak geçmesi için, işçilere katılım çağrısı dahi yapmıyorlar. Bu işi, "Hükümet İstifa!", "İşçiler Elele, Genel Greve!" gibi siyasal içerikte sloganların atılmasını yasaklamaya kadar vardırıyorlar.

Özetlemek gerekirse; hain ve eylem kırıcı sendika liderleri radikal bir işçi eylemliliğinin karşısındadırlar ve bu yönlü eğilimlerin tek tek sendika yönetimlerine ve Türk-İş zirvelerine taşınmasına izin vermeye hiç mi hiç niyetleri yok, olamaz da. Bu konuda rejim ve onun kolluk kuvvetleri ile, yasal burjuva partileri ve sosyal-reformistlerle (TBKP'li hainler) ortak hareket ediyorlar. Sınıf mücadelesinden değil, sınıfsal barıştan, burjuvaziyle yapılacak sefil bir "toplumsal uzlaşma"dan yanadırlar. Zira varlık nedenleri buna bağlıdır, bunun için vardırlar.

İşçiler örgütleniyor: İşçi komiteleri

İşçi sınıfı, koşulların etkisiyle ve yılların birikimiyle harekete geçmiş bulunuyor. Çoktandır rejimden, kurulu düzen partilerinden ve sosyal-reformist sendikacılardan büyük ölçüde umudunu kesmiş olup, bütün bunlardan hissedilir bir kopuş yaşıyor. Kendi iç dinamiklerine, kendi öz gücüne dayanarak kendisine yeni kanallar arıyor, zorluyor. Kuşkusuz bu işin henüz başındadır. Ve kendi kendine bir yere varması düşünülemez. Kopuşu kendiliğinden yaşayamaz. Ama, bu eğilimde ve bunu ifade eden güçlü bir potansiyel biriktiriyor. Pratikte bu eğilimini dışa da vuruyor.

Mevcut sendikalara rağmen birer mücadele ve örgütlenme merkezi olarak oluşan ya da kurulan işyeri ve fabrika işçi komiteleri, konseyler, toplu sözleşme komite ya da komisyonları, şube platformları gibi örgütlenmeler, bu kopuşun ifadeleri oluyor.

Kuşkusuz ki, bu örgütlenmeler henüz arzu edilir bir işlevselliği yakalayabilmiş değil. Toplam kuvvetler gözönüne alındığında henüz zayıf bir niceliği kucaklamış durumda. İstenilen yaygınlıkta ve en önemlisi de tutarlı bir önderlikten yoksundur. Netleşmiş bir programları yok ve ne için neyin aracı olacakları konusu hala yanıt verilmeye muhtaç. Sorular olarak bizlerin ve ileri işçilerin önünde duruyor. Kimileri bu mücadele ve örgüt merkezlerini salt işçilerin dar sorunlarının dayattığı bir ihtiyacın ürünü olarak, kimileri de "mevcut sendikal örgütlenmeleri ve düzeni aşan" bir işlevsellik yükleyerek "iktidar organları" olarak algılıyor, sunuyor. Netlik yok henüz.

Fakat buna rağmen bu örgütlenmeler işçi hareketinde önemli biri ilerleme sayılmalı, gereken değer ve önem verilmelidir. Bu örgütlenmeler, mevcut sendikaları ve rejimin çerçevesini aşan bir düzeye çıkmadıkları, henüz böylesi bir işlevselliğe sahip bulunmadıkları vb. gerekçeler iler sürülerek küçümsenmemelidirler. Tersine bu tür girişimler desteklenmeli, gelişip yaygınlaşmasına, merkezileşmesine çalışılmalı (ileri işçilerin bu doğrultuda çabaları var), bu tür çabalara omuz verip, yardımcı olunmalıdır. Çünkü, her şeyden önce bu girişimler (ve insiyatifler) işçilerin daha radikal bir eylemliliğinin ihtiyacından kaynaklanıyor, bilinçli bir müdahaleye çağrı niteliği taşıyor. Doğrudan doğruya işçi

hareketinin iç dinamiklerinin ürünleri olarak ortaya çıkıyor.

Eğer ki, işçi sınıfının, tarihinde hiçbir dönem bugünkü kadar kendi iç dinamiğini harekete geçirmediği ve hiçbir dönem bu denli arayışlarla yüzyüze gelmediği, herkesin ve en başta biz komünistlerin ortak kanısı ise, bu dinamiklerin üstüne oturmak (üstüne yatmak değil!) ve arayışlara yanıt verip, ona bilinçli bir ifade kazandırmak zorunludur, hayati önemdedir.

İşçi sınıfının bilinç ve örgütlenme düzeyinin geri olduğunu, işçi hareketinin kendiliğinden bir seyir izlediğini ve bugünkü olguları da fazla abartmamak gerektiğini söyleyenler hareketin gerçek gücü konusunda bir kavrayışsızlığı sergilemekle kalmamakta, dahası böylece işçi hareketine karşı görevinden de geri durmakta ya da kaçmaktadırlar.

Peki ne yapılmalı? Ya da yapılabilir?

Bu soruya tam olarak yanıt vermek zor ve bu yazının sınırlarını da aşıyor. Kısaca şunlar söylenebilir:

Öncelikle bu tür örgütlenmeleri veri olarak almak zorundayız. Görmezden gelemez, uzağında duramayız. Herşeyden önce bu girişimler -dıştan bazı müdahaleler olsa da- esasen işçi insiyatifinin yansıtıcılarıdırlar veya işçi insiyatifinin kendini ortaya koyuş biçimidirler.

Ama henüz işçi insiyatifinin toplam durumunu ifade etmekten uzaktırlar. Bir başka söyleyişle henüz işçi insiyatifinin ilk ve geliştirilmeye muhtaç beliriş biçimleridirler.

Bu girişimler işçilerin halen kendiliğinden olan hareketinin ve sendikalara tepkinin bir ürünü ve ifadesi olarak ortaya çıktılar. İşte tam da burada dikkatli olmak gerekiyor.

Birincisi; bu girişimler birer tepki hareketi olarak güdük kalmaya mahkum edilmemelidir. Tersine hem nicelikçe (hangi eğilime mensup olurlarsa olsunlar, tüm işçileri kapsayacak bir biçimde) hem de nitelikçe (gerçekte işçi insiyatifini en sınırsız bir biçimde içerecek tarzda) geliştirilmelidirler.

İkincisi; bu örgütlenmeler mevcut sendikal örgütlenmelere rağmen ve bir bakıma da onlara "alternatif" olarak ortaya çıktılar. Böyle propaganda ediliyorlar. Nedir ki, bu aşamada böyle görülmeleri ve bu şekilde algılanması sakıncalıdır. Zira bu örgütlenmeler henüz gerçek ve pratik olarak alternatif değiller. Mevcut sendikaları aşan bir pratik olmadan, kendileri böylesi bir pratik sergileyecek düzeyde bir insiyatifi ve kitleselliği ifade etmeden mevcut sendikalara alternatif ilan edilmemelidirler. Geçmişte, aslında şu ya da bu akımın taraftarı bir avuç işçiyi kapsayan ve şu ya da bu akımın marjinal (hatta bu bile olmayan) yan örgütü olmaktan öte bir anlam taşımayan bazı "örgütlenme"lerin, kendilerini mevcut sendikalara alternatif olarak görüp ifade eden, sonuçta ise çeşitli bahanelerle işçi yığınlarından kopuşun, tecrit oluşun, zararlı, trajik pratiklerine dönüşen örnekleri çokça yaşandı. Yeniden ve yeniden yaşanması gerekmiyor.

Nedir ki, tüm söylemlerine rağmen hala geçmişin tekrarı pratikler sergileyenler var. İşçi hareketini ileriye götürmek ve sözde sınıf sendikacılığı adına sürdürülmeye çalışılan böylesi pratikler, gerçekte, işçi sınıfından yalıtık olmanın, sınıf içinde çalışmanın uzun, yorucu, sebatkar ve zor görevleri içerdiğini bir türlü anlamak istememenin ya da gerçekten kavrayamamanın sonuçları. Sosyalist perspektife dayalı bir politik çalışma ve buna dayanarak mevcut işçi insiyatiflerini, mümkünse en geniş kitle katılımını -insiyatif ve hareketliliğini- ifade edecek bir düzeye çıkarmak üzere geliştirmeye ve kuşkusuz bunu olanaklı kılacak yol ve yöntemleri bulmaya (hem de bugün böylesi bir gelişme için nesnel koşullar elverişliyken) ne yetenekleri ne de sabırları var bu tür sığ ve kolay pratik sahiplerinin. Her şeyden önce işçi sınıfına ve onun bağrında işleyen dinamiklere güvenmiyorlar. Bu anlayışla sergilenen bir pratiğin işçi hareketini, onun mücadele ve örgütlenmesini (hem sendikal, hem de politik) geliştirmesi düşünülemez. Tersine zararlı ve gerileticidir.

Bir başka yönden zararlı olan ve olacak olan bir diğer anlayış da, bugünkü kaynaşma ve hareketliliği kendi bencil burjuva çıkarlarına alet etmek isteyen ve "DİSK'in yeniden açılması" girişiminde ifadesini bulan Abdullah Baştürk önderliğindeki çabalarda sergileniyor.

Gerçek şu ki, DİSK artık tarih olmuştur. İşçi sınıfı bugünkü bilinç ve eylemliliği ile, bu eylemliliğin içerdiği geleceğe dönük potansiyel eğilimlerle DİSK'i aşmış bulunuyor. Dolayısıyla DİSK'in yeniden kurulması yönlü çabalar (öneri sahiplerinin bencil burjuva çıkarları ve niyetlerden öte), işçi sınıfını bir on yıl geriye götürmek anlamına gelecektir. Kabul edilemez.

Sözkonusu insiyatifler (işçi komiteleri, kon-

seyler) sadece işçi sınıfının dar sorunlarının (çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi vb.) böylesi bir mücadelenin araçları olarak görülmemeli, bununla sınırlanmamalıdır. Bu insiyatifler politikayı içermeli, işçilerin politikaya, politik mücadeleye çekildikleri araçlar olarak geliştirilebilmelidir. Ancak, politik mücadelenin doğrudan ve asli aracı sınıfın öncü komünist partisidir. Doğru anlayış, sendikalar ve sendikal insiyatiflerin, sınıfın komünist partisinin politik iktidar mücadelesinde yaslandığı, yararlandığı birer dayanak merkezleri olarak görülmesi şeklindedir. Bu nedenle farklı bir misyon yüklenmemelidir. Anarko-sendikalist eğilimlere karşı mücadele edilmelidir.

Kuşkusuz ki sınıf içindeki çalışma salt sendikal çalışma olarak görülemez. Sınıf içindeki politik faaliyet de sendikalar içindeki politik faaliyet olarak sınırlandırılamaz. Bu kaba bir ekonomizm olur. Sınıf içindeki çalışmanın esası sosyalist anlamda politik çalışmadır. Aslolan parti çalışması, aslolan işçi sınıfının politik bir kuvvet olarak örgütlenmesi, işçi hareketinin politik bir hareket olarak geliştirilmesidir. Dolayısıyla, temel görev her zaman için, fabrikalarda kapsamlı ve çok boyutlu bir politik çalışma yürütmek ve onun asli araçları olan parti komite ve hücrelerini örgütlemektir. Sınıfı sosyalist bir bilinçle donatmak, onları sınıf bilinçli işçiler haline getirmek, sınıf hareketini sosyalist bir sınıf hareketi düzeyine çıkarmak ancak ve ancak komünist partisi ve onun fabrika ve sendikalardaki parti örgütleri aracılığıyla mümkündür... Bu hiç bir koşulda unutulmamalıdır.

Keza, sendikal insiyatif ve sendikaların gerçek birer devrimci sınıf sendikaları haline gelmeleri, politik mücadelenin yardımcı birer dayanak noktaları olabilmeleri de, komünist partisinin fabrikalarda, fabrikalardaki parti örgütleri aracılığıyla sınıf içinde yürüttüğü uzun, sabırlı bir çalışmaya ve onun başarısına bağlıdır. Bu insiyatiflerin büyüyüp en geniş yığın insiyatifleri haline gelmeleri, eşdeyişle gerçek kitlesel sınıf sendikalarının varedilebilmesi, işçi sınıfını kendi dar sorunlarıyla uğraşan bir sınıf ve işçi hareketini de bu dar sorunlar üzerinde sürdürülen kendiliğinden bir hareket olmaktan kurtarmakla olanaklıdır. İktidar sorunu başta gelmek üzere temel toplumsal ve siyasal sorunları işçi sınıfının gündemine sokmaya, işçi sınıfını tüm temel iç ve uluslararası sorunlar üzerinde eğitme, onun bilincini sosyalist bilinç sınıf bilinci düzeyine çıkarma, örgütleme ve onun bugünkü kaynaşma ve eylemliliğinin politik bir işçi hareketi haline cisimleşmesini sağlamaya bağlıdır. Ancak dar, iktisadi sorunları ve eylemliliği aşıp politik bir hareket düzeyine çıkan bu tür bir eylemlilik işçi sınıfının insiyatifini sınırsız bir biçimde geliştirip büyütebilir.

Acil görev:
İşçi hareketinin politikleştirilmesi

İşçi sınıfı hareketi içindeki bugünkü kaynaşma ve eylemliliğin başını görece politikleşmiş yeni kuşak işçiler çekiyor. Bu kuşak, tartışan, eleştiren, hesap soran, her şeyden çok kendi iç dinamiğine güvenen, çoğu meslek lisesi ya da dengi lise mezunu, işçi bir aileden gelen ve toplumsallaşma sürecini kentlerde yaşamış, üstelik de toplumsal-siyasal sorunlarla yakından ilgili bir kuşaktır. Ve onlara, '80 öncesi şu ya da bu devrimci-siyasal akımla ilişkide bulunmuş, şimdiyse işçi sınıfı içinde kendisini yeni bir kimlikle ortaya koyan (koymaya çalışan) bilinçli devrimci işçileri eklemek gerekiyor.

Son derece sevindirici bir durumdur bu. Ve aydınlanmış işçilerle, işçileşmiş aydınların bir ve aynı yerde buluşmasını anlatıyor. Öte yandan işçi hareketinin politikleşmesinde muazzam bir kazancı ve avantajı oluşturuyor.

Denilebilir ki, sınıf hareketi, artık, hatırı sayılır bir niceliği oluşturan bu yeni kuşak işçilerin şahsında ve onların itilimiyle adeta politikleşmenin eşiğine gelmiş bulunuyor. Her şey bir bakıma bu unsurların kazanılması ve sınıf içinde yürütülecek politik bir çalışma için seferber edilmesine bağlıdır.

İşçi hareketinin bu unsurlar aracılığıyla politikleşmenin eşiğine gelmesi durumu, bir potansiyel durumdur, pratik bir gerçekliğe dönüşmeyi bekliyor ve komünistlere önemli ve büyük sorumluluklar yüklüyor.

Türkiye gibi kapitalizmin orta düzeyde geliştiği, sermayenin açık ve çıplak egemenliğinin hüküm sürdüğü, ücretli emeğin yaygın ve en geniş çapta sömürüsünün iktisadi hayata damgasını vurduğu, emek-sermaye çelişmesinin temel çelişme olarak, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf çatışmasının da ana eksen olarak tüm toplumsal çelişki ve çatışmaları kendisine bağladığı bir

toplumda yaşıyoruz. Bunu unutmamalıyız. Zira işçi sınıfı devrimcileri, gerçek sosyalistler olarak, bu durum, adına uygun pratik sosyalist bir çalışma yürütmede temel ve ilk veri olarak alacağımız bir şeydir.

Sosyalistler için, böylesi bir toplumda, toplumsal çatışmanın bir kutbunu ve devrimimizin temel dinamiğini oluşturan işçi sınıfı içinde yoğunlaşmak, pratik çalışmayı bu sınıf içinde yoğunlaştırmak zorunludur.

Kuşku yok ki, komünistler işçi sınıfının iktisadi ve demokratik istemlerine de kayıtsız kalamazlar. Tersine komünistler bu istemlere sahip çıkar, bu istemler uğruna sürdürülen savaşıma, sınıfın günlük mücadelesine katılırlar. Ancak onu mutlaklaştırmaz ve kendi kendine yeterli bir mücadele olarak görmezler. Bu istemler uğruna mücadeleyi devrimimizin temel siyasi hedefi olan sermaye iktidarının yıkılması mücadelesine bağlı olarak ele alır. Esasen sınıfın demokratik istemleri uğruna savaşımın tutarlı demokratik bir savaşım olabilmesi ve bu istemlerin köklü çözümü de böyle alınmasına bağlıdır.

Türkiye'de temel siyasal hedef sermaye iktidarının devrilmesi olduğuna göre, işçi sınıfının kapitalizme ve kapitalist sınıfın iktisadi-siyasi egemenliğine yöneltilmesi asli görev oluyor. Öyleyse, propaganda-ajitasyon ve bilinçlendirme faaliyeti sosyalist olmak ve öncelikle ve özellikle sınıf içinde yürütülmek zorundadır. Aynı gerekçeyle örgüt çalışması da proletarya, özellikle sanayi proletaryasının üstüne oturmalıdır.

Sınıfın sosyalist-politik hareketinin yaratılması, sınıfın politik ve örgütsel yönden geliştirilip parti olarak örgütlendirilmesi temel görevimizdir. Sosyalizmle sınıf hareketinin birliğini kurmak, bunun cisimleşmiş bir ifadesi olan parti sorununu çözmek sadece bu perspektiflere bağlı bir politik-pratik çalışma sayesinde mümkündür.

Sınıfla sosyalizmi buluşturmak, sosyalist bir sınıf hareketi yaratmak ve sınıfı sosyalist bir kuvvet (parti) olarak örgütlemede ilk ve kavranması gereken halka ise, sınıfın ileri unsurlarının sosyalizme kazanılıp örgütlenmesidir. Parti, en somut biçimde bu buluşmayla kendini ifade eder. O halde tüm güçlerimizi, olanaklarımızı ve enerjimizi sınıf içinde çalışmaya, sınıfı politik yönden geliştirmeye, özellikle sınıfın ileri unsurlarını sosyalizme kazanıp, örgütlemeye teksif etmeliyiz.

Bu görev, günümüzde yakıcı hale gelmiştir.

Devrimimize karşı sorumluluklarımız

İşçi hareketindeki gelişme ve eylemlilik, Kürdistan'da gelişen özgürlük savaşının düzeyi, militanlaşan devrimci öğrenci hareketi ve kentin ve kırın yoksul tabakalarından giderek artan hoşnutsuzluk; tüm bunlar Ekim'in vurguladığı gibi üçüncü bir devrimci yükseliş döneminin göstergeleri.

Bu gelişmeleri yurtdışında dikkatle izliyoruz. İzlemek yetmiyor. Devrime aday bir ülkenin yurtdışındaki işçileri ve devrimcileri olarak, destek vermek, güç katmak, sorumluluklarımızı yerine getirmek gerekiyor.

Burjuva düzenin çözümsüz, devrimci sınıfın ise hareketli olduğu böylesi bir dönemde, devrim mücadelesinin ihtiyaçlarının ne ölçüde bilincindeyiz? Bunun gereklerini hangi ölçüde yerine getirebiliyoruz? Ben yaptıklarımızın son derece yetersiz olduğunu düşünüyorum.

Avrupa'nın en büyük kentlerinde kendi devrimimizi yakından izleyebilecek, onu buralarda duyurabilecek koşullarda yaşıyoruz, geniş olanaklara sahibiz. Bunları her bakımdan maddi bir güce dönüştürmek, bu olanakları Türkiye devrimi için kullanabilmek, hiçbir fedakarlıktan kaçınmamak zorundayız. Eğer bunu başaramazsak böylesi bir dönemde kendi devrimimizi yalnız bırakmış olacağız.

Bizler yurtdışında yaşayan devrimciler ve devrimci işçiler olarak, tüm maddi, manevi, zihni güç ve olanaklarımızı Türkiye devrimine sunabilmeli, bu konuda azami fedakarlık ve çaba ortaya koyabilmeliyiz. Özellikle bizler yaşamın gereksinmelerinden kısmayı öğrenebilmeli, devrim mücadelesinin ihtiyaçlarını bu yönüyle karşılayabilmeliyiz.

Ancak o zaman Türkiye işçi sınıfının dünya devriminin gelişme seyrinde kazanmaya aday bulunduğu "şerefli mevki"de bizim de küçük bir payımız olacaktır.

OPEL'den bir Ekimci
Frankfurt

Toplumsal Kurtuluş dergisinin 29-30.sayısından (Ocak-Şubat 1990) alınmıştır

1990 başında sosyalizm üzerine tezler

Haluk Yurtsever

1989'un son aylarındaki gelişmelerle birlikte dünya, 1990 yılma sosyalist ülkelerdeki ağırlaşmış sorunlar ve dünyanın geleceği ile ilgili sorularla giriyor.

Avrupa'nın doğusundaki son gelişmelerden sonra, sokaktaki insandan siyaset bilimcisine kadar, sosyalizmle şu ya da bu ölçüde ilgili bir çok insan, sosyalizmin sonunun gelip gelmediğini tartışma konusu yapıyor.

Tekellerin modern falcıları, iletişim araçlarının muazzam gücünü kullanarak, sosyalizmin çöktüğünü, artık insanlığa hiçbir gelecek vaadetmediğini söylüyorlar. Sosyalist ve kapitalist ülkelerdeki, gönlü, yüreği ve aklı sosyalizmden yana olan milyonlarca ilerici, işçi ve emekçi ise bu propagandayla birlikte, ama esas olarak gerçek durumun etkisiyle şaşkınlık, umut ve hayal kırıklığı yaşıyorlar.

Son gelişmelerin en olumsuz yanı, sosyalizme duyulan güven ve umudu sarsmasıdır.

Gelişmeler de sarsıcıdır: Sosyalizmin yeni bir dönemecine işaret ediyor. Ancak, sarsıcı ve önemli de olsa dönemeçlerden biridir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci, içinde pek çok dönemeç bulunan, uzun bir süreçtir. Uzun yolun tümüne bakmadan son gelişmelerde sosyalizmin sonunu görenler aceleci ve miyopturlar. Yakın zamanlara kadar Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki düzenleri mükemmel, dokunulmaz ve her türlü eleştirinin üstünde gören ve sosyalist ülkelerin sağladıkları olanaklara tapanlarla şimdi her şeyin bittiğini söyleyenlerin aynı kişiler olmaları ise komünist hareketteki hastalıklı yapıyı, ibret verici bir biçimde ortaya koyuyor. Bu türden olanların, Moskova'da yağmur yağınca Türkiye'de şemsiye açmaları ileri görüşlülüklerinin değil, egemen sese uyum "yeteneklerinin" bir kanıtı oluyor.

1990 başında, sosyalist ülkelerde kendini gürültülü bir biçimde dışa vuran köklü sorunları anlamak ve çözümleyebilmek için, son gelişmelerin ve dönekliklerin ayrıntısına girmeden, tarihsel ve nesnel temel nedenler; sosyalizmin gelişme çizgisinin genel özellikleri üstünde durmak, bunları tezler biçiminde yazmak istiyorum.

BİR: Tarih içinde söylenmiş hiçbir gerçek söz, söylenmemiş sayılamaz. Ekim Devrimi sosyalizm adına söylenmiş bir sözdür ve yirminci yüzyılın en önemli olayıdır. Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşu ilerici insanlığın, sonuçları dünya çapında olan ileri bir atılımı, tarihsel bir kazanımıdır. Ekim Devrimi ve Sovyet sosyalizmini olmamış saymak ve etkilerini kazımak hiç kimsenin ve hiç bir yerin iradesi içinde değildir. Ekim Devriminden önceki ve sonraki dünya iki apayrı dünyadır. İnsanlık sosyalizmi tanımış, üstünlük ve güzelliklerini içermiştir. Bunlar toplumun aklından ve insanların bilincinden kazınamaz.

İKİ: Ekim Devrimi ve Sovyet, sosyalizmin bir ilk sözüdür. Her ilk gibi eksikli ve rahminden çıktığı eski toplumun lekelerini taşıyan bir başlangıçtır. Dünya, bir bütün olarak kapitalizimden sosyalizme geçiş sürecinin başlarındadır. Tarihsel determinizm düz bir çizgi değildir ve sosyalizm, gerçek ve egemen bir dünya sistemi olana dek daha çok iniş çıkışlar, ilerleme ve geriye dönüşler yaşayacaktır.

Feodalizmden kapitalizme geçiş süreci koca bir tarihi, 600-700 yılı aldı. 1789 büyük Fransız Devriminden yarım yüzyıl kadar sonra feodal krallığın ihyası türünden geriye dönüşler oldu. Kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci de geriye dönüşsüz değil, ve sosyalizmin ilk 70 yılı dünya tarihi açısından kısa bir dönemdir, Kısa dönem zik-zakları ne olursa olsun, uzun erimde tarihin ilerleyiş yönü hep ileriye doğrudur.

ÜÇ: Ekim Devriminin dünya devrimine büyüyememesi, görece az gelişmiş tek ülkede kalınması, sonuçları ve etkileri dünya çapında olan bu devrimi, dünyadaki somut güç ilişkileri açısından dünya işçi sınıfının sınırlı ve kesimsel bir kazanımı olmakla sınırlanmıştır.

DÖRT: Teorik model ile pratik arasında özdeşlik yoktur. Tarih, kendine özgü cilveli yollardan ilerliyor ve pratik süreçlerin özdinamiği her

zaman teorik modelleri zorluyor.

Ekim Devrimi, gerçekleştiği ülkenin kapitalist gelişmişlik düzeyi ve dayandığı sınıf güçleri açısından teorik modelden bir sapmadır. Teorik modelden faklı ve modeli de değiştiren bir gelişme göstermiştir. Bu bir yanıyla teorik ve pratik katkıdır. Öteki yanıyla, geri ve geriye dönüş öğelerini içinde taşıyan bir sosyalizm denemesi olmuştur.

Lenin, Rus Devriminin ülkenin gelişmemişliğinden ve işçi sınıfının gücünün sınırlılığından gelen iki temel zayıflığını görmüştür. İki temel zayıflığa karşı bulunan iki temel dayanak, Leninist devrim teori ve pratiğinin özüdür. İki temel dayanaktan birincisi, Rusya iktidarı almayı ve korumayı olanaklı duruma getiren işçi-köylü bağlaşıklığı; ikincisi, Ekim Devrimini tamamlayacak ve ileri çekecek olan Avrupa devrimleridir.

Lenin'in devrim öncesinde ve Orta Avrupa devrimlerinin yenilgisinin kesinleştiği 1920 sonlarına dek, tek ülkede sosyalizmi teorik olarak formüle ettiği ve savunduğu doğru değildir.

İki dayanaktan biri, işçi-köylü bağlaşıklığı, siyaset bilimine bir katkıydı ve sosyalist Sovyet iktidarının toplumsal desteği oldu.

Avrupa devrimi ise gerçekleşmedi.

Avrupa devrimleriyle ileri çekilemeyen Ekim Devrimi, köylülüğe daha çok dayanmak zorunda kaldı ve köylü ağırlığı Ekim Devrimini geri çekici bir rol oynadı.

BEŞ: Ekim Devrimi iktidarı 1921'de, uluslararası alanda İngiliz-Sovyet ticaret anlaşması ve Birleşik Cephe taktiği ile içte NEP'le geri çekilmek zorunda kaldı.

ALTI: "Tek ülkede sosyalizm" bu koşullarda tarihsel bir zorunluluk olarak ortaya çıktı ve 1921'den sonraki bütün gelişmelere damgasını vurdu. Kendisinden kat kat güçlü emperyalist güçlerle kuşatılmış olan az gelişmiş bir ülkede sosyalizmi kurma politikası, Lenin'in partisinin ve giderek Komintern'in temel stratejisi oldu.

Tarihsel olarak haklı nedenlere dayanan tek ülkede sosyalizmi yaşatma program ve pratikleri, dünya devrim hareketinde işlev kaymalarına, teori ve siyaset alanında ilkelerden ayrılmaya yolaçtı. Sovyetler Birliği'nin kendi iç sorun ve gereksinimleri Sovyet Devletinin ve partisinin dış siyasetini, Sovyetler'in dış siyaseti ise dünya komünist hareketinin program ve pratiklerini belirledi. Sovyet sisteminin ve dünya devriminin bugün geldiği kritik noktada bu zincirleme reaksiyonun önemli payı olduğu kesindir.

YEDİ: Tek ülkede sosyalizmi kurma ve yaşatma siyasetlerinin en önemli ve olumsuz sonucu ideolojik alanda oldu ve siyasal gereksinimler teoriyi bozucu ve güdücü bir rol oynamaya başladı. Sosyalizmle emperyalizmin uzun süre barış içinde yanyana yaşaması, kapitalist olmayan yol, burjuvazinin şu ya da bu koluyla bağlaşıklık fikrine dayanan aşamalı programlar türünden iki sistem ve iki temel sınıf arasındaki karşıtlığı yumuşatan görüşler devrimci teoriyi sulandırdı.

SEKİZ: İki sistemin barış içinde ve uzun süre yanyana yaşamasını esas alan strateji, iki dünya pazarının varlığına ve sosyalist ülkelerin kendi ekonomik gelişme ve bütünleşmeleri yoluyla emperyalizmi geçecekleri düşüncesine dayanan bir stratejidir. Oysa dünyada tek dünya pazarı vardır ve emperyalizmle varolan sosyalizm arasındaki ilişki, pazar sorununu aşan temelli bir çelişkidir. İki antagonist gücün uzun süre barış içinde ve yanyana yaşayabilmeleri mümkün değildir.

DOKUZ: Üretim araçları üzerinde ortak mülkiyet ve ekonominin merkezi planlanması sosyalist kuruluşun gerekli ancak yeterli olmayan koşullarıdır. Sosyalizm, yeni türden bir toplum örgütlenmesi, yığınların aktif katılımına dayanan gerçek bir demokrasi, giderek özel mülkiyet düzenlerinin insan tiplerinden uzaklaşan bir yeni insan, bir yeni ahlak yaratabildiği ölçüde gerçek bir sosyalizmdir.

Sovyet sosyalizmi, azgelişmiş, sanayileşmesi geri bir ülkede, sosyalizmin üstünde yükseleceği temel endüstrileri kurarak, üretim araçları üstünde kollektif mülkiyeti gerçekleştirmiş, kapitalist ilişkileri sona erdirmiş, ancak toplumun yeni türden örgütlenmesinde, yığın katılımında, yeni sosyalist insanı yaratmada geri kalmıştır. Birinciler ikincilerin geri kalması pahasına başarılmıştır.

ON: İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Doğu Avrupa ülkelerindeki rejim değişikliklerinin hiç biri o ülkelerin gerçek güçlerine dayanan gerçek devrimler değildir. Bu ülkelerin sosyalizm yoluna

girmeleriyle de sosyalizm bir dünya sistemi durumuna gelmemiştir. Eğer, sistemden anlaşılan, sosyalizmin dünya çapında bir güç ve alternatif olmasıysa bu Ekim Devriminin sağladığı bir sonuçtur. Doğu Avrupa'daki rejim değişiklikleriyle birlikte Sovyetler Birliği önderliğinde bir blok oluşmuştur; ancak buna bir dünya sistemi denmesi doğru değildir.

ON BİR: Bu ülkelerin her birinin ne kadar sosyalist oldukları ayrıca tartışılabilir ve tartışılmalıdır. Bu bir yana, Doğu Avrupa'daki rejimlerin bu ülkelere yerleşmesinde ve sürmesinde yapaylıklar, zorlamalar vardır. Ne iktidar değişiklikleri o ülke insanlarının öz dinamikleriyle gerçekleşmiştir, ne de "reel sosyalizm" o toprakların özmalı olmuştur.

ON İKİ: Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerindeki bugünkü gelişmeleri, birer sihirli formül kolaycılığıyla Stalin'e ya da Stalin'in ölümünden sonra "modern revizyonistlerin" iktidarı ele geçirmesine, ya da bugün Gorbaçov'un "hainliğine" bağlayan yaklaşımlar gerçeğin kenarında dolaşıyorlar.

Yukardaki tezlerde gösterildiği gibi, bugünkü durumun tarihsel ve nesnel, aynı zamanda teorinin siyasete kurban edilmesinden kaynaklanan öznel nedenleri vardır.

Tekrar ve özet olarak, tek ülkede sosyalizmin tarihsel bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı, tek ülkede sosyalizmi koruma teori ve pratiklerinin ise hem varolan sosyalizm hem de dünya komünist hareketi üzerinde olumsuz ve saptırıcı bir rol oynadığı söylenebilir. Sapma, dünya sosyalizminin yeni devrimlerle beslenmezse ilerleyemeyeceği fikrindendir. Bunun yerine ikame edilen "Her şey Sovyetler Birliği için!" anlayışı hem dünya hareketine, hem de bizzat Sovyetler Birliği'ne zarar vermiştir.

ON ÜÇ: Süreç içinde dünya komünist hareketi Hindistan'ın kast sistemi türünden bir hiyerarşik taşlaşma ve bürokratik bozulmaya uğramış, resmi tarih ve resmi parti anlayışları komünist partilerini dünyanın çeşitli yerlerindeki devrimci durumları değerlendiremez bir duruma sokmuştur.

ON DÖRT: Hruşov'un ileri sürdüğü, 1980'lerde Sovyetler Birliği'nde komünizmin kurulacağı sloganı ve bunun SBKP parti programına girmesi ya da daha sonra Sovyetler Birliği'nin "gelişmiş" "olgun", "ileri" sosyalizm aşamasına ve "tüm halkın devleti"ne ulaştığı tezleri doğru değildir, doğru çıkmamıştır.

Sovyetler Birliği'nin sosyalizmde ileri bir noktaya ulaşmasının iki temel ve vazgeçilmez koşulu olan, emek üretkenliğinde önemli ve kapitalist ülkeleri aşan bir artış ile sosyalist yığın demokrasisinde ileri bir aşamadır.

Bunların ikisi de gerçekleşmemiştir.

ON BEŞ: Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, bir yandan kendilerinden daha güçlü emperyalist ülkelerle silahlanma yarışı yapmak, bir yandan da tekelci egemenlik sisteminin yarattığı tüketim modellerinin arkasından sürüklenen, tekelci tüketim fetişlerinin etkisindeki kendi insanının istemlerine yanıt vermek gibi paradoksal bir durumla karşı karşıyadırlar.

Temel çözücü kanalları açamayan, emek üretkenliğinde artış ve gelişkin bir demokrasi kuramayan sosyalizm, varlığını sürdürmenin güvencesi olarak silahlanmaya önemli fonlar ayırmak zorunda kalmış, Doğu Avrupa'da ki rejimleri ayakta tutmanın yolu olarak oralarda önemli askeri güçler bulundurmak durumunda kalmıştır. Bu da, bu ülkelerde ve Sovyetler Birliği'nde parti ve orduya dayanan muazzam bir bürokrasi, Doğu Avrupa ülkelerinde halkın gönlünü kazanamamış, Sovyet askerlerinin korunmasıyla ayakta duran topluma daha da yabancı bir bürokrasi yaratmıştır. Doğu Avrupa ülkelerindeki son gelişmelerle yıkılan bu bürokratik yönetimlerdir.

ON ALTI: Kendisi temel bir sınıf olmayan ve temel sınıflardan birinin hizmetinde olması gereken bürokrasi, sosyalist ülkelerde esaslı bir kastlaşmaya uğrayarak ayrıcalıklı bir katman durumuna gelmiştir.

Sistemdeki bir tıkanma noktasına kadar, bürokrat da olsa, sosyalizmin bürokratı olan bu katman, varlığını borçlu olduğu sosyalizme bağlı kalmış, tıkanmanın gündeme gelmesiyle birlikte kendi içinden ayrışmıştır. Bürokrasinin bu kesimi geleceğini artık sosyalizmde değil, kapitalizmde arama eğilimi gösteriyor, kapitalist restorasyonun itici gücünü oluşturuyor.

ON YEDİ: Gorbaçov, kritik bir dönemde,

tıkanma noktasına gelen sorunlara çözüm bulma misyonuyla geldi. Siyasetinin ana yönleri bugün açıklık kazanmıştır.

Perestroyka, kapitalist yöntemleri daha çok kullanarak, emek-değer yasasının ve piyasa mekanizmalarının ağırlığını artırarak Sovyet ekonomisini yeniden örgütleme siyasetidir. Kendi hedefleri açısından da başarılı görünmüyor. Ama sosyalizmi sulandırıyor.

Glasnost siyaseti, toplumdaki çelişkilerin bir bölümünün açığa çıkmasına, daha çok da sosyalizm karşıtı güçlerin örgütlenip güçlenmesine yol açmıştır. Stalin'i kötüleme kampanyası ise sosyalizmin tarihsel haklılığından vazgeçmesi ve başarılarını yok sayması anlamına geliyor ve kapitalizme hoşgörünme güdüsü taşıyor.

Sovyet dış politikasının merkezinde duran yumuşama siyaseti, dünyadaki devrimci ateşlerin söndürülmesini öngörüyor; bu siyasete inandırıcılık kazandırma kaygıları bir kapitalizm övgüsüne dönüşüyor.

ON SEKİZ: Sosyalizmin bu denli kötülenmesi ve kapitalizmin bu denli çok övülmesi, yumuşama siyasetini ideolojik cephede tam bir teslimiyete dönüştürmüştür.

Sosyalizmi karalayan ve bir umut olmaktan çıkaran siyasetler Gorbaçov'un ve onu izleyenleri büyük bir çözümsüzlüğün eşiğine getirmiştir.

ON DOKUZ: Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerindeki restorasyon süreçlerinin, kapitalizm övgüsü ve bürokratik yönetimlerdeki yolsuzluk ve suistimallerin en önemli ve olumsuz sonucu yeryüzündeki milyonlarca insanın sosyalizme olan güven ve inancını kırmasıdır.

Kapitalist ülkelerde yaşayan milyonlarca insanı, bu düzenin kötülüğüne inandırmak o kadar zor değildir. Ama son olaylardan sonra, sosyalizmin bir toplumsal kurtuluş yolu olduğuna inandırmak eskisine oranla daha da zorlaşmıştır.

YİRMİ: Sovyetler Birliği ve öteki ülkelerdeki son gelişmeler dünya ilerici sosyalist hareketindeki zaten güçlü temelleri olan reformculuğu ve sınıf uzlaşmacılığını daha da güçlendiriyor.

YİRMİ BİR: Malta'da Gorbaçov-Bush görüşmesinde yeniden gündeme gelen, dünyadaki "sıcak" noktaları söndürme siyasetleri günümüzde büyük bir devrimci dinamik taşımaya devam eden ulusal bağımsızlık hareketlerini uluslararası alanda zor ve desteksiz bırakıyor ve emperyalizm içi çözüm yollarını güçlendiriyor.

YİRMİ İKİ: Kısa erimdeki olumsuz etkilerine rağmen, son gelişmelerin uzun erimde olumlu sonuçları da olacaktır.

Dünya sosyalizmi, yapaylıklardan, taşlaşma ve kastlaşmalardan arınıyor. Bu koşullarda sosyalizmin kazanımları daha gerçek ve özgür bir ortamda, dünya çapında etkilerini gösterecektir. Eksiklerinden arınması için de daha elverişli koşullar doğmuş olacaktır. Yapay duvarların ortadan kalkmasıyla sosyalizmin üstünlükleri hem sosyalist ülkelerde hem de kapitalist ülkelerde daha iyi algılanacaktır.

Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden Türk asıllılardan seksen bininin Bulgaristan'a dönmesi, Demokratik Almanya'dan Federal Almanya'ya göçün durması ve göç edenlerden hoşnutsuzluk belirtileri başlaması ilk ama çarpıcı göstergeleridir.

YİRMİ ÜÇ: Dünya devrimci hareketi vesayetten kurtuluyor. Komintern dönemi boyunca bürokratik ve darbeci bir biçimde yönetilen, Komintern'in dağıtılmasından sonra ise masalara bağlanarak Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı'nın alt üniteleri gibi çalıştırılan "kardeş" partiler dönemi sona eriyor.

Bu, dünyanın çeşitli yerlerindeki devrim güçlerini ve dinamiklerini özgürleştirici bir etki yapacak, resmi ve bürokratik komünistliğin yapay yaşam kanallarını tıkayacaktır.

YİRMİ DÖRT: Varşova Paktı fiilen bitmiştir.

Varşova Paktı'nın resmen de ortadan kalkması ve Avrupa'daki Sovyet askerlerinin geri çekilmesiyle birlikte, tekelci kapitalist-emperyalist dünya güçlerinin kendi aralarındaki çelişki ve çatışmaların keskinleşmesi de beklenmelidir.

Tekelci iletişim araçlarının büyük ve etkili kampanyasının arkasında sistemin giderilemeyen uzlaşmaz çelişkileri insan ve ilerleme düşmanlığı var. Kapitalizm hayranı bazı eski solcuların söylediği gibi, kapitalizm sorunlarını çözmüş, üretici güçleri ayak bağlarından kurtarmış değildir. Bizzat kapitalist dünyadaki gelişmeler, sosyalizmin, dünya çapında giderek daha gerçek bir gereksinim olduğunu gösteriyor.

Gelecek sosyalizmdir!

Toplumsal Kurtuluş ve modern revizyonizm

H.Fırat

ToplumsalKurtuluş'un son sayısında (sayı:31, Mart 1990), Haluk Yurtsever'in "Birlik ve Ayrılığın Sınır Çizgilerini Doğru Çizelim" başlıklı yazısı yayınlandı. Başlığın içerdiği uyarı ve eleştiri *Ekim*'e yönelik. *Ekim*'in Kasım 1989 tarihli 26.sayısının "Birlik Sorunu" başlıklı başyazısı tam metin olarak yayınlanmış ve eleştirilmiş.

H.Yurtsever, *Toplumsal Kurtuluş* 'un bir çok konuda yazan, fakat özellikle bu derginin birlik sorununa ilişkin perspektiflerini ele alan yazılarıyla dikkati çeken biri. Bu nedenle sözkonusu yazısının *Toplumsal Kurtuluş*'un *Ekim*'e bakışı ve eleştirisi olarak görüyoruz. Zaten yazının üslubu da bu konuda bir kuşkuya yer bırakmıyor.

H.Yurtsever yazısına bizi tanıtarak başlıyor. Biz *Toplumsal Kurtuluş* 'u tanıtmak gereğini duymuyoruz, yeterince tanındığına inanıyoruz. Kendi payımıza ilgi ve dikkatle izliyoruz. H.Yurtsever, kendilerinin de *Ekim* 'i ilgiyle izlediklerini söylüyor. "İlgi, sorumluluk gereğidir ve karşılıklıdır," diye ekliyor. Yazık ki, *Toplumsal Kurtuluş* içinde *Ekim* 'i en yakından izleyen biri olarak bildiğimiz H.Yurtsever'in yazısı, hiç de kendisinin bu sözlerini doğrulamıyor. *Toplumsal Kurtuluş* 'un *Ekim*'i ve Ekim Hareketini, belki belli bir ilgiyle, ama kesinlikle yeterli bir dikkat ve özen göstermeyerek izlediği sonucu çıkıyor bu yazıdan. Kendisine bilinen aşırı ve abartılı güveniyle *T.Kurtuluş*'un *Ekim*'i ve Ekim Hareketini fazla küçümsediği anlaşılıyor. Kendi sorunudur... Fakat böyle bir tutumu özellikle H.Yurtsever'in içtenliğinden kuşku duymadığımız birlik isteği ve çabalarıyla bağdaştırmak, bu politikayla tutarlı saymak güçleşiyor. Bu da *T.Kurtuluş*'un sorunudur. Bizim bu tutarsızlığı göstermenin ve devrimci kaygılarla eleştirmenin ötesinde yapabileceğimiz bir şey yok.

H.Yurtsever'in yazısı birlik sorunu çerçevesinde asıl olarak, boş "bir söz kalıbı" olarak nitelediği modern revizyonizm kavramını eleştiriyor. Biz de yazımızda asıl olarak bu boş "söz kalıbı"nı ve bununla bağlantılı olarak *T.Kurtuluş*'un Gorbaçov öyküsünü ele alacağız. Fakat önce, değinilmeden geçilemeyecek bazı "teknik" sorunları aradan çıkarmak gerekiyor.

H.Yurtsever yazılarında ve eleştirilerinde hep rahatlığı, sükuneti ve dürüstlüğü ile dikkati çekmiştir. Fakat *Ekim*'e yönelik eleştirisinde zorlandığı ve bu nedenle olmalı, zorlamalara girdiği görülüyor. "Ekim başyazarı, üst perdeden büyük konuşmayı seviyor", "tıngırtısı kulağa hoş gelen" dayanaksız sözler ediyor, demesini aşırı alınganlığına vererek geçiyoruz. Ama *Ekim*'i "gölge boksu" yapmakla itham etmesini, "Eğer olacaksa tartışma açık olmalıdır" uyarısını, "Açıklığın kendi açtığı yarayı iyileştiren bir neşter olduğu" öğüdünü geçemiyoruz. Zira iyiniyetle de olsa, *Ekim* tüm bunların en son hatırlatılması gereken bir yayın organıdır. Bunu anlamak için *Ekim* 'de yayınlanan iç örgütsel belgelere bakmak bile yeter.

Pek az istisnası olan genel bir tutum olarak biz başyazılarımızda, yanlış bulduğumuz çeşitli görüş ve eğilimleri grup ismi vermeden eleştiririz. Bu, çok daha kapalı biçimiyle *T.Kurtuluş* başyazılarında da tercih edildiğini gördüğümüz bir üslup sorunudur yalnızca. Kaldı ki, bizim eleştirilerimizde muhatabını bulmak bir güçlük taşımaz. "Birlik ve Ciddiyet" başlıklı yazının *T.Kurtuluş*'a ait olduğunu, görüşlerinden alıntı yapılan "utangaç revizyonist"in *Emek Dünyası*, sınırlı örgütlülüklerini bile erimeye terkederek "tartışma kulübüne" dönüşenlerin *Kurtuluş* kökenli çevreler olduğunu anlamak, ortalama bir devrimci için hiç de zor olmaz.

Dahası var. Gerekli gördüğümüz ve yapabildiğimiz ölçüde biz, *T.Kurtuluş* da içinde herkesi açıkça eleştirdik. Örneğin *T.Kurtuluş* 'un SBKP ile TBKP'nin ideolojik platformlarını birinciyi aklamak niyetiyle birbirinden koparmasını (T.Göker, sayı:10); 70.yıl konuşmasından hareketle Gorbaçov çizgisi hakkında boş hayaller yaymasını (H.Fırat, sayı:10,11); "Açık Devrimci Parti" orjinal teori ve tezlerini (A.Azad, sayı:13); Doğu Avrupa'da utanç verici bir çöküş yaşanırken bile "reel sosyalizm"e ilişkin "eski ve eskimiş kalıplar"ını korumasını (Fırat Cansu, sayı:28), son derece açık seçik eleştirdik. Bunları unutması ya da gözden kaçırması, bir kere daha *T.Kurtuluş*'un kendi sorunudur. Ama kalkıp buna rağmen

"gölge boksu" ithamında bulunması pek sorumluca bir davranış olmasa gerek. Oysa tartışmakta olduğumuz şu sonuncusu hariç, *T.Kurtuluş*'un kendisi *Ekim*'e açık bir eleştiri yöneltmemiş, ama "Birlik ve Ciddiyet" de dahil birliğe ilişkin hemen tüm yazılarında, "abartılmış görüş ayrılıkları", "yapay duvarlar", "Sovyetler Birliği değerlendirmesindeki kolaycı yaklaşımlar" vb. imalı sözlerle bizimle "gölge boksu" yapma yolunu tutmuştur.

Evet birlik! Ama aynı zamanda ciddiyet! Ciddiyetin ilk koşulu ise birleşme hedefi güdülen muhatabı iyi izlemek ve iyi tanımaktır. Yukardaki, bu koşula uygun davranılmadığına yalnızca bir ilk örnek.

H.Yurtsever, "yapay ve abartılmış ayrılıkların peşini bırakmadık, bırakmayacağız" diyor. Biz ise, gerçek ve ciddi ayrılıkların peşini bırakmadık, bırakmayacağız diyoruz. Bu yolda, "inatçı gerçekler"in işimizi hayli kolaylaştıracağını yazmıştık *T.Kurtuluş*'da yeniden yayınlanan "Birlik Sorunu" yazısında. Yanılmadığımızın kanıtı, öteki örnekler bir yana, *T.Kurtuluş*'un son bir kaç sayısı ve bizzat H.Yurtsever'in kendi yazısıdır.

Daha sonra birlikte göreceğiz.

Gorbaçov'a bağlanan umutlar

Brejnev'in "olgun sosyalizm"i döneminde yaşanan çürümenin çeşitli sonuçlarını ve görünümlerini açıkça ortaya koyarak yeni bir dönemi başlatan Gorbaçov'u, Türkiye solunun önemli bir bölümü büyük bir heyecanla karşıladı. Glasnost ve Perestroyka'da özetlenen "Gorbaçov Reformları" bu kesimler tarafından, tıkanıklığın aşılması, paslanmaların giderilmesi, bürokratizmin bertaraf edilmesi, sosyalist demokrasinin canlandırılması, kısaca ve en özet ifadeyle, "sosyalizmin yenilenmesi" ve yeni bir atılım dönemine girmesi olarak değerlendirildi. Karşı-devrim döneminin hızlı bir liberalleşme süreci içine soktuğu bazı eski devrimci çevreler, Gorbaçov'un çıkışından da güç alarak "revizyonizm" kavramının yarattığı kamburdan kolayca kurtuldular. Kruşçev eleştirisini geri alıp, Stalin eleştirisine giriştiler.

Gorbaçov'un yarattığı "yenilenen sosyalizm" illüzyonu öylesine güçlüydü ki, yeni dönem liberallerinden biri, Doğu Avrupa'daki çöküşten yalnızca bir kaç ay önce, 13 Haziran 1989 'da, "Dünya Değişiyor mu?" başlığı altında, Gorbaçov'un başlattığı dönemin sosyalizmin yenilenmesi anlamına geldiğini bir kez daha yinelemiş, şöyle devam etmişti: *"Sosyalizmin bu bilimsel kavranılışına yönelik yol, sosyalist ülkelerdeki sistemin bürokratizmden kurtulmasına hizmet ederken, dünyanın geri kalan kesimlerinden de sosyalizmin yeniden, yeni ilişkiler çerçevesinde istenebilir bir rejim olarak algılanmasına olanak sağlayacaktır. Bu dünya devriminin yolunun açılması demektir."* (*İşçi Dünyası*, sayı:17, s.7)

Gerçekte ise, ne sosyalizmin bilimsel kavranışına yönelik yol, ne de dünya devrimi, bu liberalin umurundaydı. Onun sevinci, kafasındaki burjuva demokratik ölçülere uygun sistemi Gorbaçov reformlarında bulabilmesiydi. Bir başkası, *Demokrat Arkadaş*'ta (sayı:4), glasnost ve perestroyka'yı kastederek, *"Gorbaçov ileri bir topluma geçişin ikili gereksinimini olumlu bir yaklaşımla formüle edebiliyor."* diye yazmıştı. *Emek Dünyası* ise, aynı konuda ve "Dünya Sosyalizminin Atılımı ve Yeni Dönem" başlığı altında şunları söylüyordu: *"Önce Sovyetler Birliği'nden kaynaklanan bugünkü yeni devrimci atılım, olgunlaşmış sosyalizmden komünizme geçişin tarihi yürüyüşünün ilk adımlarını içeriyor."* (sayı:7, s.3) Bunlar, Türkiye solunun önemli bir kesiminde Gorbaçov reformlarına bağlanan umutlara yalnızca bir kaç örnek.

T. Kurtuluş'un tutumuna gelince. Bu dergi, Türkiye solunda kuvvetli bir liberalleşmenin Gorbaçov reformlarından da beslenerek yaşandığı bir dönemde, bu liberalleşmeyi göğüsleme misyonuyla çıktı ve kabul etmek gerekir ki bu doğrultuda önemli katkıları oldu. Ama öte yandan garip bir çelişki ve tutarsızlığın bir ifadesi olarak, liberalleşmenin dış kaynağı olan Gorbaçov çizgisi ve reformları hakkında en büyük hayalleri de yine bu aynı dergi yaydı. Öyle ki liberalizme karşı çabası ve başarısının önemli bir kısmını yine kendi boşa çıkardı. Yalçın Küçük ve Çelik Bilgin elele vererek, Gorbaçovcu akımın içyüzünün ve "reel sosyalizm" olarak adlandırılan toplumlardaki gelişmelerin gerçek niteliğinin anlaşılmasını güçleştirmek için olmadık çabalar harcadılar. Tüm birikimlerini, yeteneklerini, kişisel itibarlarını ve bu arada Rusçalarını bu doğrultuda kullandılar. Bu kadar çok enerjinin gerçek amaçlara ve ideallere bu denli ters bir yönde harcandığı pek az görülmüştür herhalde. O "eski ve eskimiş" ve bugün

artık iflas etmiş "reel sosyalizm" kalıbı, tüm bu olumsuz çabaların kaynağı oldu. *T.Kurtuluş* bu kalıba öylesine bir bağnazlıkla bağlanmıştı ki, 20 yılın itibarsız liberali Halil Berktay, Gorbaçov'un şahsında kendi idealine en uygun "sosyalizm"i bulup Sovyetler Birliği'ni sosyalist ilan ettiğinde, bundan uyarıcı sonuçlar çıkaracağına, sevinç ve mutluluk vesilesi yaptı. Lisanı münasiple, bizimle de birleşebilirsin diye dergi sayfalarından mesaj bile yolladı. (sayı:19, Mart 1989, s.9-11)

Yalçın Küçük, Kasım 1987'de, TASS ajansına verdiği demeçte şunları söylemişti:

"Şimdi bugünlerin geride kaldığına inanıyorum. Artık sosyalist sistem, hiç kimsenin cesaret edemeyeceği şiddetteki eleştirileri kendi kendisine yöneltecek kadar güçlü ve güvenlidir. 1970 yıllarının sonlarından itibaren toplanan eleştiriler, Genel Sekreter Mihail Sergeyeviç Gorbaçov Yoldaş ile birlikte kristalleşerek büyük bir yüreklilikle ortaya konmaya başlanmıştır. Sosyalist sistemin böylesine büyük bir güven duygusuna ulaşmış olması ve sorunlarına cesaretle sahip çıkması dünyanın sosyalistleri için büyük bir sevinç kaynağı oluyor."

"...Bugün bu tarihsel yapıda paslanmalar teşhis ediliyor ve bu yapı, olgun sosyalizmin iç dinamizmine dar gelmeye başlıyor. Bir yeni kuruluş için ihtiyaç var."

"Perestroykayı 'İkinci Kuruluş' anlamında son derece doğru bir değerlendirme ve açılım olarak görüyorum." (sayı:6, Aralık 1987, s.26)

Aynı sayıda Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasını tam metin olarak yayınlıyordu *T. Kurtuluş*. Kuşkusuz bir kültür hizmeti olsun diye değil. Bu konuşmaya layık gördüğü "Yolumuz Ekim'in Yolu Öncülerin Yoludur" başlığı, vecizNeyi amaçladığını, bir şekilde ortaya koyuyor. *T.Kurtuluş*, bu başlığın üzerinden Türkiye'nin devrimcilerine sesleniyordu: Gorbaçov'un Yolu Ekim'in Yolu Öncülerin Yoludur!

Demek ki, *T.Kurtuluş*, Yalçın Küçük'ün iddia ettiği gibi her zaman yol açmıyor. Bazen de yol kapatıyor. Temel ve hayati sorunlarda!

Gorbaçov'a bağlanan umutların doruğa çıktığı bir dönemde, Ekim Devriminin 70.yıldönümünde ve bunu konu alan "Buz Kırılmış, Yol Açılmıştır!" başlıklı başyazısında, *Ekim* iseşunları yazmıştı:

"Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkelerdeki sosyo-ekonomik sistem kendi burjuva karakterini her yeni gelişme ile birlikte daha açık ortaya koymaktadır. Gorbaçov'un yeni reformları, artık ekonominin kapitalist karakteri için çekilmez hale gelmiş ve bugüne kadar yalnızca görüntüyü oluşturmuş sosyalist dönemden kalma biçimlerin bir yana itilmesini ifade etmektedir. Kapitalist kar ilkesini üretimin biricik ve temel amacı yapmak ve rekabete dayalı piyasa ekonomisi kurmak bu reformların esasını oluşturmaktadır." (sayı:2, Kasım 1987, s.3-4)

Gorbaçov'un 70. yıl konuşmasını ele alan yazıda ise, şunlar söyleniyordu:

"Bugünkü Yugoslavya, Macaristan ve Çin, Gorbaçov reformlarının yakın geleceğinin aynasıdır. Görmek isteyen herkes için bu yeterince açıktır." (sayı:10, Temmuz 1988, s.12)

Ama görmek istemedikten sonra!...

Dayanaksız umutların arkası acı hayal kırıklıklarıdır. '80'lerin ortasından beri Gorbaçov heyecanı, Gorbaçov sevinci yaşayan sol hareketin bazı kesimleri, '89 yılının ikinci yarısından beri ardı arkası kesilmeyen hayal kırıklıkları yaşıyorlar. Hala en canlı haliyle hafızalarda olan olayları özetlemek gereksizdir. Bazı çizgiler şöyle sıralanabilir. Doğu Avrupa'da "reel sosyalist" iktidarların tümü ya yıkıldı, ya da örneğin Macaristan ve Bulgaristan'da olduğu gibi, rejim artık "reel sosyalist" olmadığını ilan etti. Macar ve Polonya partileri kendilerini feshettiler. 900 bin Macar "komünisti" bir anda (!) sosyal-demokrat olduklarını farkettiler ve sosyal-demokrat bir parti kurdular. D.Almanya ve Bulgaristan'daki partiler de artık komünist değil "sosyalist", aynı anlama gelmek üzere sosyal-demokrat olduklarını ilan ettiler. "Reel sosyalizm" kalıbını korumak için gözler ve umutlar Sovyetler Birliği'ne yönelmişti ki, Şubat ayı başında SBKP Merkez Komitesi Plenumu, burjuva parlamenter sisteme geçişi hazırlayan, üretim araçlarını özel mülkiyet haline getirmeyi yasallaştıran kararlar aldı. Bununla da kalmadı, yenilenmişş SBKP'yi "bir sosyalist parti" olarak algıladığını açıklayarak, sosyal demokrat bir kimlikte olduğunu ilan etti.

Tüm bunlar bir yıla sığdı. 6 Şubat 1989'da Polonya'daki yuvarlak masa toplantısı ile başlayan hızlı değişimler, 7 Şubat 1990'da yapılan SBKP Merkez Komitesi Plenumu ile kabaca tamamlandı. Nedir ki, *T. Kurtuluş* 'un çok sevdiğim bir ifadesiyle, *"Tarih hiç bir zaman bir nokta operasyonu değildir ve her zaman süreçtir"* (sayı:25). Tüm bu gelişmelerin bir yıla sığabilmesi

için on yıllardır oluşuyor ve olgunlaşıyor olması gerekirdi. Son bir yılda olanlar, gerçekte son 30 yıldaki süreçlerin en son halkalarıdır. Burjuva öz kabuk çatlatmıştır. Gerçek niteliğini, özünü ve işlevini zaten çoktandır yitirmiş ölü biçimler artık bir yana atılmış, yeni öz kendine en uygun düşen biçimlere kavuşmuştur. Gelişmelerin özü ve özeti budur.

Marksist yöntem, bir kaç aya hatta bir kaç haftaya sığabilen bu hızlı ve bir ölçüde kolay gelişmeleri kavrayabilmek için dönüp geriye bakmayı, bir kaç on yıllık süreçleri gözden geçirmeyi gerektirirdi. Bugün bu denli hızlı ve kolay yaşanabilen, basit oldu-bittiler olarak gerçekleşen değişimlerin maddi koşullarını, sosyo-ekonomik mantığını, iç toplumsal dinamiklerini, buna eşlik eden ideolojik-politik süreçleri en genel çizgileriyle de olsa anlamayı gerektirirdi. Nasıl oluyordu da koca koca iktidar partileri, "reel sosyalizm"in bu biricik güvenceleri "komünist partiler", bir anda kendilerini toptan sosyal-demokrat ilan edebiliyorlardı? Nasıl oluyordu da sosyalist bir toplum, eğer gerçekten öyleyse, bir anda kendi öz nitelik-lerine ve değerlerine bu ölçüde yaban-cılaşabiliyordu? Gerçek bir sosyalist toplum Hitler faşizmine mezar olabilecek bir sağlamlıkta olduğunu tarihsel olarak kanıtlamışken, nasıl oluyordu da "Madonna ve Jackson gençliği" "reel sosyalist" toplumları bir kaç haftada kendini burjuva cumhuriyet ilan etmek zorunda bırakabiliyordu? Nasıl oluyordu da Doğu Alman-ya'nın Batı Alman tekelleri tarafından ilhakı, birkaç ay içinde bir "teknik" zamanlama sorununa dönüşebiliyordu? Nasıl oluyordu da dün Walesalar karşısında izlediği "soğukkanlı politika" ile sözümona kapitalist restorasyonu engelleyen (Çelik Bilgin) Jaruzelski, bugün büyük bir gönül rahatlığı ile kapitalist Polonya'nın ve Walesaların devlet başkanı olarak görev yapabiliyor ve daha dün başkanı olduğu muteveffa sözde "komünist" partisinin ardından tek damla gözyaşı dökmeyebiliyordu?

Sonsuz ölçüde çoğaltılabilecek ve çocukların bile (*) sorabileceği basit sorulardır bunlar. Türkiye solunun düne kadar Gorbaçov heyecanı yaşayan kesimlerinde bugün artık bu soruların sorulmakta olduğunu görmezlikten gelmek haksızlık olur. Bu soruları artık "reel sosyalizm" in dünkü bazı bağnaz savunucuları, örneğin, Ahmet Kaçmazlar bile sorabiliyor.

Ama olayların bu kadar çıplak hale geldiği bir dönemde çocukların bile sorabileceği sorulara çoğu kere çocukça cevaplar verilebiliyor. Beylik cevap şöyle özetlenebilir: Doğu Avrupa'da kapitalist restorasyon süreçleri son gelişmelerle birlikte başlamıştır; sonucun ne olacağı ise henüz tam belli değil, mücadele sürüyor! Türkiye'nin bazı solculari, "kardeş partiler"in kendilerini ya feshettikleri, ya da sosyal-demokrat ilan ettikleri, parlamentoların bu toplumları burjuva cumhuriyet ilan eden kararlar aldıkları, ekonomilerin biçimsel açıdan bile Batının kapitalist ekonomilerine uygun son düzenlemelere tabi tutulduğu, üretim araçlarının özel mülkiyetinin Sovyetler Birliği'nde bile yasa katına çıkarıldığı, Nina Andreeva'nın, *"Burjuvazi Sovyetler Birliği'nde yeniden bir sınıfa dönüştü. Ülkemizde 150 bin milyoner var, hatta bazıları mülti-milyoner."* (**) dediği bir dönemde, kapitalist restorasyon başladı ama sonuç henüz belli değil, mücadele sürüyor! demeyi olayları anlamak olarak sayıyorlar.

"Hiç bir çekince koymadan, Polonya ve özellikle Macaristan'daki parti+devlet yöneticilerinin kelimenin bütün anlamlarında revizyonist olduklarını yazmaktan hiçbir sakınca görmüyorum."

Bunları, kendini geleneksel solun (TKP-TİP-TSİP solu) "radikal bölmesi" olarak gören *Gelenek* çevresinden biri, '89 yazı sonunda yazdı. (*Siyaset*, sayı:6, s.9) Yani? Yani, Macaristan ve Polonya'da kapitalist restorasyon süreçlerinin son biçimsel rötuşlarının da yapıldığı, bu ülke "parti+devlet yöneticilerinin" revizyonist dönemlerini çoktan geride bıraktıkları, açık ve çıplak burjuva kimlikleriyle ortaya çıktıkları bir

(*) *"Uygarlığın gelişimini bir yanıyla, insanoğlunu sıradan sorulara mahkum etmek olarak tanımlayabilir miyiz? Carl Sagan, artık önemli soruları yalnız çocukların sorabildiğini söylerken, bunu mu anlatıyor; söylemek zor."* (Y. Küçük, *T. Kurtuluş*, Sayı:19, s.17, dipnot)

(**) *Le Figaro*, 22 Şubat 1990. Aynı zamanda SBKP üyesi olan Nina Andreeva, aynı röportajda, *"Sonun başlangıcı, ekonomiye kapitalist öğeler sokan ve tarımı tahrip eden Kruşçevle başladı"*, diyor. Sonun başlangıcı! Öyle ya, 150 bin milyoner (bunların TL değil, resmi kuru ABD Dolarından bile yüksek olan Ruble milyoneri olduğuna dikkat edilsin.) bir topluma bir anda gökten inmez.

dönemde! *Gelenek*'in teorisi ve teorisyenleri olayları yıllarca geriden izliyordu.

Yalnızca onlarınki mi?

"Sözkonusu ülke komünist partileri içinden çürümüştür. Buna göz yummak mümkün görünmüyor. Bu çürümeyi görmek gerekiyor."

Kendine yüksek sesli telkinler niteliği taşıyan bu sözleri de *T. Kurtuluş* yazıyor. Ne zaman mı? Macar ve Polonya partilerinin kendilerini feshettikleri ve açıkça sosyal-demokrasiyi seçtikleri, ötekilerin ise kendilerini sosyal-demokrat ilan ettikleri bir dönemin ardından. Yani, Doğu Avrupa'da perde kapandıktan sonra! *"Buna göz yummak mümkün görünmüyor. Bu çürümeyi görmek gerekiyor"* ! Eh, lütfen artık! Fakat bu kadarı hiç bir şey ifade etmiyor, bu kadarını bir ilerleme saymak mümkün görünmüyor. Asıl önemli olan, bu çürümeyi hazırlayan toplumsal-siyasal süreçleri görmektir. Asıl önemli olan bu çürümeyi hazırlayan ideolojik temelleri ve süreçleri tanımlayabilmektir. O çok küçümsediğiniz "modern revizyonizm" kavramı bu sonuncusunu açıklamakta hayli işinize yarayabilir, bir kez daha reddetmekte bu kadar acele etmeyin. Unutmayın, tarihte bu ilk çürüme değil. Yüzyılın başında da benzer bir çürüme yaşanmıştı. Lenin, bu çürümenin ideolojisini revizyonizm olarak nitelemişti. Kruşçev'in dirilttiği, bu klasik ideolojinin modern koşullara ve iktidar konumuna uyarlanmış biçimiydi. Özü aynıydı. Dahası var, 1920'lerde artık bu partiler "revizyonist" bile değildi. Düpedüz kaba burjuva partilerine dönüşmüşlerdi. Komintern Programı bunu şöyle tespit etmişti: *"Teori alanında, sosyal-demokrasi Marksizmi tamamen bir kenara bırakmıştır. Revizyonizm aşamasını geride bırakmış, burjuva liberal sosyal reformculuğa ve sosyal-emperyalizme varmıştır."* Bu teori şimdiki "yeni düşünce"nin tüm temel öğelerini içeriyordu. Ama dahası, SBKP'nin ideolojik temeli olan "yeni düşünce", 1920'lerdeki sosyal-demokrat teoriyi denebilir ki çok çok gerilerde bırakmıştır.

"Gorbaçov, Glasnost (Açıklık), Perestroika (Yeniden Yapılanma), şeklindeki iki eksenli bir 'Kapitalizme geri dönüş' programıyla iktidara geldi. Perestroika bu programın ekonomik temellerini, Glasnost ise sürecin üstyapısını belirtiyordu."

Bunları bir maocu ya da, H. Yurtsever'in ifadesiyle, "Arnavutlukçu" değil, "reel sosyalist" gelenekten biri olduğu anlaşılan Coşkun Adalı yazıyor. (*Sorun*, sayı:15, Mart '90, s.86) Bu kadar açık seçik bir kapitalizme "geri dönüş" programını olanaklı kılan hangi geçmiş süreçlerdir, sorusuyla yetinilebilir.

Gorbaçov reformlarını, *"Sovyetler Birliği'nden kaynaklanan bugünkü devrimci atılım, olgunlaşmış sosyalizmden, komünizme geçişin tarihi yürüyüşünün ilk adımlarını içeriyor."* olarak değerlerdirenler ise (*Emek Dünyası*) olayların şokundan olmalı, henüz eveleme geveleme nöbetini atlatabilmiş değil. Arada, *"Romanya netleşiyor...Sosyalizm kazanacak"* diye sayıkladıkları da oluyor.(*)

Bazı önemli kayıtlarla ve belli sınırlar içinde Gorbaçov reformlarına hissedilir bir iyimserlikle (özellikle A. Öcalan'ın yazıları) yaklaşan PKK yayınları, Doğu Avrupa'daki gelişmelerin ardından yeni değerlendirme arayışlarına girmiş bulunuyorlar. Ne dedikleri, nasıl ele aldıkları henüz net olarak anlaşılmıyor. Ama şu tür değerlendirmeleri olumluya işaret saymak gerekiyor:

"Sosyalist ülkelerde son otuz yılın birikimi olarak ortaya çıkan ve bir bütün olarak sosyalizm uygulamasını sorgular hale gelen bugünkü durum, bilimsel sosyalizm ve sosyalist değerlerin savunulması ve geliştirilmesi bakımından çok ciddi ve önemlidir. Partimizin daha kuruluş yıllarında ve programıyla dikkat çektiği bu dönem revizyonizm ve oportünizmin bilimsel sosyalizme verdiği zarar, II. Enternasyonal dönemindekinden hiç de az değildir. Hatta daha ağır ve büyüktür." (*Serxwebun*, sayı:97, Ocak 1990, s.4)

Bir dönem, Gorbaçov'un çıkışından büyük heyecan duyan *Devrimci Yol* ve *Kurtuluş* kökenli çevrelere gelince, bunların bir kesimi, Doğu Avrupa'daki olayları yeniden bürokratik yozlaşma ve revizyonizm kavramları çerçevesinde değerlerdirmeye çalıştılar.

"(Doğu Avrupa'da) *tam bir kaos yaşanmaktadır. İşçi-köylü diktatörlükleri ile hiç bir ilgisi kalmayan, bir avuç bürokratın diktatörlüğü*

(*)İşte Mart 1990'da yazılanlar: *"Bu iktidar mücadelesinde şimdiden görebildiğimiz burjuva demokrasisine dönüşü kesin olarak reddeden güçlerin Ulusal Kurtuluş Cephesinde ağırlığı oluşturdukları ve polis ile ordu teşkilatlarının sosyalizmin güvencesi olma durumunu sürdürdükleridir."* (*Yöneliş*, sayı:11, s.19)

haline gelmiş baskıcı yönetimler birer birer yıkılmaktadır."

"Tükenen revizyonizmdir, tarihe gömülmekte olanlar ise bürokratik diktatörlükler..."

Bunları Ocak 1990'da yayın hayatına başlayan *Devrimci Gençlik* dergisi yazdı.(sayı:1, s.32) Benzer görüşler, *İşçilerin Sesi* gazetesinin 12. sayısında yer aldı. *Kurtuluş* 'un eski devrimci konumunu yeni liberal kanada karşı savunanlardan biri olan Mahmut Ceylan ise, aynı konuda, henüz kopamadığı *Yeni Öncü* 'de şunları yazdı:

"Doğu Avrupa'da yıkılan, yığınlardan tecrit olmuş, bir çeşit diktatörlük haline gelmiş tek parti iktidarlarıdır. Bunların gerçek sosyalizmle bir süredir hemen hiç ilişkileri kalmamıştı. İflas eden sosyalizmin ekonomist yorumudur. Revizyonizm, bürokratizm ve milliyetçiliktir iflas eden." (*Yeni Öncü*, sayı:21, Şubat 1990, s.83)

Gorbaçovculuğa daha başından itibaren tavır aldığı ve suçladığı için, *Yeni Çözüm*'ün tutarsız ama geçmişe göre bir hayli ileri tutumuna değinmiyoruz. Zira bizi "Gorbaçov'a bağlanan umutlar" kategorisine girenler ilgilendiriyor burada.

T. Kurtuluş'un hazin bir tutarsızlıklar kronolojisi oluşturan uzun Gorbaçov öyküsünü ise şimdilik sonraya bırakıyoruz.

*

Geride bıraktığımız sonbahar ve kış ayları boyunca, Doğu Avrupa'da peşpeşe ve hızlı bir şekilde yaşanan olayların bir sonucu olarak, Türkiye solunun "reel sosyalizm" kalıbına bağlı kesimleri içler acısı bir manzara sergilediler. Çoğu aylık çıkan dergilerin her yeni sayısı, o ay yaşanan yeni gelişmelerle anında eskidi. " İnatçı gerçekler" her ay, hatta her hafta o "eski ve eskimiş kalıp"ta yeni yeni gedikler açtı, adeta kalbura çevirdi.

Eylül ayı başında Macaristan ve Polonya *"parti+devlet yöneticilerinin kelimenin bütün anlamlarında revizyonist olduklarını yazmakta hiçbir sakınca"* görmeyen *Siyaset* dergisi, Ocak ayı başında ise şunları yazmakta bir sakınca görmedi: *"Sosyalist blokta son aylarda yaşanan gelişmeler sosyalizmin bir sistem olarak varolmadığının tescili oldu... Bir çok sosyalist ülkede önce KP'lerin öncü rolü tartışılır hale geldi, şimdi bu partilerin herhangi bir rolü olup olmadığı tartışılıyor"* (Sayı:10, arka kapak)

Bu, bir örnek. *T.Kurtuluş* 'un durumu daha da kötü bir örnekti. Tüm bunlar, zamanında ilgi ve dikkatle izlediğimiz, ama üzerine fazla söz etmek gereği duymadığımız manzaralardı. Bizim için önemli olan, olayların yarattığı ağır sarsıntıya rağmen bir çok devrimci çevrenin devrimci kimliğini ve devrimde ısrarını koruması, koruyabilmesiydi. İkinci olarak bizim için önemli olan, yıkınayan her sarsıntı daha da güçlendirir ve ileriye iter inancına bağlı olarak, en açık şekliyle ortaya çıkmış gerçeklerden çeşitli devrimci grupların çıkaracağı yeni ve önemli sonuçlardı. Kapitalist restorasyon ve revizyonizm gibi, daha düne kadar, "Maocu ve Arnavutlukçu gelenek"ten gelenlere özgü sayılan bu kavramların, bir anda Doğu Avrupa'nın yarattığı sarsıntıya rağmen ayakta durmakta ısrarlı bir çok devrimci grup ve çevrenin ortak kullanımına dönüşmesi, kendimize en ufak bir pay çıkarmaksızın, bizim için yalnızca sevindirici bir gelişmeydi. Zira bu, kaçınılmaz olarak gelişmelerin tarihsel temellerini yeni bir değerlendirmeye tabi tutmaya da yöneltecekti.

Bu bizim için yeni bir beklenti de değildi. *Ekim* başından beri bunu umuyor, buna kuvvetle inanıyordu. Doğu Avrupa'daki gelişmelerden **daha bir yıl önce**, yani ortalık henüz sütliman iken, 1988 sonbaharında, örgütümüz Merkez Komitesi, birlik ve parti sorununa ilişkin değerlendirmesinde, şu görüşe de yer vermişti:

"Hangi kesimden, ne zaman, ne ölçüde ileriye, Marksizme yönelen güçler ya da unsurlar çıkabilir? Bu konuda şimdiden kesin şeyler söylenemez. Ama marksist-leninistlerin ideolojik mücadeleleri ve siyasal çabaları, gelişecek işçi hareketinin olumlu etkisi, uluslararası revizyonizmin iyice çürümesi, Batı kapitalizmiyle açıktan bütünleşerek ve Marksizme açık ve kaba saldırılara girişerek bugün yaşamakta olduğu yeni süreçlerin tersten olumlu etkisi vb. etkenler, bunu kolaylaştıracaktır" (Bu değerlendirmeyi içeren belge *Ekim*'in 27.sayısında yayınlanmış bulunuyor. S.21-26)

Zaman bu beklentimizin dayanaksız olmadığını göstermekte gecikmedi.

Ekim, mümkün olmayanı mı zorluyor?

Artık, H.Yurtsever'in *Ekim*'e eleştirilerine geçebiliriz.

Ekim'in "Birlik Sorunu" başlıklı başyazısı,

popülizm ile modern revizyonizmden kesin ve köklü bir kopuşun ilkesel önemini vurguluyordu: *"Bunlarla araya 'sağlam ve kesin sınır çizgileri' çizebilenler, grup kaynaklarından bağımsız olarak, proleter sosyalizminin güçlerini oluşturur ve bizim birlik perspektifimiz içinde yer alırlar"* (sayı:26, s.2)

H.Yurtsever'in popülizmden kopuşa bir itirazı olmadığı anlaşılıyor. Ama ikincisine şiddetle itiraz ediyor, bu "eskimiş bir kalıba sıkı sıkıya sarılmaktır" diyor ve sürdürüyor:

" 'Modern revizyonizm' bir söz kalıbıdır. Dünya sosyalist teori ve pratiğinin çok boyutlu sorunlarını 1956'da Hruşçev'in Sovyetler Birliği'nde iktidarı alması, böylece 'modern revizyonizm'in üstün gelmesiyle açıklamak, aşırı ve kolaycı ve basmakalıp bir anlayıştır" (T. Kurtuluş, sayı:31, s.58)

Bunu T.Göker'den bir alıntı ve "Bu kadar basit" alaycı yorumu izliyor. Devamla "bir küçük parantez" açılıyor ve içine şu küçümseyici bilgi ve yorumu sığdırılıyor:

"Maocu gelenekten gelen akımlar için 'revizyonizm' hele de 'modern revizyonizm' SBKP ya da başka bir uluslararası akımın marksist teoriyi revize etmesiyle ilgili bir kavram değil, koca bir sosyalizm tarihini Hruşçev'in revizyonizme kaymasıyla açıklıyan, ancak hiçbir teorik derinliği ve pozitif çözümlemesi olmayan sihirli bir sözcüktür." (s.58-59)

H. Yurtsever'in bu küçük parantezde bize kestirmeden anlatmak istediği özetle şu oluyor: Bari bunu salt bir teorik revizyon sorunu olarak ele alsalar; ama hayır, onlar bununla, "reel sosyalizm"de bir geriye dönüş süreci yaşandığını da anlatmak ve açıklamak istiyorlar. Bu, belli belirsiz şöyle bir mesajı da içeriyor: İlkiyle yetinseler belki anlaşmak, hiç değilse uzlaşmak mümkün olur, oysa... Biz de kestirmeden, genel olarak ideolojilerin, özel olarak revizyonist ideolojinin boşluktan doğmadığını ve boşlukta durmadığını, fakat her zaman toplumsal bir ürün olduğunu ve her zaman toplumsal bir işlev gördüğünü hatırlatmakla yetinelim şimdilik. Bu alfabeyi tekrarlamak gibi bir şey oluyor. Ama bu zorunluluğu daha çok duyacağımızı şimdiden duyuralım.

H.Yurtsever devam ediyor: *"Üstelik, bu sihirli sözcüğün yorumunda ve içeriğinde çok dalgalanmalar var."* (s.59)

Bu son derece ciddi iddiaya örnek ve kanıt olarak, geçmişte, '80 öncesinde, modern revizyonizme karşı alınan tavrın ideolojik içeriğine ve sınırlarına ilişkin olarak kendi geçmişimize yönelttiğimiz eleştiriden bir bölüm aktarılıyor ve devam ediliyor:

"Peki bugün, Maocu geçmişlerini eleştiren Ekimci arkadaşlarımız, 'modern revizyonizmi' ÇKP ufkundan kurtarmış, yeniden kavramlaştırmış, yeni çözümlemelerle yeni bir içeriğe kavuşturmuşlar mıdır? Bunu yapmadıklarını kendileri söylüyorlar:" (s.9)

Ekim'in 25.sayısının "Ekim Üçüncü Yılında" başlıklı başyazıdan, bu konuya ilişkin olarak aktarılan "itiraf" aynen şöyle:

"Modern revizyonizm sosyalizmin tarihsel kazanımlarını çok büyük ölçüde tahrip eden, dünya komünist ve işçi hareketini parçalayıp dağıtan bir teori ve akım oldu. Bu akımın, dünya işçi hareketinin bünyesinde, ama özellikle sosyalist Sovyet toplumunda ortaya çıkışının ve egemen oluşunun tarihsel gerçeklere dayalı bilimsel-materyalist bir açıklamasını yapmak mutlaka gereklidir."

H.Yurtsever yorumluyor: *"Yeterince açık. Her şeyi açıklayan bir modern revizyonizm var; ancak onun ortaya çıkışının bilimsel materyalist bir açıklaması henüz yok!"* (s.59)

Ve H.Yurtsever hükmünü veriyor: *"Evet, 'modern revizyonizm' kalıbından, birlik, ayrılık ilkesi türetmek mümkün değildir."*

"Ekim, mümkün olmayanı zorluyor."

İki ihtimal var. Ya H.Yurtsever söylenenleri anlamamış, bu onu safça bir yoruma götürmüştür, ki ben kendi payıma kendisini ve birikimini ciddiye alıyor ve bu ihtimali tartışma dışı tutuyorum. Ya da, H.Yurtsever gerçekten zorlanmış ve bu nedenle "zorlamak" durumunda kalmıştır. Sanırım doğru olan da bu ikincisidir..

H.Yurtsever'in zorlanmasını anlayabiliyorum. Modern revizyonizm kavramını bizimle tartışmak için kendi payına öylesine talihsiz bir zaman seçmiştir ki, bu kadar olur. Ben yalnızca Doğu Avrupa'daki yıkıntıdan sözetmiyorum. 7 Şubat'ta yapılan SBKP-MK Plenumu, iki anlamlı kararı bir arada aldı. Siyasal planda başkanlık sistemine dayalı burjuva parlamentarizmi, iktisadi planda üretim araçlarının özel mülkiyeti. Şimdi dönüp *Ekim*'in 2.sayısında, daha Kasım 1987'de söylenenleri yeniden ve birlikte okuyalım: *"Gorbaçov'un yeni reformları, artık ekonominin*

kapitalist karakteri için çekilmez hale gelmiş ve bugüne kadar yalnızca görüntüyü oluşturmuş sosyalist dönemden kalma biçimlerin bir yana itilmesini ifade etmektedir."

Bu dayanaksız bir kehanet miydi? Hiç de değil. Olmadığına bir örnek olarak, aynı sayımızın 34.ve 35.sayfalarına bakılabilir. Bu iki karşılıklı sayfanın sol tarafı, "Gorbaçov Ekonomisinin Temel Amacı" başlığı taşıyor; *Atılım* dergisinden, Gorbaçov'un iktisadi reformlarını özetleyen tam sayfa bir bölüm yorumsuz olarak sunuluyor. Sağ taraftaki 35.sayfanın başlığı ise şöyle: "Sosyalist Ekonominin Temel Amacı". Bu başlık altında, Stalin'in *Son Yazılar*'ından bir bölüm ve yine yorumsuz olarak sunuluyor. İkisi yanyana ve karşı karşıya konunca hiç bir yorum gerektirmiyor; yorum iki sayfanın toplamından ve kendiliğinden çıkıyor. Yalçın Küçük, sık sık ve haklı olarak, seçmesini bilmenin önemini belirtir kitaplarında ve yazılarında. Seçmesini bilmemiz bile, bir bakışa sahip olduğumuzu ve kavramlarımızın hiç de H. Yurtsever'in hafife aldığı kadar hafife alınamayacağını, hiç de öyle "boş bir söz kalıbı" olmadığını gösteriyor olmalı.

Peki, tam da bu aynı günlerde, "teorik derinliği ve pozitif çözümlemesi" olan kendi "reel sosyalizm" kalıbıyla, aynı Gorbaçov reformlarına bakan *T. Kurtuluş* neler görüyordu? Yine birlikte hatırlayalım. Y.Küçük TASS ajansına verdiği demeçte, mevcut yapının "olgun sosyalizmin iç dinamizmine dar gelmeye" başladığını; "Bir yeni kuruluşa ihtiyaç" olduğunu; bu çerçevede, Genel Sekreter Mihail Sergeyeviç Gorbaçov Yoldaş"m perestroykasının "' İkinci Kuruluş' anlamında son derece doğru bir değerlendirme ve açılım olarak" gördüğünü, söylüyordu. Değer yasasının **burjuvazinin iktidar yasası** olduğunu çok vesileyle herkese hatırlatan Y.Küçük, yazık ki, Gorbaçov reformlarına bakarken bunu kendi unutuyor, Gorbaçov'un iki yüzlü "Stalin övgü"sünü görmeyi tercih ediyordu. Kuşkusuz burada da bir "seçici"lik var ve sahip olunan bakış açısı ve kavramlarla doğrudan bağlantılı, onların bir yansıması...

Evet, kavramlarımızı karşılıklı sınamada Gorbaçov'un 70.yıl konuşması bir diğer örnektir. Okurlara ve bu arada H.Yurtsever'e iki derginin, *T.Kurtuluş* ve *Ekim*'in, bu konuşma karşısındaki tutum ve değerlendirmelerini bir arada ele almayı öneriyoruz. Biz konuşmanın en az önem taşıyan bölümünün I.Bölüm, buna karşılık asıl önem taşıyan bölümünün III.Bölüm olduğunu önemle vurguladık. Aynen şunları yazdık:

"Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasının en az önem taşıyan bölümü, tarihsel gerçeği teslim etmenin ötesine geçemediği için, Stalin'e sözde 'övgü' bölümüdür."

"Fakat her nedense konuşmanın öteki bölümleri, genel kapsamı, ideolojik içeriği ve özü pek ilgi ya da dikkat çekmedi. Oysa Gorbaçov'un konuşmasının ideolojik özü, daha önce Kruşçev tarafından diriltilen II.Enternasyonal revizyonizminin daha açık, daha fütursuz bir tekrarı ve savunusu, bugünün ihtiyaçlarına uyarlanmasıdır." (H.Fırat, sayı:10, s.10)

Ya *T. Kurtuluş*, o nasıl değerlendirdi bu konuşmayı? Bu sorunun cevabı daha önce aktarıldı, artık biliniyor. Şunu da hatırlatalım ki, biz bu konuşmayı değerlendirme ihtiyacını, tam da *T. Kurtuluş* 'un bu konuşmadan kalkarak giriştiği Gorbaçov hakkında hayaller yayma kampanyasından rahatsız olduğumuz için duymuştuk. Bu durum yazıda ifade de edilmiştir. Y.Küçük'ün bu konuşmasının III.Bölümünden rahatsız olduğunu "hatırlaması", hiç değilse okura hatırlatması için bir yıldan fazla bir zamanın geçmesi gerekti. Dahası var. Bir marksistin bu konuşmaya ve onun III.Bölümüne tepkisi "rahatsız olmak" değil, onun gerici revizyonist özünü ve içeriğini hiç zorlanmadan teşhis etmek olabilirdi ancak.

Gorbaçov'un 70.yıl konuşmasından, Kautskizmin bu çok daha cüretli ve kaba tekrarından, "Yolumuz Ekim'in Yolu Öncülerin Yoludur" gibi bir başlık çıkartabilen ve bunu kapak konusu yapabilenler, Lenin'le Kautsky'nin yolu arasındaki teorik ve tarihsel ayrım ve uçurumu anlayamayanlar olabilirdi ancak. Demek ki, modern revizyonizmle araya "sağlam ve kesin sınır çizgileri" çizilemeyince ve "eski ve eskimiş bir kalıba", "reel sosyalizm" kalıbına sıkı sıkı sarılınınca, çok yetenekli ve birikimli bir aydın olmak bile kişiyi, aradan ancak çok zaman geçtikten sonra, "rahatsız olduğumu hatırlıyorum" türünden sıkıntılı, ciddiyetten yoksun ve nedenle de ancak acı bir gülümsemeyle karşılanabilecek durumlara düşmekten kurtaramayabiliyor.

Bu yorucu, sıkıntı verici, dahası üzücü bir tartışmadır. Ama H.Yurtsever'in "boş bir söz kalıbı", "sihirli bir sözcük" küçümsemeleri, okura ince bir inandırıcılık telkini de içeren, "bu

kadar basit!", "yeterince açık!" türünden alaycı nidaları pek bir tercih imkanı bırakmıyor kişiye. Ne o kadar basit ve ne de yeterince açık olduğunu göstermek bir zorunluluk oluyor bizim için. *T.Kurtuluş*'un en içler acısı bir duruma düştüğü bir konuda ve bir sırada, kalkıp başkalarını alaylı sözde eleştirilere konu etmesine gerçekte şaşılabilir ancak. "Siz herkesi kör, alemi sersem mi sanırsınız" sözü, herhalde bu gibi durumlar için söylenmiştir. Nedir ki, aydın kendini beğenmişliğine eğilim ve başkalarını fazla küçümsemenin bazen sıkıntılı sonuçları olur. En açık ve en net şekliyle yazıyorum: Temsil ettiği aydın birikimi ne olursa olsun *T.Kurtuluş*'un bugünkü Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'ya ilişkin tüm temel kavramları, tahlilleri ve görüşleri **bizzat yaşam tarafından** boşa çıkarılmış, iflas etmiştir. *T.Kurtuluş*'ta bir yeni değerlendirmeye acilen ve şiddetle ihtiyaç var. "Ricat"ın çoktan başladığını gözlemlemiyor değiliz. Ama yanılgıları karşısında oportünist "ricat" yöntemlerine tevessül etmek marksist-leninistlerin tutumu olamaz, bu tür bir davranışı oportünistlere bırakalım. Biz devrimciler, yanılgılarımız karşısında açık, cesur ve samimi olmalıyız. Bunun o çok arzulanan birlik hedefimizi yakınlaştıracağına, tersi davranışların yalnızca yeni "güven bunalımları" yaratacağına kuşku duymamalıyız.

H.Yurtsever'in iddiasına dönelim. Hatırlanacağı gibi, "Ekim Üçüncü Yılında" başlıklı başyazıdan (sayı:25) modern revizyonist akımın, dünya işçi hareketinin bünyesinde, ama özellikle sosyalist Sovyet toplumunda ortaya çıkışının ve egemen oluşunun bilimsel tahlili ihtiyacına ilişkin ifade aktarılıyor ve bundan bizim modern revizyonizm kavramımızın içi boş bir sihirli formül olduğu harika sonucu çıkarılıyordu. Bu yorumun ne ölçüsüz bir "zorlama" olduğunu görebilmek için, yapılan aktarmanın devamını bakmak bile yeter. *Ekim* başyazısı H.Yurtsever'in bıraktığı yerden şöyle devam diyor:

"Dünya komünistleri, gerçek marksist-leninistler, kruşçevci akıma başından itibaren direndiler. Ve onu kapitalist restorasyon sürecinin başlangıcı saydılar. Tarihsel süreç bu öngörüyü doğruladı. Revizyonist kamptaki son gelişmeler "reel sosyalizm" konusunda en bağnaz olanların bile inançlarını sarstı. Ama Kruşçevci akım bu tarihsel sürecin başlangıcı olsa da, kendisi yalnızca önceki süreçlerin bir ürünü ve sonucuydu. Bugün artık önemli ve gerekli olan, Bolşevik partisinde ve sosyalist Sovyetler Birliği'nde, böyle bir akımı besleyen, yeşerten, parti ve toplum yaşamına egemen kılan süreçleri çözümlemek ve anlayabilmektir. Bürokratik oluşum ve dejenerasyona yolaçan tarihsel, toplumsal, siyasal, kültürel ve düşünsel ortam ve etkenleri marksist-bilimsel bir açıdan çözümlemek, nesnel koşulların olduğu kadar sosyalizmin bu alandaki kendi teorik ve pratik kusurlarını, zaaflarını ve hatalarını tespit etmek ve anlamak, bedeli ağır ödenmiş bir tarihsel tecrübeyi bilince çıkarmak, teorik düzeyde ifade etmek, bizim için temel bir sorundur ve hayati önemdedir."

Evet, gerçekten "yeterince açık". Bu açıklıktan çıkan kısa sonuç ise şudur: Sözcükler üzerine oynamak, mantık oyunları yapmak devrimcilerin işi değildir, olmamalıdır.

Modern revizyonist akım ideolojik içeriği politik varlığı ve toplumsal-siyasal sonuçlarıyla maddi ve tarihsel bir olgudur. Öylesine açık, öylesine canlı, öylesine gerçek ki, "reel sosyalizm" konusunda daha dün en bağnaz olanların bile bu bağnazlığını kırabilecek şiddetteki tarihsel sonuçlarıyla ve "hüzün verici" manzaralarıyla yaşadığımız günlerin temel konusudur. Bu melanet düşünce ve akımın, sosyalist Sovyet toplumunda ve dünya komünist hareketi bünyesinde, hangi nesnel ve öznel temel ve etkenlerden beslenip geliştiği sorunu konusunda her yönüyle açıklığa kavuşmak ihtiyacı, onu o oluşmuş ve gelişmiş haliyle görmeye, teşhis etmeye, anlamaya ve mahkum etmeye engel midir? İki farklı sorunu kelime ve mantık oyunlarıyla birbirine karıştırmak, her şey bir yana, kendi okurunu çok hafife almak değil midir? Rosa Lüxemburg'un 1914'de, "Alman sosyal-demokrasisi kokmuş bir cesettir" diyebilmesi için, önce dönüp Marks-Engels'in partisinde, oportünizmin, hangi nesnel toplumsal zeminden güç alarak, hangi öznel zayıflıklardan beslenerek ne zaman oluştuğunu, nasıl geliştiğini, nasıl ve ne zaman partiye egemen olarak onu kokmuş bir cesede çevirdiğini mi tahlil edip anlaması gerekirdi? Bu, önünde boylu boyunca uzanan ve kokusu burun kıran cesedi görmezlikten gelmesi değil de ne demek olurdu? Boşuna değil, yıllardır boylu boyunca uzanan ve kokusu burun kıran "reel sosyalizm" cesedi gömülünceye kadar, *T.Kurtuluş* onu görmezlikten geldi, görmemekte ayak diredi. İyi mi etti? Bu soruyu sormasının

herhalde artık zamanıdır.

Farklı sorunları birbirine karıştırmaktan çıkarılan tek harika sonuç, bizim modern revizyonizm kavramımızın boş ve sihirli bir sözcükten ibaret olduğu değil. Buna bir de, sihirli ama boş sözcükler etrafından ilkesiz bir birlik olduğumuz ekleniyor, ilk iki yazılı belgemiz anılarak "bu konuda yazılı metinlere geçmiş bir birlik sağlamamışlardır" diyor ve o eşsiz muhakemesini sürdürüyor: *"Bundan da çıkan, konu üzerindeki birliklerinin geçmişte Maocu ya da daha yakın geçmişteki, Arnavutlukçu gelenek ortaklığından ibaret olduğudur."* (s.60)

Ekim isimli bir gazetenin 30 sayıdır çıktığını ve bu gazetede ilgilendiği konuya ilişkin bir kitap dolduracak kadar çok yazı çıktığını, işin daha ilginç yanı, bu yazılarda ileri sürülen düşüncelerin bugün artık kendisinin de kabul etmek zorunda kaldığı gerçekler tarafından doğrulandığını bilmiyorsa H.Yurtsever, biz ne yapalım? Ama bizi ilkesiz birlik olarak suçlayabilecek gücü ve cesareti nasıl ya da nereden bulabildiğini doğrusu merak ediyoruz.

H.Yurtsever'in yazısı bize yönelik bu tür başka ithamlar da içeriyor. Modern revizyonizme karşı ilkesel tutuma yönelik çağrımızı, "ilkesel olmaktan çok pragmatik bir kaygıyla yazılmış" olarak tanımlıyor. Bu "pragmatik kaygı"nın ne olduğunu yazmadan böyle bir ithamda bulunması, yazık ki bizdeki H.Yurtsever imajını zedelemekten başka bir işe yaramıyor.

Ekim, "Birlik Sorunu" başlıklı baş yazısında, modern revizyonizme karşı ilkesel bir tutum önermekle kalmadı, açık bir iyimserlikle, gelişmelerin bunu kolaylaştıracağını, "inatçı gerçekler"in bunu çok geçmeden olanaklı kılacağını, bunun belirtilerinin "daha şimdiden" olduğunu yazdı. (sayı:25, s.3-4) Bu iyimser beklentimizin yer aldığı pasajlar, *T.Kurtuluş*'un Mart 1990 tarihli 31. sayısının 61. sayfasının alt sütunlarında yer alıyor. Hemen üstünde ise H.Yurtsever'in yazısının şu sözleri:

"Örneğin biz, bugün Sovyetler Birliği ve öteki Doğu Avrupa ülkelerindeki süreçleri kapitalist restorasyon olarak değerlendiriyor, "yeni düşünce"yi özel mülkiyetçi bakışın sosyalist etiketli bir biçimi olarak görüyor ve bu akımla ideolojik mücadeleyi önemli bir görev sayıyoruz."

Güzel! Düne göre aramızdaki mesafeyi hayli kısaltan ve aynı parti çatısı altında birleşmemizin olanaklarını düne göre hayli çoğaltan bir ilerleme.

Peki ama, bu durumda, "Ekim, mümkün olmayanı zorluyor" hükmü pek cüretli, bir o kadar da ihtiyatsız boş bir laf olarak kalmıyor mu?

Modern revizyonizm : "Boş bir söz kalıbı " mı?

Y. Küçük'ün bir erdemi var. Türkiye burjuvazisinin hafıza silme, solu hafızasız bırakma operasyonlarına karşı olağanüstü bir enerji ve kararlılıkla direniyor, bilinen çalışkanlığı ve üretkenliği ile önemli çalışma ve incelemeler koyuyor ortaya. Tüm devrimcilerin takdir etmesi gereken bir çaba ve hizmettir bu. Ama aynı Yalçın Küçük'ün bu aynı alanda bir de kusuru var. Solun kendi iç tarihi ve evrimi sözkonusu olduğunda, bu tarihin özellikle kendi kişisel tarihi ile bağlantılı kesitlerinde, devrimcilere yönelik bir hafıza silme ve "telkin" yöntemleriyle karışıklık yaratma operasyonu da yürütüyor. Buna kendi düşünsel-politik geçmişini aklama ve rasyonalize etme çabası da diyebiliriz. Y. Küçük'ün kendi geçmişini aklama kaygısı ve çabası, bir yerde çok önemli görülmeyebilir de. Ama bunun solun tarihinin keyfi bir yorumuna ve "yeniden kurulması"na varması, dahası, tarihsel paralelliklerin inandırıcılığına duyulan inançla, Lenin'in *Ne Yapmalı* öncesi tarihini çarpıtmaya dönüşmesi, bu saçma, anlamsız vagülünç çaba, görmezlikten gelinemez.

Bunun üzerinde ayrıca durmak isterim. Burada H. Yurtsever'in oldukça ciddi bir iddiasına, ve Y. Küçük dışındaki *T.Kurtuluş* yazarlarının temel kusuruna bir ön açıklama olmak üzere kısaca değinmekle yetineceğim.

"Rusya'da narodniklerin eylem çizgileri marksistlerin teorik çizgilerini çok aştı.. Bu, kesinlikle, tarih içinde ve aynı anlama gelmek üzere mantıksal ve çözümlendiği ölçüde kuramsal planda narodniklerin haklı olduğu anlamına gelmiyor. Lenin, legal marksistlerle yan yana bir genç olarak narodniklerle mücadele ettikten sonra, devrimci teori içine narodnik canlanmayı entegre etmeye çalışıyor; büyük yaratıcılığı burada yatıyor." (Çelik Bilgin, Devrimci Kurtuluşun Ön Yüzü:Toplumsal Kurtuluş, *T. Kurtuluş*, sayı:11, s.9)

Sanılabileceği gibi, konu, Rus devrim tarihinin değerlendirilmesi değil burda. Değerlendirilen Türkiye solunun kendi tarihidir. Devam ediyor

Çelik Bilgin:

"Teori planında Rusya'da narodnikler ve Türkiye'de milli demokratik devrimciler her zaman yanlış ve geridirler; legal marksist Pyotr Struve'nin veya legal marksist Behice Boran'ın ölümlerinden önce burjuvazinin kampına geçmeleri, Rusya'da narodniklere ve Türkiye'de milli demokratik devrimcilere bir teorik güç getirmiyor. Bu konuda Lenin'in deneyimlerinden ve yazdıklarından öğrenilecekler var; şimdi bunları aktarmak istiyorum." (aynı yer)

Şimdi her sıradan okur, "narodnik canlanma" yerine THKP ve THKO'nun "jakoben canlanma"sını, legal marksist "Pyotr Struve veya legal marksist Behice Boran" ikilisinin karşısına, Rusya'da Lenin Türkiye'de Y. Küçük'ü koyarsa, Lenin'in yazdıklarından neler öğrenmemiz gerektiği kendiliğinden çıkar. Alçak gönüllülüğü sevmeyen Çelik Bilgin, bunun kendiliğinden çıkmasını bile beklemiyor. Lenin'den aktarmayı hemen şu değerlendirme izliyor: "1960 yıllarında Türkiye'de yapılanları kayıp saymamak gerekiyor."

Önemli görevleri arasında, Y. Küçük'ün, Behice Boran ve Nihat Sargın refomist TİP'in de geçmiş dönemini de rasyonalize etmek gibi bir önemli görevi de olan Çelik Bilgin, bu çabasını örneğin "Saptamalar" dizisinin üçüncüsünde de sürdürüyor (*T.Kurtuluş*, sayı:28, s.43). Orda yazılanlardan, Lenin'in *Ne Yapmalı* öncesi döneminde aslında Pyotr Struve okulundan olduğunu, "yirminci yüzyılın başına doğru" bu okulu terkettiğini, ama daha sonraları bunu gerekli ve yaralı bir ittifak olarak değerlendirmeyi seçtiğini öğreniyoruz. Y. Küçük ve Çelik Bilgin'in, Rus devrim tarihini çağdaş Türkiye'nin devrim tarihinden giderek ve bakarak okuduğunu bilen biz okurlar, buradaki mesajı almakta ya da bu yolla yapılan telkini algılamakta pek bir güçlük çekmiyoruz. Lenin'in Struve okulundan olduğunu iddia etmek, Y. Küçük'ün Aren-Boran-Sargın okulunu mazur göstermek gibi masum bir amaca yönelik olsa da, son derece kaba bir çarpıtmadır ve bir o ölçüde saçmadır. Türkiyeli devrimcileri bilgisiz ve hafızasız çocuklar yerine koymaktır. Bir küçük örnek olsun: Y. Küçük parlamenter yoldan barışçıl geçiş temel teorik tezi ve programı üzerine oturan ikinci TİP'in üyesi ve yayın organı *Yürüyüş* dergisinin başyazarı idi bir zamanlar. Bütün yaşamları boyunca reformist sınırlar dışına çıkmamış, icazetli burjuva sosyalizmini aşamamış B. Boran ve N. Sargın'ı *Türkiye Üzerine Tezler-I*'in ilk baskısında (Ekim 1977) "saygıyla ve hayranlıkla" selamlıyordu. Oysa genç Lenin, daha ilk yazılarında, Pyotr Struve okulunun narodizme yönelttiği eleştirinin marksist değil ama bir objektivistin bakışını yansıttığını, "objektivist" bakış açısının kapita-lizmi olumlamaya ve savunmaya varacağına işaret edecek kadar, Struve'nin akibetini önden görebilecek kadar net bir marksist perspektife sahipti.(*) Lenin'i bir objektivist olarak sunmak, kendi tarihi uğruna Lenin'in tarihini çarpıtmaktır. Lenin'in ne tür ve ne yaman bir "müdahaleci" olduğunu görebilmek için 1894 yılında yazılmış "Halkın Dostları"na bakmak bile yetebilir.

Y. Küçük ve Çelik Bilgin'in aynı amaca dönük çabaları bundan da ibaret değil. Daha bir de Marks ile Bernstein ilişkisi var. Ama üzerinde durmanın yeri burası değil. (**)

Tüm bunlarla bağlantılı ve bunların bir uzantısı olarak, Y. Küçük'ün bir tezi var: *"Ben Sovyetler Birliği'ne hiç bir zaman "revizyonist" veya sosyal-emperyalist demedim. Denmesini dün doğru bulmadım. Bugün ise hiç bir anlamı olmadığını düşünüyorum"*. Ama, diyor, ben 'cephe', 'antitekel' politika, 'kapitalist olmayan yol' türünden Sovyet tezlerini de, ya kabul etmedim, ya da eleştirdim. *"Ancak bütün 'anti-Sovyetler', tüm Maocular, bunlara Enver Hocacıları da*

(*) *Narodizmin Ekonomik Muhtevası ve Bay Struve'nin Kitabında Yapılan Eleştirisi*, 1984 sonu, bkz. *Halkçı İktisat*, Birlik yayınları.

(**)" *'Ekonomizm', Marksizmden bir sapma ya da Marksizmin bir revizyonu mu; yoksa Marksizmin içinde gizli olarak bulunuyor mu, sormakta hiç bir sakınca görmüyorum."* (Çelik Bilgin, Saptamalar-IV, *T.Kurtuluş*, sayı:28, s.44)

"Bazen sorular bile sapkınlık olabiliyor. Acaba dünya gerçekten dönüyor mu, bu da bir sorudur. Acaba mütecaviz olmayan bir emperyalizm olur mu? Gorbaçov bunu da sordu. Kendi teorisine inananlar bu soruları sormayı akıl etmiyorlar. Eğer bir derslikte sorarlarsa da hemen 'hayır' cevabını veriyorlar. Gorbaçov'un bu iki sorusuna 'hayır'" cevabı vermemesinin şaşırtıcılığına işaret etmiş olduğumu hatırlıyorum." (Y. Küçük, aynı sayı, s.20)

Ama biz hatırlamıyoruz!

katıyorum, bir yandan Sovyetler Birliği'ne 'revizyonist', 'sosyal-emperyalist' dediler ve diğer yandan da Sovyetler Birliği'nde üretilen bütün teorik önermeleri hiç çekinmeden ithal ettiler." (sayı:28, s.22)

H. Yurtsever de kalkıyor, tartışmakta olduğumuz yazısında, Y. Küçük'ün yukarıdaki yeni 'telkin'inden de güç alarak, aynen şunları yazabiliyor: *"Bizler, dün ve bugün en kabul görmüş Sovyet ve Komintern tezlerini eleştirdik ve eleştiriyoruz."* (sayı:31, s.6) Ve tabi bunun arkasından, Y. Küçük'ün Türkiyeli devrimcilere yönelik o aynı ithamı: Hem "revizyonist" nitelemesi, hem modası geçmiş Sovyet tezleri!

Bir kez daha: Evet, birlik! Ama aynı zamanda ciddiyet! "Sizler"in bugün bir çok Sovyet tezini eleştirdiğinizi biliyoruz, bu doğru. Ama ya "dün"? Oysa biz "sizler"in "dün" TİP'li ve TKP'li olduğunu sanıyorduk. O TİP ve TKP ki, en pespaye, en rezil kruşçevci tezler ve programlar üzerine oturuyorlardı. Y. Küçük Sovyet tezlerinin yalnızca "kapitalist olmayan yol"dan ibaret olmadığını, örneğin bir de "barış içinde geçiş", "parlamenter yol", türünden tezleri olduğunu; Sovyetler'in birincisini, "kapitalist olmayan yol", geri ülkeler için, ikincisini, "parlamenter yoldan barışçıl geçişi", Batılı kapitalist ülkeler için önerdiğini; TİP'in, "kapitalist Türkiye" tespitine bağlı olarak bu ikincisini tercih ettiğini bilmeyecek kadarcahil sayıyor olmalı Türkiyeli devrimcileri. Biz bunların "dün" tartışıldığını ve geride kaldığını sanıyorduk. Biz, Y.Küçük "dün" TİP'li ve B. Boran ile birlikte, H. Yurtsever'in "dün" TKP'li ve İ. Bilen'le birlikte olduğunu ortak kabul gören, fakat artık geride kalan bir ortak gerçek sanıyorduk. H. Yurtsever'in çeşitli yazıları kadar, *Aydın Üzerine Tezler*'in beşinci kitabı da buna tanıklık edebilir. Ama anlaşılıyor ki, Kruşçev-Brejnev çizgisinin revizyonist karakterini nitelememek inadı, geçmişe ilişkin "yeni açılımları" zorluyor. Y. Küçük'ün zengin hayal dünyasını anlayabiliyoruz. Ama o sükuneti ile tanıdığımız H. Yurtsever'e ne oluyor? Bu soru, *T. Kurtuluş*'un bir çok yazarındaki temel bir kusuru burada ifade etmemizi gerektiriyor. Y. Küçük ve Çelik Bilgin'in bir çok "açılımı"na ihtiyatsızca "kapılmak". Marks'da Bernstein'ı, Lenin'de şimdiki revizyonist-sos-yal demokrat çürümenin kaynaklarını keşfetmeye götüren , o "Marksizm-Leninizme soldan müdahale" muğlak sloganı da bu açılımlardan biridir. Oysa bu konuda, 14. sayının başyazısında söylenenler çok daha makul, anlamlı ve doğruydu. Marksizmin bir bilim olduğu, ve geliştirilmeye, zenginleştirilmeye özellikle bugün ihtiyacı olduğu bir gerçektir. Ama "soldan müdahale etme"nin ne anlama geldiğine ilk işaretler pek hayra alamet görünmüyor. Bu alabildiğine keskin ve "devrimci" iddianın, ilk olarak, Sovyetler Birliği'ndeki "yeni düşünce"nin Marks'ta ve Lenin'de bir "sağ arayış" olduğu değerlendirmesiyle birlikte ortaya atılmış olması, *T.Kurtuluş* payına ne büyük bir talihsizlik. (*) Sovyetler Birliği'nde Marks ve Lenin'den bir şey kalmış mıydı ki? Sovyetler Birliği "ricacılığı" *T.Kurtuluş*'un temel işlevlerinden biri oldu uzun süre.(**)

Sovyetler Birliği'ne dün ve bugün "revizyonist" diyen bir çok devrimci çevrenin, dün ve bugün "en modası geçmiş Sovyet tezleri"ni savunma çelişkisi ve tutarsızlığını yaşadıklarına bir itirazımız yok. Ama bu aynı devrimci çevreler en pespaye Sovyet tezleri olan "barış içinde geçiş", "parlamenter yol", "ileri demokratik düzen" türünden tezleri savunmadıkları içindir ki devrimci oldular ve devrimci olarak kalabildiler. Zira bunlar, "politika da şiddeti bir yöntem olarak kullanmak" türünden "teknik" bir sorunla değil, "devlet ve devrim" gibi iki temel kavramla ilgili tezlerdi. "Devlet" sorununu gözden kaçırmak ve "devrim"i

---

(*) *"Toplumsal Kurtuluş Marx'da ve sürdürdüğü ölçüde Lenin'de bir sol arayışı temsil ediyor. Sovyetler Birliği'nde ise Marx'da ve Lenin'de bir sağarayış, bugün çok şeyin üstünü kontrol edebiliyor."* (Kurtuluş'un Üçüncü Yılı, Başyazı. sayı:22. arka kapak)

(**) *"Gelenek türünden dergiler ise töbekar hareketin ricacılarıdır. Radikal ve devrimci kesime, sürekli töbekar hareket adına ricalarla yaklaşıyorlar. Rolleri nettir; reddetmeyen bir eleştiriyi, TKP için ardı arkası kesilmeyen ricalarına kuvvet şurubu yapmak istiyorlar."* (*T.Kurtuluş*, sayı:17-18, s.24)

Çelik Bilgin'in bu isabetli sözleri bana hep *T.Kurtuluş*'un SBKP karşısındaki konumunu hatırlatmıştır. Ama hakkaniyet için eklemem gerekiyor; SBKP çizgisi ile tövbekar çizgi arasındaki kopmaz ilişkiyi *Gelenek T.Kurtuluş*'tan önce gördü, dahası bu konuda *T.Kurtuluş*'u uyardı da.(*Gelenek*, sayı:23, s.34)

parlamenter yolla barışçıl geçiş ile değiştirmek, en kaba bir liberalizm demektir. Burda devrimciliğin zerresi yoktur. Bütün tutarsızlıklarına, kusurlarına, sığlıklarına rağmen, 71 hareketi o "jakoben canlanmasını" marksizmin devlet ve şiddete dayalı devrim teorilerinin etkisine borçluydu. M. Çayan, THKP'de ifadesini bulan "jakoben" girişimine başlamadan önce "sizler"in eski sıradaşı Emek grubu mensubu ve *Emek* dergisi yazarı, 1960'ların "sosyalist devrimci"si Kenan Somer'le, Lenin'in *Devlet ve İhtilal*'ini tartışmak zorunda kaldı. (bkz. Revizyonizmin keskin kokusu, *Bütün Yazılar*, s.29-75)

Öznel kaygılarla nesnel gerçekleri küllemek, "yeniden kurmak" ne bilimsel dürüstlükle, ne devrimci hakkaniyet ve tutarlılıkla bağdaşır. Bu çabalar güven de vermez, yalnızca güven bunalımı yaratır. Kruşçev-Brejnev çizgisini, "Sovyet ve Komintern tezleri" ifadesi içinde Komintern ile bir arada anmak, H. Yurtsever payına bir başka talihsizliktir. Ama rastlantı değildir.Bu sayıda yayınladığımız "Sosyalizm Üzerine Tezler"inde de aynı şeyi yapmakta, Sovyetler Birliği ve Komintern'de revizyonizmin yeşermesine elverişli zayıflıklardan kalkarak tarihsel gelişimi düz ve mantıklı sonuçlarına varmış bir çizgi olarak resmetme eğilimini sergiliyor." İlişki"yi görüyor, ama asıl önemli ve canalıcı olguyu, "kopma"yı görmüyor. Gördüğü anda, Kruşçev'in tarihsel kişiliği ile işaret ettiği gelişmeyi görmesi ve tanımlaması gerekiyor. Ama hayır, modern revizyonizm, "hiç bir teorik derinliği ve pozitif çözümlemesi olmayan sihirli bir sözcüktür"! "Boş bir söz kalıbıdır"!

Modern revizyonizm, iddia edildiği gibi, ne boş bir söz kalıbıdır, ne de sihirli bir formül. Modern revizyonizm, dünya sosyalizminin ve komünist hareketinin son 30 yıldır yaşadığı ve bugün artık tam bir sosyal demokratlaşma ile sonuçlanan süreçlerin kavranmasında, marksist-leninistlerin vazgeçemeyeceği en temel kavramlardan biridir. Bürokratik bozulma ve yozlaşma, işçi ve aydın aristokrasisi ve bürokrasisi, kapitalist restorasyon vb. kavramlarla kopmaz bir bağlılık ve bütünlük içindedir. Tüm bu kavramların ideolojik ve politik içeriğidir, denebilir ki, ruhudur. Bu kavramı her şeyi açıklayan bir formül olarak görmüyoruz. Bizim için de açık olmayan ya da yeterince açık olmayan epeyce şey var. Olmasına değil, olmamasına şaşılabilirdi. Sosyalizmden kapitalizme geriye dönüş, kapitalist restorasyon, tarih içinde yeni bir olay. Tarih içinde her yeni olayı, üstelik olgunlaşmamış, tüm sonuçlarına varmamış bir biçimini, tüm temel özellikleriyle ve biçimleriyle kavramak olanaksızdır. Ya da ancak Marx gibi büyük bilim dehalarına özgüdür. Kaldı ki Marks'ın bile tarih içinde yeni bir olay olan kapitalizmin temel yasalarını keşfedebilmesi için, İngiltere gibi az çok olgun bir biçime ihtiyacı vardı. Oysa üç büyük ütopyacı da üç büyük dehaydı. Engels onları "bütün zamanların en büyük kafaları arasında" saymıştı. Ama çok şeyi sezmekle birlikte, henüz olgunlaşmamış kapitalizmi anlayamadılar. Yine de bu onları kapitalizme bir çok haklı eleştiri yöneltmekten alıkoymadı. Y.Küçük'ün tam da burada bize, Marks'ın ütopyacılarla ilgili ünlü değerlendirmesini hatırlatması mümkündür: Aşmak için anlamak gerekir, oysa siz büyük ölçüde eleştirmekle sınırlı kaldınız. Belli sınırlar içinde doğrudur. Kapitalist restorasyon denilen tarih içinde yeni olayı bir bütün olarak ve tüm temel özellikleriyle anlayabilmek için, bugünkü "olgun" sonuçların ortaya çıkması yöntemsel bir zorunluluktur. Bugünkü olgun ve açık sonuçlardan hareketle ve geriye doğru giderek çok şeyi anlamak ve açıklamak artık çok daha kolaydır. Tarihsel sınırlılıklar ortadan kalkmış, gerçeğin algılanmasını güçleştiren biçimler, kabuklar çürümüş, dağılmış, yok olmuştur. Artık tarihsel sahne nettir. Ve zengin bir bilimsel teorik çalışma alanı marksistleri beklemektedir.

Ama öte yandan, kapitalist restorasyon bugünkü olgun, aynı anlama gelmek üzere bitmiş aşamaya varmadan da, bir çok görünümüyle bağıra bağıra yaşandı. Onu görebilmek için, olgunlaşmış biçimini görmek hiç de gerekmiyordu. Olgunlaşmış biçimi onun nasıl, hangi işleyiş biçimi ve yasalarıyla gelişerek, hangi özgün evrelerden geçerek, hangi ara, kendine özgü biçimler ve kurumlar yaratarak ilerlediğini kavramamızı kolaylaştıracaktır. Oysa, "sonun başlangıcı"nın, ekonomiye kapitalist öğeler sokan ve tarımı tahrip eden Kruşçevle başladığını, kendi de bugün hala bir SBKP üyesi olan, Nina Andreeva bile bağıra bağıra söylüyor. Dolayısıyla, modern revizyonizm her şeyi açıklayan bir kavram değildir ama, "sonun başlangıcı"nı ve evrimin genel çizgilerini kavramada anahtar bir kavramdır. Her şeyden önce, "sonun başlangıcı"nı yaratanlarla araya

çizilmiş bir kesin sınır çizgisidir. Onlardan kesin ve net bir kopuştur. Demek oluyor ki, modern revizyonizm her şeyi açıklayan sihirli bir formül olmamakla birlikte, dünya sosyalizminde komünist hareketinde köklü bir yön değişimini , bir "kopma"yı işaretleyen, ve sonraki evrimin ideolojik içeriğini net olarak, politik ve iktisadi içeriğini ise, hiç değilse olayların niteliğini ve akış yönünü en genel çizgiler içinde de olsa görüp anlamamızı sağlayabilen temel ve vazgeçilmez bir kavramdır. Bir kez daha, yukarda anılan diğer kavramlarla birlikte.

Buna bağlı olarak şu son yılların bir kaç dikkate değer sıradan olgusunu rastgele ve peşpeşe sıralayalım.

'80 öncesinin devrimci bazı çevreleri, Eylül sonrasında liberalleştikleri ölçüde bu kavramı, modern revizyonizm kavramını, hızla terkettiler, terkettikleri ölçüde daha da liberalleştiler, en hızlı ve heyecanlı Gorbaçov yanlıları haline geldiler. Öte yandan, bu kavramdan yoksun olanlar Gorbaçov hakkında en büyük hayaller besleyip, ardından ve çok geçmeden de en büyük sürprizlerle karşılaşıp, en büyük hayal kırıklıkları yaşadılar. *T.Kurtuluş* da bu kavramdan yoksundu ve dahası onu büyük bir antipati ile karşılıyordu. Ama, "sosyalist sistem"in sağlamlığı"na, "içinden ve dışından yıkılmazlığı"na,"bir büyük güveni yaşadığı"na en çok inandığı, bunu en kesin ve en coşkulu bir şekilde ifade ettiği tarihten (*) yalnızca bir yıl sonra, "sosyalist sistem" içinden ve dışından kolayca yıkıldı. Yıkıntıların içinden burjuva cumhuriyetler ve artık sosyal-demokrat oldukların gizleme ihtiyacı duymayan "kardeş partiler" çıktı. Belliydi ki, bu hazin, bu utanç verici, bu tereyağından kıl çeker gibi gerçekleşen sonun bir başlangıcı vardı. Evet, "kardeş partiler" gerçekten içinden çürümüşlerdi. Ama unutmamak gerekir, çürüme bir süreç işidir; "Tarih hiçbir zaman bir nokta operasyonu değildir ve her zaman süreçtir". O çok küçümsenen, kuşkusuz bir "teorisyen" olmayan, ama sadık bir komünist ve inançlı bir marksist-leninist olan E.Hoca, daha '60'ların başında, "revizyonizm" sizi çürütecektir, sonunuz sosyal-demokratların sonuyla aynı olacaktır, diye diye defalarca tekrarlamış ve her zaman bir süreç olan tarih bu öngörüyü doğrulamıştır.

Son bir dikkate değer olgu ise kendi durumumuzdur. Biz, "boş bir söz kalıbı" olarak nitelenen, oysa bizim için gerçekte teorik ve tarihsel bir muhteva taşıyan bu modern revizyonizm kavramıyla baktık son yılların gelişmelerine. Bugün ortaya çıkan sonuçlar, bizim için şaşırtıcı değil tersine beklenen gelişmeler oldular. Ölü biçimlerinin tasfiyesi, cansız kabuklarının çatlaması yaşanacak dedik, öyle oldu. Küçümsenip salt bir sezgi olarak nitelense bile, yine de başarı hanemizedir. Ama sezgiyle bir alakası yok. Çürümüş bürokrasinin bütün azameti, değer yasasının tam hakimiyeti, piyasa, karlılık, işsizlik, özel mülkiyet, falan filan hepsi bir yana. Tek başına "reel sosyalizm"in Marksizmin temel ilkeleri, devrimci içeriği karşısındaki tutumu bile yeterliydi bizim için. Revizyonizmden sosyalizm çıkamazdı. Tarihte böyle mucizeler yoktu.

"Revizyonizm aşaması"nın bile geride kaldığını haykıran "yeni düşünce"den ise, değil sosyalizm, olsa olsa saf biçimiyle bir kapitalizmin çıkacağını, her sıradan marksist görebilirdi. Kaldı ki, hep biraz önden gitmiş Yugoslavya ve Macaristan gibi canlı tarihsel örnekler, en kör gözlere batacak açıklıkta duruyorlardı orta yerde.

Ama görmek istemedikten sonra!

"Marx-öncesi sosyalizm yenilmiştir. Artık mücadeleyi kendi bağımsız tabanı üzerinde yürütmüyor, Marksizmin genel tabanı üzerinde, revizyonizm olarak yürütüyor", diyordu Lenin. 1908 tarihli "Marksizm ve Revizyonizm" başlıklı makalesinde (*Marx-Engels-Marksizm*, Sol Yayınları, s.254) Lenin, bunları yazdığında henüz yalnızca Bernstein vardı. Kautsky henüz bir marksistti ve II.Enternasyonal henüz çökmemişti.

Genel olarak revizyonizm, Marksizmin sağladığı büyük tarihsel başarıdan dolayı ve bunun bir sonucu olarak, kendi öz kimliği ile değil Marksizmin genel tabanı üzerinde ortaya çıkan,ama Marksizimin devrimci özünü ve içeriğini bozup boşaltarak onu sıradan bir liberalizm derekesine indirgeyen çabaların, bu çabayı gösteren ve sistemleştiren akımların genel adıdır. Aslında bu sınırlar içinde kimsenin, bu arada *T.Kurtuluş*'un bir itirazının olabileceğini sanmıyoruz. ("Marksist teoriyi revize etme" sınırları içindeki bir tanım çerçevesine H.Yurtsever'in bize sezdirdiği anlaşma olanakları

---

* Buharin ve Sosyalizm başlıklı sunuş yazısı, *T.Kurtuluş*, sayı:12, Haziran 1988, s.44.

Yine, bkz. "Sol: Dünya ve Türkiye" başlıklı yazı, Y.Küçük, sayı:13, Eylül 1988, s.18.

hatırlansın.)

Nedir ki, revizyonizmi bir ideolojik akım olarak ve salt ideolojik sınırlar içinde tanımlanmak, salt ideolojik bir kimlik çerçevesinde nitelemek yeterli ve anlamlı değil. Zira revizyonizm her şeyden önce bir politik kimliğin ideolojik ifadesidir. 20.Kongre'nin ideolojik açılımları revizyonist ise eğer, bunu SBKP'nin oluşmakta olan yeni politik kimliğinden koparamazsınız, tersine ona bir gösterge saymak zorundasınız. Fakat dahası var. Her gerçek ideoloji ve akım gibi, revizyonizm de kökü derinlerde bir toplumsal olgudur. Bir toplumsal üründür, bir toplumsal kimliği dile getirir, bir toplumsal işlev görecektir demektir. Önemli olan onu bu toplumsal kimliği ve işleviyle teşhis edebilmektir. Ve bir kez daha yineleyelim, embriyonik biçimini tam tahlil edememiz, onu 20.Kongre'de ulaştığı gelişmiş ve kendini artık açıkça ortaya koymuş biçimiyle teşhis etmemize hiç de engel değil. Öte yandan, demek ki sorun hiç de Kruşçev'in 20.Kongredeki "Marksizmi revize etme"si gibi dar bir sorun değildir. Bu yalnızca bir yansımadır. Bu yansımanın toplumsal mantığı ve tarihsel sonuçları -işte canalıcı soru ve sorun budur.(*)

Marx ve Engels, *Komünist Manifesto*'da, bilimsel olmayan çeşitli sosyalist ve komünist teorileri inceler ve eleştirirlerken, bu teorilerin köklerini, "filan ya da falan üretim ilişkilerinde" arar ve bulurlar. Böylece bu akım ve teorilerin bilimsel bir açıklamasını sunarlar. Aynı şekilde Lenin, II.Enternasyonal revizyonizmini, klasik revizyonizmi incelerken sorar: *"Öyleyse bu tarihsel ve evrensel olayın ekonomik temeline ye dayanıyor?"* Ve cevaplar: *"Bu kökler, kuşkusuz kapitalizmin en yüksek tarihsel aşamasını, yani emperyalizmi karakterize eden asalaklık ve çürümededir."* Anlaşılıyor ki, dış emperyalist sömürüden sağlanan: ***"muazzam aşırı karlarla*** *(...) işçi liderlerini ve işçi aristokrasisini oluşturan bu yüksek tabakayı bozmak olanaklı olabilmektedir."* (*Emperyalizm*, 6 Temmuz 1920 tarihli önsöz, Sol Yayınları, 2.Baskı, s.14-15)

Kruşçev'in ideolojik çıkışını Leninizmin iğdiş edilmesi olarak görmek, ama bu ideolojik olgunun toplumsal mantığını ve işlevini tartışma dışı tutmak tutarsızlıktır ve bilimsel yönteme aykırıdır. Proleter dünya görüşü demek olan Marksizm-Leninizmin en temel öğeleri, 20.Kongre'den itibaren neden topa tutulmuştur? Herhalde Kruşçev'in kişisel kaprisinden, ya da şaşkınlığından, ya da kişisel ihanetinden değil. Yine Lenin'in sözleriyle, revizyonizm, bireyler yönünden bir şans işi, günah, yanlışlık ve ihanet değil, genellikle bir tüm olarak tarihin akışının sosyal bir ürünüdür. Kruşçev bir tarih kişisi, bir politik liderdi. Aynı anlama gelmek üzere, bir simge, bir "temsilci" idi. Kimin, hangi sınıf ya da zümrenin? Sovyet işçi sınıfının diyebilmek, Sovyet işçi sınıfına yapılabilecek en büyük hakaret olsa gerek. *T.Kurtuluş*, Sovyet işçi sınıfına Kruşçev, Brejnev, Gorbaçov gibilerini yakıştırabilmekle bu hakareti bir çizgi haline getirmiştir. ("En fazla bir köylü sosyalizmini" temsil ettiği doğru olsa bile, çağımızın bir büyük devrimcisi olduğu tartışmasız olan Başkan Mao karşısında, cansız ve ruhsuz bir burjuva bürokratı olmaktan çok fazla bir şey olmayan Leonid Brejnev'i seçmek ve yüceltmekle, Y.Küçük, ne kadar kötü, ne kadar garip bir tercih yapmış oluyor!)

Buradaki şekliyle belli sınırlar içinde ve kısa tutmamız gereken tartışmamızda, geriye kalan sorulardan bir Çelik Bilgin'in Saptamalar-I'de kullandığı ifadeyle 20.Kongre'nin "milad olarak" alınmasıdır. *"TDKP-TİKB çizgisi,... 1956 Yirminci Kongre'yi bir milad olarak alıyor; bir gün öncesinden itibaren bütün geçmiş son derece parlak, bir gün sonrasından bütün yakın zamanlar ise kapkaradır."* (sayı:25, s.42) Ekimci arka-

---

* Şu tür görüşler *Ekim*'de defalarca ve en son "Modern Revizyonizmin Çöküşü" başlıklı başyazıda yer aldı:

"Sovyet modern revizyonizminin iç kaynağı bürokratik yozlaşma idiyse, dış kaynağı da emperyalizmin soğuk savaş baskısına boyun eğme oluşturdu. 20.Kongre, yalnızca bürokratik deformasyonun ürünü olarak partide ve devlette oluşmuş ve yuvalanmış bir küçük-burjuva aristokrasisinin içte sosyalizme yüz çevirmesinin değil, aynı zamanda dışta emperyalizmin soğuk savaş baskısına teslimiyetin, emperyalizmi önünde diz çöküşünün platformu ve simgesi oldu. Bu meşum Kongre, yalnızca Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerde sosyalist kuruluşun iktisadi, siyasal ve kültürel sonuçlarını tasfiye sürecini başlatmanın değil, fakat aynı zamanda, dünya işçi sınıfının burjuvaziye, dünya halklarının emperyalizme boyun eğişini savunmanın da teorik platformu oldu." (sayı:27, s.3-4)

daşlar her şeyi 20.Kongre ile izah ediyorlar derken, aynı iddiayı bizim için ortaya atmış oluyor H.Yurtsever.

Kendi payımıza reddetmek zorundayız. Konuya ilişkin ilk yazımız olan ve 1987 Kasım tarihini taşıyan başyazımız buna kanıttır (sayı:2). Orada, bürokratik bozulmanın ve kastlaşmanın bir süreç olduğu, "kopma"yı hazırladığı ve "kopma"nın kendisinin yeni bir süreci işaretlediği açık-seçik var. H.Yurtsever'in yanlış yorumlama ve bu nedenle de yanlış sonuçlar çıkarma talihsizliği gösterdiği, "Ekim Üçüncü Yılında" başlıklı başyazıda ise, daha önce de aktarıldı, *"Ama Kruşçevci akım bu tarihsel sürecin başlangıcı olsa da, kendisi yalnızca önceki süreçlerin bir ürünü ve sonucuydu"* deniliyor. (Sayı:25)

Biz, *Ekim*'den beri, ne 20.Kongre öncesini apaydınlık, ne de 20.Kongre sonrasını bir anda kapkaranlık gördük. Öncesi de bir süreçti, sonrası da bir süreç olarak yaşandı. Kruşçevlerin ortaya çıkışında, Çelik Bilgin'e katılıyorum, "Stalin döneminin objektif sorumluluğu" vardı. Tarih hiçbir zaman bir nokta operasyonu değildir ve her zaman bir süreçtir. Bu tarihin diyalektik kavranışıdır. Ama bu kadarı hiç yeterli değil; tarihte her zaman belli süreçler, nitelik olarak farklı yeni süreçleri hazırlarlar. Birinden diğerine geçiş düz bir çizgi halinde ve nicelik değişimi olarak değil, fakat bir "sıçrama", bir "kopma" olarak ve nitelik değişimi şeklinde yaşanır. Hep ileriye doğru da değil, bazen geriye doğru yaşanır. Bu değişimleri işaretleyen olaylar ve tarihler vardır. Nitekim, *T. Kurtuluş*'un o çok sevdiğim ifadesi, aktardığım kadarıyla bitmiyor; yine de tarihte belli başlangıç noktaları saptamak olanaklıdır ve gereklidir, diye devam ediyor. Tartıştığı soruna ilişkin olarak Türkiye'de 1946'yı, Polonya'da 1989'u bir dönemeç, bir yeni başlangıç sayıyor.

İşte kelimenin bu anlamında 1956 ve 20.Kongre, evet, bizim için bir "milad"dır. Bir kilometre taşıdır. Apaydınlık olmayan, ama tarihsel bir bakışla genel olarak aydınlık olan bir dönemden, yeni bir döneme, bir kararma döneminde geçiş için, etkisi ve sonuçları yalnızca sosyalist Sovyet toplumunda değil tüm dünyada yaşanan, çok belirgin ve çok sert bir "nokta operasyonu"dur. Y.Küçük altını çizerek ve gerçekten çok güzel söylemişti bir zaman:

"Öyle görünüyor, (Stalin), politik sezgisi ile yaşamının son üç yılını Yirminci Kongre'yi önlemeye ayırıyor" *(Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Kuruluşu,* 1925-1940, s.78)

Ama önleyemedi. Yirminci Kongre yaşandı. Y.Küçük'ün vurgusu bile Yirminci Kongre'nin tarihsel önemini işaretler. Yine Y.Küçük'le ve aynı kitabından sürdürelim. *"Maddi özendiriciler, değer yasasının bir gereğidir. Bunun zaman içinde artması değil azalması gerekir."* (s.72) *"Değer yasasının etkinliğini artırmak, sosyalizmi geliştirmeye engeldir"*. (s.81) Kapitalist restorasyona ise son derece müsait olduğu tarihsel olarak kanıtlanmış bulunuyor. 20.Kongre'yle başlayan kararma dönemi, bugün artık herkesin görebildiği ve kabul ettiği kapkaranlık bir tabloya dönüşmüştür. Kruşçev başlangıç, Gorbaçov son oldu. Arada çürüme dönemini işaretleyen Brejnev var. "Olgun sosyalizm" denilen şeyin, gerçekte kapitalist restorasyonun olgunlaşması ve içinden çürümesi olduğu artık tarihsel ve pratik olarak kanıtlanmıştır. Y.Küçük kendi çalışma odasında, onu, işçilerin "kendi cennetini" buldukları bir dönem olarak, aynı anlama gelmek üzere bir masal olarak "yeniden kurma"ya çalışsa da... Tüketim kalıplarının gelişmesinde ifadesini bulan bir "olgun sosyalizm" tanımı tam bir çocuk masalıdır. "Sosyalizm"in bu kadarını kapitalizmde de bulmak mümkün, devrime ne gerek var!

Ekim'in modern revizyonizm sorununa verdiği önemle aslında akademik ve tarihsel bir tartışmayı davet ettiği iddiasına gelince, sözkonusu olanın akademik ve tarihsel değil, son derece politik ve güncel, bir o ölçüde de temel bir tartışma olduğuna *T.Kurtuluş*'un 28 sayılık toplam yayını bile tanıklık edebilir. "Parti birliğini tek fikirli bir din birliği" ile karıştırmadığımıza ise H.Yurtsever emin olabilir. Sosyalizmin bu alandaki olumsuz tecrübeleri konusunda yeterince açığız.

*

Bu tartışmayı daha "rahat" platformlarda sürdürme olanağı bulabileceğimizi sanıyorum. *T.Kurtuluş*'un hazin olarak nitelediğim "Gorbaçov öyküsü"nü bir arabaşlık olarak ve kronolojik gelişmesi içinde sunmak istiyordum. Yazının toplamının yeterli fikir verdiği inancıyla bundan vazgeçiyorum. H.Yurtsever'in "Sosyalizm Üzerine Tezler"ini okurlarımıza ayrıca sunuyoruz.

Birlik hedefi ve ayrılıkları anlama ve giderme perspektifi içinde. Bunları ayrıca tartışma olanağı bulabileceğimizi umuyorum.

T.Kurtuluş'la aramızca yapay ve abartılmış değil, gerçek ve ciddi ayrılıklar var. Ama aramızdaki mesafenin yakın geçmişe göre daha da kısaldığına ilişkin görüşümü tekrarlıyorum.

Modern revizyonizm boş bir söz kalıbıdır, bundan birlik-ayrılık ilkesi çıkmaz, diyordu H.Yurtsever. Bu sözlere son olarak Lenin'den, modern revizyonizmin özünü ve klasik biçimini oluşturan II.Enternasyonal revizyonizmine ilişkin iki parçayla cevap vermekle yetineceğim.

İlki, klasik revizyonizmin toplumsal köklerine ilişkin olarak daha önce aktarılan sözlerin sonuç bölümünü oluşturuyor:

"Bu olayın ekonomik kökleri kavranmadıkça, siyasal ve toplumsal önemi değerlendirilmedikçe, komünist hareketin ve önümüzdeki toplumsal devrimin pratik sorunlarının çözümüne doğru bir tek adım bile atılamaz" (*Emperyalizm*, s.15)

İkincisini, Y.Küçük, daha önce "Daha Temiz Daha Az" başlıklı ve başlığıyla bile son derece anlamlı bir yazısında aktarmıştı (sayı:4, s.47):

"Oportünizmden kararlı bir biçimde kopmadan ve oportünizmin kaçınılmaz fiyaskosunu kitlelere anlatmadan, artık sosyalizmin amaçları gerçekleştirilemez. Ve işçilerin gerçek enternasyonalist birliği kurulamaz."

İstanbul Üniversitesi'nde polis işgali

Üniversitelerden uzun bir süredir çekilmiş olan polis, 21 Martta İstanbul Üniversitesi'ne adeta yerleşti.

Olayların gelişimine baktığımız zaman, polisin uzun süredir bu zemini oluşturmaya çalıştığını görürüz. Zaten ülke çapında gelişen olaylar daha çarpıcı ve somut olarak görülebilir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi üniversiteden çekilmek zorunda kalan polis, devreye sivil faşistleri ve gericileri soktu (1 Aralık). Amaç hareketi saptırmak ve polis olmazsa terör oluşur imajını yerleştirmek. Bu aralıksız çeşitli yollarla sürdürüldü. Üniversite dışındaki gelişmelerde aynı paralelde kullanılmaya çalışıldı. M.Aksoy ve Ç.Emeç'in öldürülmesi, Kürdistan'da gelişen ve yayılan Kürt ulusal hareketi, gündemdeki grevlerin yoğunlaşması... Kısaca her alanda yaşanan bir hareketlilik. Bunun karşısında ise ekonomik ve siyasi olarak işlemeyen bir düzen.

Bu dönemde öğrenci gençlik eylemliliklerini oldukça yükseltti. Forumlar, işgaller, militan çarpışmalar yükselen bir grafik çizdi. İ.Ü.'de hemen hemen her önemli forumda dışarı çıkılınayarak hareket alanını genişletmesi ve sonra molotof kokteylli, taşlı, sopalı çatışmanın başlatılması, yoğun propagandalarla terör olarak lanse edildi. Zaten, 71 ilin emniyet müdürleri terörün kaynağının ünversiteler olduğunu belirtmişlerdi.

Nihayet 21 Martta Newroz kutlamaları sırasında polis okula girdi. Şimdi adeta üniversitenin ayrılmaz bir unsuruymuş gibi davranıyor. Kapıda kimlik kontrolü ve arama yapanlar, 25-30 kişilik çevik kuvvet ekiplerinin bahçe içinde bekletilmeleri, ortalıkta cirit atan siviller. Kalıcı olduğunu göstermek için her şeyi yapıyor. 23 Martta bu olayı protesto için yapılan ve katılımın oldukça az olduğu (60-70) sıradan olarak niteyebileceğimiz bir foruma anında müdahale edildi. İstediği şekilde hareket ediyor. Çünkü, kamuoyunda, düzenlenen tezgahlarla bu zemini kısmen oluşturmuş durumda.

Buna karşı, ders boykotu gündeme geldi. Katılım olmakla birlikte kitlesellikten yoksundu. Militan eylemler gündeme getirilebilir. Fakat geniş kitleden destek göremezse polisi bu yolla dışarı atmak pek olası değil. Konuşmalarda sırf eylem yapmış olmak için sol, kitlelerden kopuk öneriler ortaya atılıyor. Tavır almak, ayakları havada şeylere kalkışmak mıdır? Hayır. Yapılanların etkili olabilmesi için şimdeye kadar herkesçe söylenen fakat yapılmayan yapılmalı. Yani kitleselleşmeli. Bugün militan eylemlerin daha anlamlı olması ve kazanımlar getirmesi buna bağlıdır.

Y.Dost
24.3.1990

Sovyetler Birliği'nde çok partili parlamenter sisteme geçiş

SBKP Merkez Komitesi'nin 7 Şubat'ta aldığı yeni bir kararla Sovyetler Birliği'nde çok partili burjuva parlamenter sisteme geçişin önündeki biçimsel engeller (Anayasal "güvence" altına alınmış sözde "parti öncülüğü"!) de kaldırılmış oldu. Kapitalist düzenin paralı ideolog ve propagandacıları bunu bir kez daha "leninist parti modeli"nin iflası saydılar ve Leninizme saldırının yeni bir vesilesi yaptılar. Bu nedenle yazımda, bu gelişmenin gerçek anlamı ve nedenleri üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Leninist partiden başlayacağım.

Proletaryanın siyasal öncüsüne ilişkin ilk düşünceler Marks ve Engels'e dayanır. Ancak onun esas gelişimi ve hayata geçirilmesi Lenin'in önderliğindeki mücadeleyle oldu. Bu partiyle ilgili teorik çözümlemeler ve onların yaşama geçirilmesi, Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler tarafından yapıldığından bu partiye doğal olarak leninist parti diyoruz. Çünkü, proletaryanın tarihi rolünü oynamasında (deneyimlerin de gösterdiği gibi) önderlik edebilecek özelliğe sahip parti, leninist tipteki partidir.

Devrimden önce Rusya'da pek çok parti vardı. Bu partilerden biri olan Bolşevik partisi, çok geniş bir kitle partisi değildi. Fakat o, geleceği elinde tutan en devrimci sınıfa dayanıyordu. İdeolojisi başta olmak üzere, örgüt yapısı ve çalışma tarzıyla diğerlerinden tamamen ayrı olan bu parti, diğer bazı partilere oranla daha dar olan kitle tabanına rağmen 1917 Ekim'nde iktidar olmayı başardı. O, Şubat'tan Ekim 1917'ye kadarki kısa sürede, toplumun en devrimci sınıfının partisi olarak, Rusya'nın geniş yoksul kitlelerinin umudu olduğunu gösterebildi. Yaşamın ortaya koyduğu gerçekleri son derece ustaca devrimci siyasetinin temeli yaparak yığınları arkasına almayı bildi. Koşulların gerektirdiği en devrimci çözümlerin savunucusu olarak proletaryanın ve yoksul köylülüğün geniş tabanına dayanarak iktidar partisi olabildi.

İktidara geldikten sonra, genç proletarya diktatörlüğünün yönlendirici gücü olarak, o denli zor ve umutsuz koşullara rağmen sınıfı iktidarda tutabilmesi, onun dayandığı sağlam temele ve bu temel tarafından benimsenmiş olmasına bağlıydı.

En umutsuz anları aşıp en ciddi sorunları altettikten sonra bütün çabasıyla sosyalizmin kuruluşuna girişen Sovyet iktidarı Bolşevik Partisi önderliğinde ve geniş emekçi yığınların tam desteğinde kısa zamanda muazzam başarılar elde etti. Fakat çok geçmeden, dünyanın en azgın ve en güçlü faşist ordularının işgaline uğradı. Bu saldırı, Bolşevik Partisinin topluma önderliğini en net şekilde sınadı; yığınların onu ne kadar benimsediğini, parti ve Sovyet emekçileri arasındaki bağın ne denli güçlü olduğunu ortaya çıkaran bir pratik oldu. Zaferi, sosyalizme ve onun kurucu önderi Bolşevik Partisi'ne olan inanç ve güven sağladı. Halkın gerçekten benimsediği sosyalist anavatan ruhu kazandı. Sovyet emekçilerine sosyalizm ruhu veren ve onlara kendisini kabul ettiren bu parti önderliğinde, faşizmin orduları yenilgiye uğratıldı.

Sosyalizmi hiçbir dış saldırı ve müdahale yenemedi, çünkü işçi sınıfı ve halk ona sahip çıkıyordu. O denli büyük güçlüklere ve saldırılara yenilmeyen Sovyet iktidarı eğer bugün bu kadar kolay dağılıyorsa, bu, onu en çetin dönemlerde ayakta tutan niteliklerden ve dinamiklerden yoksun olmasının göstergesidir. Bu dinamiklerin ve niteliklerin bir gecede ve bir kişinin iradesiyle ortadan kaldırılmış olmasını düşünmek idealizm olacaktır elbette. Bugünkü gelişmeler uzun bir sürecin ürünü olmuştur. Bugün söz götürmez bir biçimde açıkça görüldüğü gibi; Marksizm-Leninizmin terkedilmesi; partiyle yığınlar arasındaki organik bağın koparak yozlaşması; Sovyet örgütlerinde ve bütün yönetici kademelerde bürokratizmin gelişip kök salması gibi gelişmelerle bu tablo ortaya çıkmıştır.

SBKP 20.Kongresi'nde ortaya çıkan ideolojik sapmalarla açıkça görülmeye başlanan yozlaşma, toplumun ve proletarya devletinin öncü gücü partinin ideolojik yozlaşmasıyla beraber, örgüt yapısı, işleyişi ve yığınlarla ilişkiler de yozlaşma sürecine girdi. Ve burada balık gerçekten baştan koktu. Toplumun ve devletin yönlendirici gücündeki yozlaşmaya at başı olarak Sovyet toplumunda yeni bir bürokrat burjuva sınıf türedi. Bu sınıfın

toplumun sırtından geçinmesi (onu sömürüsü) bilinen klasik yollarla değil, sosyalist ilişki biçiminin altına gizlenerek özel bir biçimde yaşanmıştır. Toplumun yönetim aygıtlarında oluşan bürokratik kast, sosyalizmin üretim araçlarını ve tüm zenginlikleri toplumun emrine vermiş olmasını, kendi sınıfsal çıkarları için rahatlıkla kullanabilmiştir. Onlar, kendi üzerlerindeki denetimin yollarını tıkayarak, kendileri toplumun üzerinde egemen güçler haline gelmişlerdir. İlişkilerin sosyalist özü yozlaştırılıp yığınların denetim yolu tıkanmıştır.

Parti yozlaşmış ve halkla parti arasına çitler örülmüştür. Sınıfın en iyi ve en çalışkan üyelerinin oluşturduğu öncü güç olmaktan çıkan parti, en kötü ve en tembellerin, bürokratların, rüşvetçilerin, adam kayırıcıların vb. insanların toplandığı bir merkeze dönüşmüştür. Sınıfın ve toplumun gözlerinden uzak ve gizlilik içinde çalışmalar yapılmıştır. Leninist açıklık ve normlar terkedildiği için, çürüme ve yozlaşmalar kolay olmuştur. Kimseye hesap verme derdi olmayan ve bugün herkesin bildiği gibi toplumsal değerleri konfor ve rahatlarına harcayan bürokrat burjuvalar, komünizmi sadece bir maske olarak kullandılar. Toplumdaki kapitalist restorasyon ve yozlaşmayı gizlemenin örtüsü haline getirdiler.

Sosyalizm yolunun terkedilmesi; devlet ve partinin toplumdan kopması ve kapitalist restorasyonla beraber burjuva ilişkilerin toplumda egemen hale gelmesi, buralarda yaşanan toplumsal kriz ve sorunların temeli olmuştur. Bürokratik yozlaşmanın yeniden yarattığı burjuva düzenin bunalım ve sorunlarıdır Sovyetler'deki sorunlar. Toplumda giderek yer eden ve etkinlik kazanan burjuva ilişkiler belli bir nicel birikimden sonra toplumda nitel bir değişime yolaçmak zorundalar. Gelişme diyalektiğinin zorunlu sonucudur bu. Ya süreç ortadan kaldırılacak, kesilecek, ya da sonuca gidilecekti. Doğu Bloku ve Sovyetler'deki gelişmeler bu diyalektiğin sonucudur.

Sovyetler'de uzun zamandan beridir gelişen burjuva ilişkiler bugün daha büyük adımlarla ilerlemekistiyor. Ülkenin kapitalistleşme süreci daha hızlı bir tempoyla gelişmeyi zorluyor. Daha önceki birikimlerin doğal sonucu olan bu gelişme temposu, ülkenin hala biçimde sosyalist olan üstyapısıyla, yasaları ve düzenlemeleriyle çelişkiye düşmüştür ve gelişme artık biçimsel hale gelmiş eski "sosyalist" yasa ve kurumlar tarafından engellendiğinden, bunların değiştirilmesi gündeme gelmiştir. SBKP MK'sının Şubat ayında aldığı ve üretim araçlarının özel mülkiyetini de yasallaştıran yeni bir dizi karar bu çelişkiyi ortadan kaldırmayı amaçlıyor. "Komünist" partisinin tek siyasal parti olmasını ve toplumdaki "öncü"lüğünü ortadan kaldıran karar, klasik burjuva parlamentarizminin önündeki engeli kaldırmış oldu. Bir ara, partinin "öncü"lüğünden vazgeçmeyeceklerini söyleyen Gorbaçov'un bu sözleri, sadece koşulların henüz bu yönlü bir değişime elverişli olmadığını düşünmesindendi.

Toplumsal gelişme kendi yasalarının öngördüğü yolu izliyor. Marks, "Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkıya Önsöz"de, toplumun ekonomik yapısını oluşturan üretim ilişkilerinin kendilerine uygun siyasal bir üstyapı yaratmak zorunda olduğunu ve siyasal üstyapının kendisini ekonomik altyapıya enine sonunda uydurmak zorunda olduğunu ortaya koydu. İkisi arasında bir uyum zorunludur. Çünkü, Marks'ın gösterdiği gibi, "Maddi hayatın üretim tarzı genellikle sosyal, siyasi ve fikri hayat sürecini belirler (şartlandırır)". Üretim ilişkileri, siyasal üstyapının üzerinde yükseldiği temeli oluşturur.

Bir gerçeği daha unutmamak gerekir: Siyasal üstyapı kurumları ve bilinç biçimleriyle ekonomik altyapı üzerinde öylesine duran pasif bir yapı değildir. Üstyapının en önemli işlevi, denk düştüğü ilişkileri koruyup geliştirmektir. Biçimsel "sosyalist" üstyapıyla, gerçek kapitalist burjuva ilişkiler korunup geliştirilemez. Sovyetlerde çok partili parlamenter sistemi zorlayan tam da budur. Sosyalist kurum ve yasalar, toplumda egemen burjuva ilişkilerin gelişimini engellediğinden, onların, gerçek burjuva ilişkilere denk düşen yasa ve kurumlarla değiştirilmesi zorunlu hale geliyor.

Çok partili parlamentarizm, burjuva siyasal egemenliğin en tipik biçimidir. Kapitalist ilişkilerin çarpıcı üstyapı kurumlarından biridir. Çok partili parlamentonun kapitalist ilişkilerin üstyapı kurumlarından biri olması, diğer şeylerin yanısıra esasen toplumda birden fazla çıkar (sermaye) çevrelerinin bulunması maddi temeline dayanır. Özel mülkiyetin burjuva biçimine dayanır. Değişik sermaye çevreleri ekonomik çıkarlarına dayanan siyasal savaşımı partileri aracılığıyla yürütürler. Burjuva siyasal partiler sermaye çevreleri

(Devamı s.5'de)

1 Mayıs düşüncesi ilerliyor

Rosa Lüxemburg

Emperyalizmin vahşi taşkınlıkları arasında, dünya proletaryasının bayramı, yirmidördüncü kez kutlanıyor. Bir Mayıs'ın kutlanması yolunda bir çağ açan kararın alınmasından bugüne kadar geçen çeyrek yüzyıl içinde meydana gelen olaylar, tarihin akışında önemli bir evreyi oluşturuyor. Bir Mayıs gösterileri ilk kez yapılmaya başlandığında, Enternasyonal'in öncüsü olan Alman işçi sınıfı da, aşağılık bir olağanüstü yasanın (Anti Sosyalist yasa) zincirlerini kırıyor ve özgür, yasal bir gelişme yoluna giriyordu. Dünya pazarında 1870'lerdeki bunalımı izleyen uzun çöküntü dönemi aşılmış ve kapitalist ekonomi, yaklaşık on yıl kadar sürecek olan olağanüstü bir büyüme evresine girmişti. Öte yandan, dünya barışının bozulmadığı yirmi yıllık bir dönem boyunca insanlık modern Avrupa devlet sisteminin kan içinde vaftiz edildiği savaş dönemlerini hatırlayarak, derin bir soluk almıştı. İnsanlığın barışçı-kültürel bir gelişim yolunda ilerlemesi için engel yokmuş gibi görünüyordu; emek ile sermaye arasında rasyonel barışçıl tartışma umutları ve bu tür hayaller sosyalizmin safları arasında dizboyu filiz veriyordu. 1890'ların başlarına damgasını vuran, düşmana "iyi niyetle elini uzatmak" gibi önerilerdi. 1890'ların sonlarına damgasını vuran ise, sakin bir şekilde "adım adım sosyalizme yönelme" vaatleriydi. Bunalımların, savaşların ve devrimlerin geçmişte kaldığı, bunların modern toplumun doğum sancıları olduğu varsayılıyordu; parlamentarizm ve sendikalar, devlet ve fabrika içindeki demokrasi, yeni ve daha iyi bir düzenin kapılarını açacak sanılıyordu.

Olayların gelişimi, bütün bu hayalleri korkunç bir sınavdan geçirdi. 1890'ların sonunda, vaat olunan sessiz, sosyal reformlarla sağlanacak kültürel gelişme yerine, kapitalist çelişmeleri son derece keskinleştiren vahşi bir dönem başladı- toplumun temellerinde görülen bir fırtına ve gerilim, bir patlama ve çarpışma, bir sallantı ve sarsıntı. 1890'ları izleyen dönemde, on yıllık ekonomik refah döneminin karşılığı, dünya çapında yaşanan iki şiddetli bunalımla ödendi. Dünya barışının sağlandığı yirmi yıllık bir dönemi, geçen yüzyılın sonlarındaki altı kanlı savaş ve yeni yüzyılın başlarındaki dört kanlı devrim izledi. Sosyal reformlar yerine: komplo yasaları, ceza yasaları ve ceza uygulaması; sanayi demokrasisi yerine: sermayenin karteller içindeki güçlü kenetlenişi ve işveren birlikleri ve uluslararası çapta dev lokavt uygulamaları. Ve devlet içinde demokrasinin yeniden gelişmesi yerine: burjuva liberalizminin ve burjuva demokrasisinin en son kalıntılarının da sefilce yıkılışı. Özellikle Almanya'da 1890'lardan sonra burjuva partilerinin kaderi şöyle oldu: Nasyonal Sosyal'lerin doğuşu ve derhal umutsuzca dağılışları; "Liberal" (Freisinnig) muhalefetin bölünüşü ve parçalarının geriliğin batağında yeniden birleşmesi; ve nihayet "merkez"in radikal bir halk partisi olmaktan çıkarak tutucu bir hükümet partisine dönüşmesi. Diğer kapitalist ülkelerde de partilerin gelişiminde benzer bir değişim görüldü. Bugün devrimci işçi sınıfı kendi karşısında düşmanca kenetlenen hakim sınıfların gericiliğine ve sinsi dolaplarına direnirken, genellikle tek başına kaldığını görmektedir.

Gerek ekonomik gerekse siyasal alandaki tüm gelişmelere damgasını vuran ve sonuçların indirgeneceği formül, *emperyalizmdir*. Bu, yeni bir unsur, ya da kapitalist toplumun genel tarihsel yolunda görülen beklenmedik bir dönüş değil. Silahlanma ve savaşlar, uluslararası çatışmalar ve sömürge politikası, kapitalizmin tarihine beşikten beri eşlik etmiştir. Modern toplumun gidişinde yeni bir dönem yaratan olgu, bu etkenlerin aşırı biçimde yoğunlaşması ve bu çelişmelerin birbirini daha da sıkıştırarak dev boyutlarla üstüste yığılmasıdır. Emperyalizm olgusu, yoğun bir sermaye birikiminin ve bununla birlikte giden çelişmelerin -işte sermaye ile emek arasında, dışta kapitalist devletler arasında- çoğalması ve keskinleşmesinin hem nedeni, hem de sonucu olan, diyalektik bir karşılıklı etkime içinde, son aşamayı, yani dünyanın saldırgan sermaye tarafından zorla paylaşılmasını başlatmıştır. Aralarındaki rekabet bütün kapitalist ülkelerde, kara ve denizlerde aşırı bir silahlanma yarışını başlatmış ve kanlı savaşlar zinciri, Afrika'dan Avrupa'ya dek yayılmıştı. Bu durum tüm dünyayı bir anda alevlere verebilecek olan kıvılcımı her an yaratabilir; ama yıllardır

yenilemeyen bir pahallılık hayaleti, tüm kapitalist dünyayı kaplayan kitlesel açlık hayaleti -bütün bunlar, belki çeyrek yüzyıl sonra, emek bayramının dünya çapında kutlanacağı günün yaklaştığını gösteren işaretlerdir. Ve bütün bunlar, yaşanan gerçek bir Bir Mayıs düşüncesinin gücü konusunda kıvılcımlar saçarak tanıklık etmektedir.

Bir Mayıs düşüncesinin dayandığı dahiyane temel, proleter kitlelerin hiçbir aracı olmadan kendilerinin sahneye çıkışıdır; günlük parlamenter süreç içinde, devletin kısıtlamalarıyla tek bireyler haline getirilen ve kendi iradelerini ancak oy kullanıp kendi temsilcilerini seçerek ortaya koyabilen milyonlarca işçinin gerçekleştirdiği siyasal kitle eylemidir. Fransız Lavigne'nin Enternasyonal'in Paris Kongresi'nde yaptığı harikulade önerisiyle, proletaryanın iradesinin bu parlamenter ve dolaylı ifadesine, dolaysız, uluslararası bir kitle gösterisi eklendi: sekiz saatlik işgünü, dünya barışı ve sosyalizm için bir ifade ve mücadele aracı olarak grev.

Ve fiiliyatta bu düşünce, bu yeni kavga biçimi, son on yıl içinde nasıl bir atılım kazandı! Kitle grevi, siyasal mücadelenin uluslararası düzeyde kabul olunan, zorunlu bir aracı haline geldi. Bir ifade ve mücadele aracı olarak kitle grevi, son onbeş yılda tüm ülkelerde farklı tonlarda ve çeşitli biçimler alarak tekrarlandı. Kitle grevi, Rusya'da, proletaryadaki yeni devrimci canlanmanın bir işareti olmuş, Belçika proletaryasının elinde inatçı bir mücadele aracı haline gelmiş, ve böylece yaratıcı gücünü bugün de ispatlamıştır. Ve bugün Almanya'daki en son ve en canlalıcı sorun - daha önce batağa saplanan Prusya'daki oy hakkı- mümkün olan tek çözüm yolunun Prusya proletaryasının kitle grevine dek yükselecek kitle eylemi olduğunu açıkta ortaya çıkarmıştır.

Bunda şaşılacak bir şey yok! Son on yıl içinde emperyalizmin bütün gelişimi ve genel eğilimi, uluslararası işçi sınıfını, şu gerçeği gittikçe daha açık ve seçik görmeye yöneltti: Emperyalist politikanın korkunç baskısına karşı proletaryanın doğru cevap vermesini sağlayabilecek olan, yalnızca, geniş kitlelerin bizzat sahneye çıkışı, kitle gösterileri ve kitle grevleridir; bunlar, zorunlu olarak, devlet iktidarı için verilecek devrimci mücadeleler dönemini er veya geç başlatacaktır. Şu andaki delice silahlanma ve savaş taşkınlıkları karşısında, dünya barışının sürmesini sağlayabilecek ve bir dünya yangını tehdidini defedebilecek olan, yalnızca, emekçi kitlelerdeki mücadele kararlılığı ve onların güçlü kitle eylemlerini gerçekleştirme yetenekleri ve buna hazır oluşlarıdır. Ve uluslararası birliğin bir ifadesi olarak, barış ve sosyalizm mücadelesinin bir aracı olarak Bir Mayıs düşüncesi, kararlı kitle eylemleri düşüncesi, Enternasyonal'in en güçlü birlikleri arasında yani Alman işçi sınıfı arasında ne kadar çok kök salarsa, er yada geç patlak vermesi kaçınılmaz olan dünya savaşının emek dünyasıyla sermaye dünyası arasındaki proletaryanın zaferiyle sonuçlanacak nihai mücadeleye yolaçacağı o kadar kesin olacaktır.

Leipziger Volkzeitung
Nr.98, 30 Nisan 1913

İstanbul'da olaylı...

(Baştarafı s.8'de)
dağılmasını anons etti.

Meydan bir anda boşaltıldı. İki-üç bin kişilik grup meydanı ve boş kürsüyü işgal etti(!)

İşçiler meydana gelen olaya "Bunlar her zaman böyle yapıyorlar" diyerek tepkilerini dile getirdiler.

Bence de yapılan yanlıştı. Binlerce işçi meydana toplanmıştı. Bildiriler dağılıyor, sloganlar atılıyorlar, pankartlar açılıyordu. Henüz işçi sınıfıyla güçlü bağların olmadığı bugünkü koşullarda böylesi bir girişimin yalnızca karışıklık ve tepki yaratacağı açıktı. Nitekim öyle oldu. Anlık heyecanla bir yere varacağını sananlara, devrimci bir perspektiften yoksun olanlara en iyi dersi bizzat hayatın kendisi verecektir.

Dev-Sol sempatizanı olan, Ekim ulaştırdığım büyük bir fabrikada sınıf mücadelesine katılan, temsilci olan bir işçi olayı şöyle değerlendirdi:

"Kabul etmiyorum. Böyle devrimcilik olmaz. Bu tür çocukça davranışlarla bir yere varılamaz. Böyle davranıldıkça sınıfla bütünleşme hayal olur. İşçilerin böyle provokasyonlara karnı tok. Taşkınlık yapmasalardı, miting devam edecekti. Onlar da rahatça ajitasyon ve propagandalarını yapacaktı."

Başka söze ne gerek...

M.Su

100.yılında 1 MAYIS

1 Mayıs Marşı

Günlerin bugün getirdiği
Baskı, zulüm ve kandır;
Ancak bu böyle gitmez
Sömürü devam etmez
Yepyeni bir hayat filizlenir
Bizde ve ülkelerde.

1 Mayıs, 1 Mayıs !
İşçinin emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
İlerleyen halkın bayramı

Yepyeni bir güneş doğar
Dağların doruklarında,
Mutlu bir hayat filizlenir
Kavganın ufuklarında...
Yurdumun mutlu günleri
Mutlak, gelen gündedir.

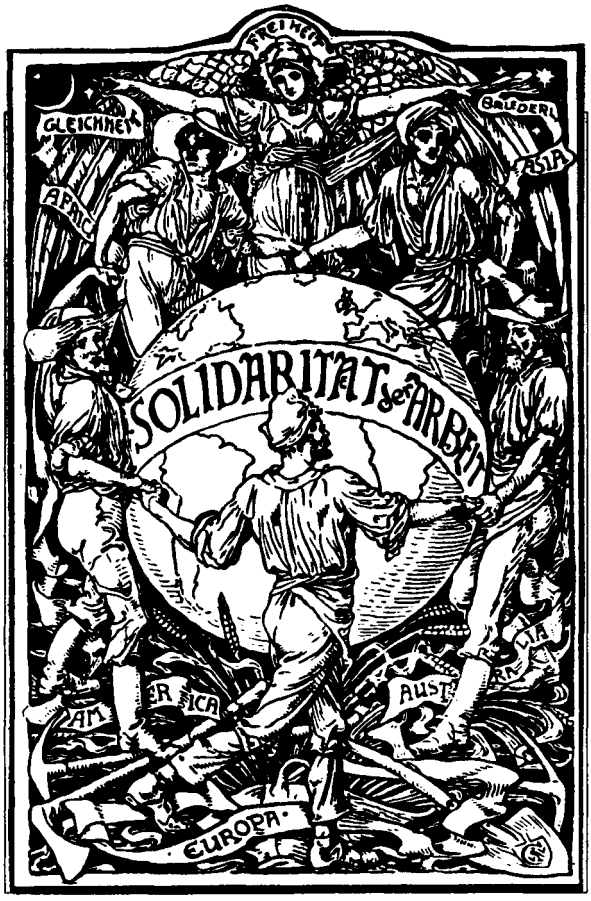
1 Mayıs, 1 Mayıs!
İşçinin emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
İlerleyen halkın bayramı!

Vermeyin insana izin
Kanması ve susması için
Hakkını alması için
Kitleyi bilinçlendirin
Bizlerin ellerindedir
Gelen ışıklı günler.

1 Mayıs, 1 Mayıs !
İşçinin emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
İlerleyen halkın bayramı.

Gün gelir, gün gelir
Zorbalar kalmaz gider
Devrimin hanlı yolunda
Bir kağıt gibi erir gider.

*

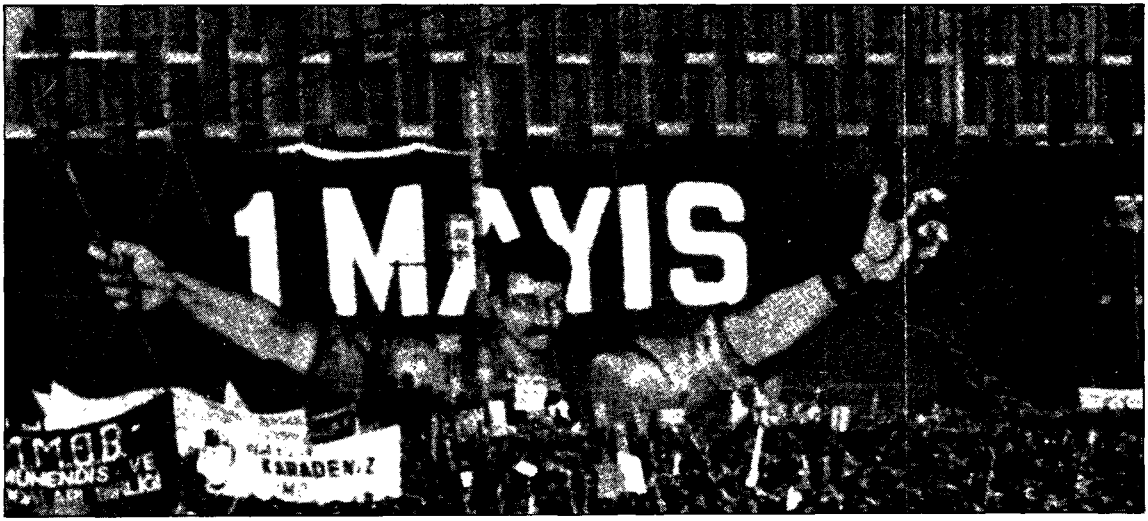
1890 yılına ait bir 1 Mayıs afişi

Ücretli kölelik dünyasına son verme mücadelesinde işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü bugün...

1 Mayıs 1886'da kölelik düzeninin sınırlandırılması, sömürünün hafifletilmesi talepleriyle ayağa kalkan Amerikan işçi sınıfının mücadelesi kana boğuldu. 1889'da II. Enternasyonalin I. Kongresi bugünü, tüm dünya işçilerinin kapitalist düzenin temellerine karşı mücadeleyi yükselttiği bir gün olarak; birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kabul etti. Ve ilk kez 1890'da çeşitli ülkelerden işçi sınıfı bugünü, emeğin sermayeye karşı ayağa kalktığı bir gün olarak kutladı.

Artık 1 Mayıs özgürlük, sosyalizm ve sınıfsız toplum mücadelesiyle özdeşleşmişti.

1 Mayıs'ta mücadele alanlarına!...

Baskının, sömürünün ve tüm eşitsizliklerin beşiği sermaye dünyası karşısında, emek dünyasının birlik, dayanışma ve mücadele günüdür, 1 Mayıs.

İşçi sınıfının son yüzyıllık mücadele tarihine canla ve kanla yazıldı bu tarih...

Ve 1 Mayıs Türkiye'de yasak!

Ancak, sermaye diktatörlüğünün ne yasaları, yasakları ne de tehdit ve engelleme çabaları 1 Mayıs'ı Türkiye işçi sınıfının ve devrimcilerinin biliçlerinden söküp atamadı.

En son 1 Mayıs '89'da devrimciler ve işçiler mücadele kararlılıklarını ortaya koydular. 1 Mayıs alanı işgal edilmişti sermayenin kolluk kuvvetlerince; buna İstanbul'un tüm sokaklar 1 Mayıs alanı haline getirilerek cevap verdiler. Yasaklar çiğnendi, tehditler boşa çıkarıldı.

Bir devrim ülkesi olan Türkiye'de, yasaların, yasakların ne hükmü olabilir?

'89 Bahar Eylemleri bu yasaların yasakların çiğnendiği, sokakların işgal edildiği mücadele günleri değil miydi? 1990 yılı daha şimdiden bunun örnekleri ile dolu değil mi?

Mart ayına damgasını vuran Kürdistan'daki özgürlük direnişleri birliğin, dayanışmanın, mücadelede kararlılığın en güzel ve en yakın örnekleri değil mi? Sömürgeci devletin tüm politikaları iflas etmiştir, bu kararlılık ve direniş karşısında.

Bizim gücümüz üretimdeki yerimizde; bizim gücümüz birliğimizde, dayanışmamızda ve mücadelede kararlılığımızdadır. Yasaları, yasakları boşa çıkartmak tümüyle bizim bu gücü kullanmamıza, kararlılığımız ortaya koymamıza bağlıdır.

İşçiler, öyleyse haydi 1 Mayıs'a!

Haydi birlik, dayanışma ve mücadeleye!

Haydi direnişlere, mücadele alanlarına!

"...
Demir
kömür
ve şeker
ve kırmızı bakır
ve mensucat
ve sevda ve zulüm ve hayat
ve bilcümle sanayi kollarının
ve gökyüzü
ve salıra
ve mavi okyanus
ve kederli nehir yollarının
sürülmüş toprağın ve şehirlerin bahtı
bir şafak vakti değişmiş olur,
bir şafak vakti, karanlığın kenarından
onlar ağır ellerini toprağa basıp
doğruldukları zaman.

En alim aynalara
en renkli şekilleri aksettiren onlardır.
Asırda onlar yendi, onlar yenildi.
Çok sözler edildi onlara dair
ve onlar için:
"zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri
yoktur,
denildi."

N. Hikmet

BÜTÜN ÜLKELERİN
PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Kahrolsun kapitalizm!
Yaşasın sosyalizm!

EKİM